

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF INTERNATIONAL
ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»

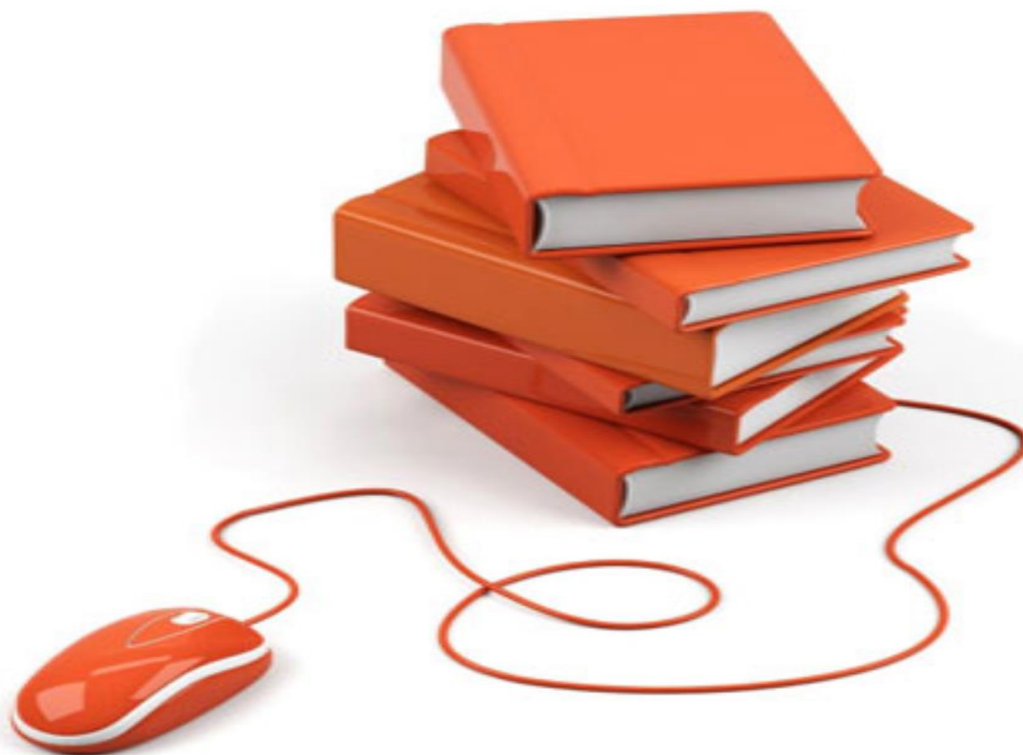
THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL STEFAN VYSHINSKY
IN WARSAW

FUNDACJA ADD

З Б І Р Н И К

наукових есе учасників стажування для освітян

"ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ"

Варшава, Республіка Польща
2018

Інновації в науці та освіті: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 2018). – Варшава, 2018. – 209 с.

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією - Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні тенденції впровадження інновацій у наукову та освітню сфери в Україні у співвідношенні з інноваційною стратегією Республіки Польща.

З М І С Т

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ.....	7
<i>Подаваленко А.П.</i>	
ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ-СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ З ПИТАНЬ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ ЗА ІНФЕКЦІЙНИМИ ХВОРОБАМИ	8
<i>Самсон Ю. П.</i>	
КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ОСВІТА СПОРТСМЕНІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ ОЛІМПІЙЦЯ.....	11
<i>Пригара О.Ю.</i>	
ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ	14
<i>Гордійчук О. О.</i>	
ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ.....	17
<i>Fastovets O. O.</i>	
SIMULATION TECHNOLOGY IS THE FUTURE OF DENTAL EDUCATION.....	21
<i>Горбунцов В. В.</i>	
ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ У МЕДИЧНОМУ ВУЗІ НА ПРИКЛАДІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «МОЗКОВОГО ШТУРМУ»	23
<i>Карпінєць І. М.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ.....	27
<i>Кравець І.В.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ НАУК, ЗОКРЕМА КУРСУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ.....	30
<i>Медведєва О.І.</i>	
ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ, НАУКОВОМУ ТА ПЕДАГОГІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ	36
<i>Струк О. А.</i>	
ФОРМУВАННІ ВМІНЬ І НАВИЧОК, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІЗОРА	40
<i>Бернацек В.В.</i>	
ІННОВАЦІЇ В ПОЛІГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ	43
<i>Босенко Н. П.</i>	
ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ	46
<i>Войтович О.</i>	
ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ	49
<i>Дмитрієв В. С.</i>	

ВПРОВАДЖЕННЯ БОНУСНИХ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ ЯК ШЛЯХ УДОСКОНАЛЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	52
<i>Костишин Н. С.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН	58
<i>Равлів Ю.А.</i>	
ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МЕДСЕСТРІВ У ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО».....	62
<i>Русак О. П.</i>	
ДІЛОВІ ІГРИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	65
<i>Іванова Н.А.</i>	
ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ОБЛІКОВОГО ПРОФІЛЮ	69
<i>Журило В.В.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ.....	72
<i>Збравська Л.Ю.</i>	
ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ФОРМУВАННЯ ВИМОГ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ГАЛУЗІ	76
<i>Рабчун І. В.</i>	
СТАН, ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ.....	80
<i>Пурденко О. А.</i>	
РОЗКРИТТЯ КРЕАТИВНОСТІ СТУДЕНТА ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ МОДЕРАЦІЇ	83
<i>Чижин О. І.</i>	
САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЕЛЕМЕНТ ДОСКОНАЛОГО ВИВЧЕННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН	87
<i>Ikramov V.</i>	
PERSPECTIVES ON IMPLEMENTATION OF MODERN TECHNOLOGIES IN TEACHING OF HUMAN ANATOMY	92
<i>Мельник В.В.</i>	
ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	95
<i>Лантєва В.В.</i>	
ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК НАПРЯМ ІННОВАЦІЇ	98
<i>Костирко А. Г.</i>	
ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АУДИТОРІВ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	102
<i>Kotelevskyi R.</i>	
THE PROBLEM OF THE NEED TO INVOLVE MODERN INFORMATION TECHNOLOGY IN THE EDUCATIONAL PROCESS	106

Кропивницький В.С.

**ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ДСНС109**

Лещук Є.С.

ІННОВАЦІЇ В МЕДИЧНІЙ НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....112

Лиса Н. В.

РОЛЬ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ У РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ.....116

Лугова О. І.

РОЗВИТОК ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ120

Мазайкіна І.

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....123

Маслова В. А.....126

**СТРАТЕГІЯ ДИНАМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ МЕНЕДЖЕРА
ОСВІТИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ126**

Matvieienko R.

**DEPARTMENT OF PROSTHETIC DENTISTRY OF THE STATE INSTITUTION
"DNIPROPETROVS'K MEDICAL ACADEMY OF THE MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE"
.....130**

Наливайко О.

**ВЕБІНАР ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ131**

Мазур Н. А.

ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ136

Нищук-Олійник Н.Б.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ.....141

Олійник І.В.

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ143

Онул Н. М.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ145

Павлик І.В.

**МОЖЛИВІ ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН149**

Плющ В. М.

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ151

Процишин В.

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ (Освіта протягом життя)154

Симчич Х.С.

КОМПЕТЕНТІСНІ ІННОВАТИКИ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ159

Сухенко Я. В.

ПРОЕКЦІЇ VUCA-СВІТУ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ.....162

Савченко К.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ.....166

Телекало Н. В.

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ169

Торчук М. В.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ.....172

Фурманкевич Н.М.

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ І ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ177

Чугаєвська С. В.

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «СТАТИСТИКА»179

Шейко І. М.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛЕКЦІЇ, ЯК ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДА НАВЧАННЯ.....183

Шойко В.А.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ..186

Яковець Т. А.

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ БУХГАЛТЕРІВ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕРЕБУДОВИ СИСТЕМИ ОСВІТИ.....190

Погорєлова Т. О.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....194

Гармаш С.В.

СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ198

Кармінська-Белоброва М.В.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ202

Проскурня О.М.

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ205

ПРО ОРГАНІЗАТОРІВ

Польсько-українська фундація Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці (ІМАНС, REGON 36590701300000) є неурядовою та некомерційною організацією, створеною на засадах добровільності, гуманності та гласності. Метою створення та діяльності ІМАНСу є сприяння розвитку потенціалу та підвищення академічної мобільності науковців та фахівців на арені міжнародної освіти.

Місце проведення стажування: державний вищий навчальний заклад Республіки Польща - Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві (REGON 006237430).

Проходження стажування забезпечує освітня Fundacja ADD (Варшава, KRS: 0000502104), метою діяльності якої є сприяння адаптації та інтеграції українських мігрантів за кордоном.

Подаваленко А.П.
доцент Харківська медична
академія післядипломної освіти

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ-СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ З ПИТАНЬ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ ЗА ІНФЕКЦІЙНИМИ ХВОРОБАМИ

В Україні триває реформування системи охорони здоров'я та розбудова системи громадського здоров'я. Концепція системи розвитку громадського здоров'я (Розпорядження Кабінету міністрів України від 30.11.2016 №1002-р) передбачає залучення медичних працівників первинної медико-санітарної допомоги до надання профілактичних та паліативних послуг. До реформування санітарно-епідеміологічна служба організовувала та проводила профілактичні та протиепідемічні заходи та контролювала їх ефективність.

Наразі найбільш важливі функції системи епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами, зокрема, заходи направлені на попередження, зниження та ліквідацію інфекцій, передані лікарям загальної практики-сімейної медицини. На жаль, лікарі цього профілю недостатньо підготовлені та не мають практичного досвіду щодо організації та проведення профілактичних та протиепідемічних заходів. Так, в Україні позитивно оцінюють свій рівень знання з цих питань 42,5 % лікарів загальної практики-сімейної медицини (Шпита О.О., 2017). Хоча, припускаю, це досить сумнівна інформація. Особистий досвід роботи з фахівцями первинної медико-санітарної допомоги з питань імунопрофілактики інфекційних хвороб свідчить про вкрай низький рівень їх знань.

Крім цього, проведене нами анонімне опитування вказує на низький рівень компетентності лікарів загальної практики – сімейної медицини щодо епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами. Встановлено, що 10,9 – 19,1 % лікарів офіційно не реєструють виявлені ними випадки кору, краснухи, епідемічного паротиту та кашлюку. Тому, в період реформування системи охорони здоров'я та освіти важливим завданням є модернізація фахових основ та

підняття рівня компетентності під час підготовки лікарів первинної медико-санітарної допомоги з цих питань.

Співробітники кафедри гігієни, епідеміології та професійних хвороб Харківської медичної академії післядипломної освіти докладають максимум зусиль щоб підготувати висококваліфікованих фахівців різного профілю з питань епідеміології. У 2015 р. нами була розроблена та впроваджена модель формування професійної компетентності лікарів з питань епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами, які контролюються засобами специфічної профілактики. Втім, як з'ясувалось, підготувати лікаря, який би відповідав сформованій моделі компетентності у вищому медичному закладі післядипломної освіти занадто складно. Зазвичай, викладачі післядипломної освіти працюють зі слухачами особистість яких уже сформувалася, а рівень знань визначився їх досвідом роботи. Тому, як показують наші спостереження, підготувати фахівця який би відповідав би освітньо-кваліфікаційній характеристиці, згідно з навчальним планом та програмою циклу тематичного удосконалення «Імунопрофілактика інфекційних хвороб», було простіше, ніж сформувати його особистісні характеристики з питань специфічної профілактики.

Тож, для підвищення компетентності фахівців щодо епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами, які контролюються засобами специфічної профілактики, на кафедрі навчальний процес побудували таким чином, щоб підготувати фахівців з високим рівнем політико-соціальної, організаційно-комунікативної та соціально-інформативної компетенцій. Вважаємо, що основними напрямками політико-соціальної компетенції є підтримка політики держави щодо запровадженої системи обліку інфекційних хвороб та імунопрофілактики населення; поєднання особистих інтересів з потребами суспільства; здатність самому вчитися та передавати свої фахові знання та досвід іншим.

Організаційно-комунікативна компетенція – це володіння технологіями спілкування з населенням, колегами, представниками засобів масової інформації для вирішення професійних завдань; мотивування та уміння відстоювати своє

рішення. Соціально-інформативна компетенція – це критичне відношення до інформації, що поширюють засоби масової інформації; здатність мислити, посиляючись на реальність, епідемічну ситуацію, досягнення науки, професійну підготовку.

Якщо визначити за головну мету діяльності системи вищої медичної освіти підготовку саме такого фахівця з питань епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами, то процес навчання доцільно організовувати таким чином, щоб забезпечити всебічний розвиток особистості лікаря загальної практики-сімейної медицини, починаючи з підготовки фахівця у вищих медичних навчальних закладах до дипломної освіти. Засобом формування особистості при цьому повинні бути освітні технології, а продуктом діяльності – особистість слухача вищого медичного навчального закладу післядипломної освіти, який має бути компетентним не лише в професійній галузі, але й займати активну життєву позицію, мати високий рівень громадянської свідомості, бути компетентним під час вирішення будь-яких завдань, що ставить перед ним суспільство.

Проведені на циклах удосконалення анкетування лікарів загальної практики-сімейної медицини показали, що 40% лікарів бажає допомагати людям, отже прагне досягти високої професійної компетентності. Втім третина (33,6 %) лікарів потребує, окрім професійної підготовки, переконання у важливості набуття знань для виконання професійних обов'язків, що здебільшого буде залежати від методики викладання та майстерності викладача. Впровадження розробленої моделі формування компетентного фахівця з питань епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами, що контролюються засобами специфічної профілактики, дозволило підвищити рівень знань у лікарів загальної практики-сімейної медицини на 27,8 %.

Таким чином, вміння педагога творчо підходити до організації навчального процесу, впроваджуючи нові технології навчання, сприяє підвищенню рівня компетентності лікарів загальної практики-сімейної медицини з питань епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами та запобіганню дискредитації специфічної профілактики цих захворювань.

Самсон Ю. П.
*викладач Олімпійський коледж
імені Івана Піддубного,
Голова Ради міжнародного спортивного,
наукового і культурного співробітництва*

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ОСВІТА СПОРТСМЕНІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ ОЛІМПІЙЦЯ

У наукових дискусіях щодо інновацій у науці та освіті в Україні часто поза увагою залишається проблема адекватності та актуальності спортивної освіти. Традиційно спортивна складова у більшості вищих навчальних закладів подібного типу залишається у центрі уваги, у той час як на периферії освітнього процесу опиняються науки, зокрема такі, що формують не просто освіченого спортсмена, а спортсмена-інтелектуала, здатного логічно мислити, приймати виважені рішення, брати відповідальність за свої вчинки, бути лідером позитивних перетворень. Йдеться про суспільні дисципліни, яким часто відводиться формальна роль у навчальному процесі. Провідною ж, на нашу думку, дисципліною, яка здатна зміцнити гуманістичну й інтелектуальну освіту майбутнього олімпійця, є культурологія.

Методика викладання, програма, зміст та форма культурологічної освіти спортсменів, правильно побудовані міжпредметні зв'язки у межах навчального процесу – це актуальні питання, які потребують дослідження й вирішення у сучасній вищій школі України.

Протягом кількох років в українському соціумі відбуваються у різних його сферах (освітній, культурній, політичній, економічній) кардинальні зміни, які, у свою чергу, призводять до змін у свідомості, вчинках та прагненнях студентів-спортсменів. Досить цікаві й очікувані результати спостереження над ціннісними орієнтаціями студентів Олімпійського коледжу імені Івана Піддубного упродовж трьох останніх років під час викладання дисциплін «Культурологія» та «Історія української культури» засвідчили необхідність глибшого дослідження питання впливу культурологічної освіти на формування свідомості олімпійця.

Актуалізуймо проблему. З однієї сторони, спортсмен-випускник ВНЗ повинен бути не лише витривалим, упевненим у собі, всебічно розвиненим, здоровим тощо. У сучасному українському суспільстві є також запит на спортсмена як людину високої культури, здатної до активної діяльності в умовах відкритого суспільства, постійного глобального діалогу й міжкультурної інтеграції.

З іншої ж сторони, одним із засадничих принципів міжнародного олімпійського руху є те, що спорт має слугувати гармонійному розвитку людини, а сучасний олімпійський спорт послуговується філософією, яка підносить і сполучає в єдине ціле переваги тіла, волі й розуму.

Так, вивчення загальної теми античної культури, про зародження олімпійських ігор у тісному поєднанні з конкретизуючими питаннями, наприклад античною міфологією, дозволяє актуалізувати у студентів не лише поняття естетичних цінностей (таких як краса, досконалість, гармонія, пропорційність тощо) і способів взаємодії з ними, а й формувати здатність до розвитку творчої активності та активності в спортивній діяльності.

На практиці фактично кожна культурологічна тема при методично правильній постановці питань пробуджує у студентів інтерес у знаннях, які сягають набагато далі, аніж рамки програми дисципліни. Отримання цих знань надалі породжує потребу в обговоренні, дискусії, пошуку аргументів для обґрунтування власного ставлення до події, персони чи явища, зрештою – потребу студента у публічному виступі як засобі демонстрації задоволення від здобутих знань, демонстрацію інтелектуальної конкуренції. Це один зі шляхів, яким, як ми вважаємо, формується свідомість олімпійця.

І якщо в основу процесу формування свідомості олімпійця поставити культуру та мистецтво як засіб чи не найсильніше впливати на внутрішній світ людини, то така освіта пробуджуватиме найкращі почуття студента, формуватиме його олімпійську свідомість згідно з окресленою нами метою.

Важливою умовою при плануванні й організації культурологічної освіти студентів-спортсменів є врахування кількох суттєвих моментів. По-перше,

студенти вже апріорі критично налаштовані до отримання знань, які на їхній погляд, та, на превеликий жаль, думку багатьох тренерів зі спорту, не є визначальними у досягненні успіхів у спорті. По-друге, часто студенти-спортсмени позбавлені розвинутих комунікативних навичок і не будуть готові одразу активно взаємодіяти з викладачем. Відтак правильно поставлена у вищому навчальному закладі культурологічна освіта вирішує не лише ці дві проблеми. Наприклад, реалізує програму підготовки олімпійського чемпіона, який самостійно усвідомив, що з інтелектуальним потенціалом він має значно більше шансів на здобуття олімпійської медалі.

По-третє, студентам важко для себе пов'язати культурологічну освіту із сьогоденням, сучасним для них світом. Проте і ця проблема може бути вирішена через конкретне пізнання світових культур, що зробить цю дисципліну для студентів-спортсменів більш актуальною. Спостережено, що відомості про певну національну мову, якісь її фонетичні особливості, лексику тощо привертають увагу й до цієї національної культури та її особливостей. Таким чином, культурологічна освіта студентів-спортсменів може включати в себе як складову і деякі аспекти мовознавства та практичної лінгвістики.

Висновки. Можемо стверджувати, що культурологічна освіта у вищих навчальних закладах України спортивного профілю повинна займати одну з провідних позицій, оскільки завдяки їй студент-спортсмен отримує інструментарій для свого вольового, інтелектуального та спортивного розвитку. Культурологічне пізнання формує ціннісне ставлення спортсмена до навколишнього світу, його естетичну свідомість, і є культурною об'єднуючою ланкою особистості, спортсмена як члена суспільства, та спортсмена як учасника міжнародного олімпійського руху. Врахувавши при організації навчального процесу відповідні напрацювання та загальнонаукові сучасні тенденції, ВНЗ мають змогу кардинально змінити абсолютно застарілий і відверто шкідливий для майбутнього українського спорту підхід у вивченні суспільних дисциплін, зокрема культурології.

Пригара О.Ю.

*к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Серйозним викликом сучасності є процеси глобалізації, які є невідворотними і охоплюють всі сфери життя – економічну, політичну, соціальну, культурну, інтелектуальну. В розрізі науки і освіти це означає формування єдиного освітньо-наукового простору, вільний доступ до інформації, переміщення кваліфікованих кадрів, зростання академічної мобільності учнів, студентів, викладачів, дослідників, науковців у пошуках сприятливих умов розвитку та діяльності. За таких умов, вимогою часу є активний моніторинг ситуації у сучасному глобальному освітньо-науковому просторі та активне впровадження інновацій в систему освіти та науки для посилення її конкурентоспроможності як на рівні окремих освітніх та наукових закладів, так і на рівні держави.

Найбільш вагомими тенденціями глобального освітньо-наукового простору є наступні: широке застосування інформаційно-комп'ютерних технологій, зростання темпів розробки та впровадження інновацій, зростання ринкової орієнтованості освітніх та наукових закладів, посилення конкуренції між суб'єктами ринку освітніх послуг, розмивання національних кордонів, формування єдиного відкритого простору, наростання темпів академічної мобільності та наукової співпраці, тісний зв'язок з бізнесом та підприємництвом, формування конкурентних умов доступу до джерел фінансування наукових досліджень. Для посилення позицій української освіти та науки у глобальному освітньо-науковому просторі слід формувати національну інноваційну модель її розвитку.

Модель інноваційного розвитку будь-якої організації являє собою сукупність спонукальних мотивів, рушійних сил та джерел, методів, інструментів, організаційно-управлінських та фінансових механізмів генерування та комерціалізації інновацій. Сучасний досвід діяльності найбільш успішних

організацій демонструє популярність використання інтегрованих, інтерактивних та мережових інноваційних моделей розвитку, які дають можливість максимально розширити можливості розробки інновацій. Дедалі більш актуальними у бізнесі постають питання розробки ефективних механізмів інноваційного співробітництва і створення мереж, які пов'язують організацію з її оточенням (іншими організаціями, центрами, дослідницькими лабораторіями).

Крім того, популярності набуває теорія «відкритих» інновацій, суть якої полягає у тому, що для стимулювання інноваційної активності організаціям слід орієнтуватись на зовнішнє середовище. У цьому сенсі актуальними сьогодні є питання включення освіти та науки до системи «відкритих» інновацій і включення до ланки ланцюга «освіта – професійна підготовка фахівців – підприємництво, бізнес». Система пошуку відкритих інновацій включає використання усього зовнішнього середовища організації, яке включає не лише споживачів, постачальників, але і осіб, які не є споживачами, фахівців-експертів з інших галузей, зацікавлених осіб.

«Відкриті інновації» в освіті передбачають формування організаційного механізму налагодження наукової співпраці різних освітніх та наукових установ, пошук можливостей здійснення спільних дослідницьких проектів та наукових програм, у тому числі і на замовлення міжнародних організацій та приватних компаній та фондів, забезпечення супроводження та державної підтримки інноваційних проектів, активізацію залучення науковців до наукових проектів всередині держави та закордоном, створення он-лайн платформ підтримки інноваційних проектів та ініціатив, консультування науковців щодо реалізації та комерціалізації інновацій, створення максимально сприятливих умов діяльності науковців для реалізації спільних проектів на міжнародному рівні.

Важливим і необхідним для української науки та освіти є перехід до ринкових принципів діяльності та її залучення до інноваційної інфраструктури – наукових парків, індустріальних парів, науково-дослідних центрів, технопарків, технополісів, технологічних платформ, інноваційних кластерів. Інноваційна інфраструктура дає змогу поєднати потенціал університетів, науково-дослідних

структур регіонального, загальнодержавного та міжнародного рівнів з бізнесом та підприємництвом та забезпечити ефективну реалізацію повного життєвого циклу інновацій.

Інноваційними методами у системі підготовки кваліфікованих кадрів мають бути:

- застосування інтерактивних форм навчання (ділових ігор, рольових ігор, вирішення проблемних ситуацій, кейс-методу, дискусій);
- застосування проблемно-орієнтованого та ситуаційного підходу до навчання;
- впровадження активних форм співпраці з роботодавцями та залучення студентів до виконання науково-дослідних проєктів «під замовлення» та під потреби роботодавця;
- залучення студентів до творчої роботи, в тому числі, стимулювання індивідуальної та самостійної;
- налагодження ефективного діалогу в системі «студент-викладач»;
- зростання мобільності навчальних планів, планів підготовки та перепідготовки кадрів залежно від тенденцій розвитку середовища ринку праці та ринку освітніх послуг;
- активне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (організація веб-конференцій, вебінарів, створення віртуальних колективів, працюючих над проєктами, інтернетівських форумів);
- перехід до системи навчання, яка має на меті не накопичення сукупності знань, а формування здатності аналітичного осмислення інформації та її критичної оцінки;
- орієнтація на формування навичок самоорганізації, самопідготовки, самонавчання;
- стимулювання академічної мобільності.

Впровадження таких заходів дасть змогу подолати прірву, яка існує сьогодні між наукою, освітою, практичною діяльністю та підприємництвом, дозволить наблизити освітньо-наукову систему до ринкових принципів, орієнтації на ринок

праці, включення її до ланцюга «освіта – професійна підготовка фахівців – підприємництво, бізнес». Формування національної інноваційної моделі розвитку української освіти та науки на державному рівні необхідне для посилення її позицій глобальному освітньо-науковому просторі.

Гордійчук О. О.

викладач

*Вінницький національний медичний
університет імені М.І. Пирогова*

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ

Світ перебуває в кризі: планета деградує, авторитаризм та фундаменталізм на підйомі, спекулятивний капітал торжествує. Ця криза включає екологічну, соціальну, політичну, культурну кризу демократії та ідеології капіталістичної системи. Одна з основних проблем, яка стоїть перед людством - це освіта для формування «нової людини». Нової людини, яка буде та вже є учасником четвертої промислової революції: Інтернету речей, BigData, 3D–друк, шеринг, біотехнології.

З урахуванням цього виникає питання: вже зараз школярам і навіть студентам та їх батькам треба звернути увагу на спеціальності, які не за горами. Наприклад: консультант по приватності (ваша безпека в мережі); спеціаліст по краудфандингу (експерт по зборі засобів для стартапів); вихователь допитливості (особистий порадиш для розвитку пізнання оточуючого світу); міський доглядач (експерт озеленення в мегаполісах, на дахах і верхніх поверхах хмарочосів); розробник доповненої реальності (спеціаліст по розробці програм гаджетів). Наприклад, у лікаря будуть спеціальні окуляри, в які проектується R–знімки та результати аналізів пацієнта; інженер нанотехнологій в медицині, електроніці, IT-індустрії. Дизайнер натуральних інтерфейсів – це програміст, який буде розробляти програми розуміння

жестів і голосових особливостей користувачів; аналітик переробки відходів; дизайнер імплантів для заміни органів «розумними» імплантатами.

Які ж спеціальності будуть найпопулярніші? Ті, яких ще немає. Якби футуролог виступав перед аудиторією в 1900 році, він повинен був почати виступ з фрази про те, що 1/3 присутніх працює на фабриках, ще 1/3 – на фермах. В 2000 р. такий спіч вже включав би цифри 3% - на фабриках і 3% на фермах. Отже, проблема окреслюється чітко: сформувати у нинішньої молоді грамотність по відношенню до майбутнього.

Що це означає?

Перше: відношення між людьми були та будуть сутністю навчання. Тобто, використання інформаційних технологій ціннісно і ефективно тільки тоді, коли допомагає та сприяє зв'язкам між людьми. Освіта має викликати інтерес, вивільнювати енергію та активно задіювати здібності кожного школяра, студента. Вчитись для себе і допомагати вчитись іншим.

Друге: освіта повинна носити ціннісний характер, бути вкорінена в універсальних цінностях і повазі до культурних відмінностей. Тут робиться акцент на благополуччя всіх живих істот і світу в цілому.

Третє: має бути навчання нових поколінь інтегральному мисленню, частиною якого є екологічне мислення, що визначає взаємозв'язок систем і стійкого розвитку. Інтегральне мислення дає істинне розуміння реальності.

Четверте: сьогоднішні студенти потребують інклюзивної освіти, в якій одні форми знань доповнюють інші, а не виключають чи заперечують їх.

Культурне розмаїття необхідне для соціальної еволюції, як і генетичне розмаїття для біологічної. Але для того, щоб виховати «нових людей», які будуть вирішувати проблеми XXI сторіччя, потрібно навчити вчителів. Це буде «новий вчитель», який має навчати школяра, а потім студента активно мислити.

В Університеті Мельбурна зробили 65 тисяч дослідницьких робіт стосовно впливу сотень різних втручань у навчальний процес 250 млн учнів. Було виявлено, що елементи шкільного життя: кількість дітей в класі, форма, розподіл

по здібностям – майже або не впливають на здатність дитини навчатись. Натомість, має значення «вчительський досвід».

Викладачі мають як прищеплювати знання, так і навчати критичного мислення. Ті вчителі, що дають те і інше, практикують 6 елементів ефективного навчання: 1 і 2 елементи стосуються мотивації та взаємодії учнів зі своїми однолітками. 3 і 4 елементи – ефективне використання часу - заохочення до хорошої поведінки і високих очікувань. Найважливішими є 5 і 6 елементи – високоякісне викладання й так зване знання педагогічного контенту, тобто, коли поєднується і знання предмету і мистецтво викладання.

Вислів Чарльза Чу, одного з провідних вчителів Сінгапуру, що скеровує роботу шкіл острова: «Я не навчаю фізики, я навчаю своїх учнів як вивчати фізику». Викладачі типу Чу ставлять дітям тестові запитання. Це короткі письмові завдання, які змушують дітей думати. Не повинно бути механічного заучування матеріалу! Це – стратегія когнітивної активації.

Психолог з Каліфорнійського університету зауважує, що у Китаї 72% часу клас проводить у взаємодії, а у Британії лише 24%. Для перевірки розуміння учнем матеріалу в американських класах частіше лунає запитання «що», а у Японії вчитель задає питання більше «чому» та «як».

Отже, як треба навчати? Викладати? Цю проблему мають вирішити нові методи підготовки вчителів. «Новим» вчителям не вистачає викладацьких та організаційних навиків.

У учнів та студентів має панувати дух колективізму. Серед викладачів має панувати культура співпраці. Професія педагога – єдина з усіх, яка вимагає від новачків того самого рівня знань, як і від ветеранів з 20 річним стажем.

У Британії, США проведено дослідження, яке виявило, що лише 1% курсів підвищення кваліфікації допомагає викладачу покращити свою методику навчання. Має бути школа наставників: кероване підвищення професійної кваліфікації, за якого вчителі і отримують конкретне навчання з аналізом уроків під керівництвом старшого викладача.

Звичайний для нас світ дуже швидко змінюється, ми переходимо в іншу епоху, перехід є нелегким, на наших очах відмирає стара «індустріальна» економічна модель. Деякі автори прямо пишуть про те, що нова реальність буде «ексінократією» – владою «розумних». Інтелект та освіта, інформації та технології – ось перепустка до «золотого мільярду» завтрашнього дня. Відлік іде на роки. Прірва між «розумним» і «невіглаством» стане нездоланною.

В Україні, незалежно від рівня IQ і спеціалізації, учень максимально повинен займатись чотирма речами: спортом, іноземною мовою, інформаційними технологіями, вивченням своїх прав і свобод. Окрім того, вимальовуються чотири важливих елементи успіху такої моделі навчання: децентралізація (повернення самоврядування школам), акцент на учнів з низькою успішністю, вибір різних видів шкіл, високі вимоги до вчителів.

Висновки:

1. «Нові люди» орієнтуються на постійне розвиваюче навчання, незалежно від віку.
2. «Нові люди» – це люди з чіткими та стійкими навичками фізичної, побутової, екологічної та навіть харчової культури.
3. Викладачі мають формувати у учнів культурні навички і перш за все критичне мислення, емоційну стійкість, готовність і потребу вчитись все життя.
4. Виклики сучасності повинні не лякати, не спустошувати людину, а спонукати до дієвого мислення, адаптації, пошуку свого місця в сучасному і прийдешньому світі.
5. Вчителі, в першу чергу, самі мають змінювати своє світосприйняття, інтегрально мислити, не боятись змінюватись, коли приходять зміни, тому що вони «воїни світла», місія яких зберегти і продовжити розвиток людства.

Fastovets O. O.

*State institution “Dnipropetrovs’k Medical
Academy of the Ministry of Health of Ukraine”*

SIMULATION TECHNOLOGY IS THE FUTURE OF DENTAL EDUCATION

Recently, the problem of introducing new approaches to the higher stomatological education in Ukraine is being increasingly discussed. Among the main issues that have a negative impact on the quality of the training of future dentists, there is the organization of the educational process, the lack of a scientifically based concept for the development of higher medical education.

Over the past decades, we have witnessed the repeated destruction of the foundations of medical education, which brought together generations of Ukrainian dentists. They replaced the customized Semashko’s system with the new Bologna credit and modular model, and nowadays American standards are being implemented to assess students' knowledge.

Modern higher stomatological education should reflect not only the current demands of practice, but also the tendencies of its further development and to establish requirements for the relevant knowledge, skills of the specialist, which will promote its constant professional growth. It is obvious that the main direction of improvement of health care in the long run will be the continuous introduction of high technologies at all levels of medical care, the union of "strong" sides of specialization, improving the overall high professional training of dentists.

Problems that have accumulated require systemic solutions both at the state and regional levels, and from the medical universities themselves. Ukraine finally has to change the "informational" approach to preparing a doctor for "competent", which forms the future specialist's readiness to use the basic knowledge and skills acquired to solve practical and theoretical problems in the process of professional activity.

That is why the current trends in the development of medical education necessitate the use of simulation techniques during training of dentists. The benefits of

this method are well understood in the leading medical universities in Europe and America, where simulation training has been the standard of medical education.

The need for simulation training is not due to the real access of students to patients. And there are several explanations. Conditions of work, requirements of patients have changed, and medical interventions have become so complicated that it is impossible to "work" them in people. Previously, the patients themselves sought to get to the clinical bases, where they advised the professors, applied new methods of treatment, and they were not very worried that there were students who would take part in their review, observe the conduct of the operation, and so on. Currently, patients do not want to see "interns", and young doctors have a certain psychological barrier before the first "touch" to the patient, especially if it involves complex interventions. Until such manipulations will be "polished" to automatism, the barrier between the dentist and the patient will be maintained.

However, this problem affects not only Ukraine, because there is a tendency all over the world to change the approaches to providing medical care, insurance medicine is guarded by the patient's safety, attention is focused on medical errors. On the other hand, everyone understands that the training of a qualified specialist is impossible without his practical participation in solving the real problems of patient treatment. That is, we find ourselves in a peculiar crossroads between the well-known principles of "Do not harm" and "Error is human". It is possible to solve this dilemma only due to the latest approaches in the training of a dentist. Therefore, it is so actively implementing simulation technologies for training medical professionals.

In 2009, the World Alliance for Patient Safety with the support of the WHO published the Patient Safety Guidelines for Medical Excellence, which emphasized the need to create a safe educational environment for clinical skills (including simulation technologies). Because in this way, the future dentists who is mastering the new skills, will not be afraid to make mistakes, work out the technique and at the same time feel the extent of his responsibility for the result of providing medical care.

Simulation training should precede the clinical and supplement it, which makes it possible to significantly increase the level of clinical competence of the dentist. In

addition, it positively influences the organization of the educational process itself. You do not have to wait until the necessary patient appears in the clinic, at any time you can simulate a complicated or rare case and repeat it as many times as necessary to obtain the required level of competence of a specialist, there is no "binding" schedule of occupations to work of the clinic, etc. In addition, a part of the functions of the teacher takes on a virtual simulator, which "teaches" and "exams" (by the way, most objectively).

In the State institution "Dnipropetrovs'k Medical Academy of the Ministry of Health of Ukraine", the simulation center for the training of specialists in dentistry was opened. The experience gained gives all grounds to speak about the effectiveness of the method and recommend including such a kind of preparation for the standard of dental education.

Finally, the simulation method of teaching is not a panacea and cannot solve all the problems of the higher stomatological education. It is only a technology, an important component of the clinical training of a future dentist, getting them skills of professionalism without risk to the health of the patient. However, after such training, the student feels confident when studying on a real patient. And this is the most important stage of training a dentist in modern conditions.

Горбунцов В. В.
*Державний заклад «Дніпропетровська
медична академія МОЗ України»*

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ У МЕДИЧНОМУ ВУЗІ НА ПРИКЛАДІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ «МОЗКОВОГО ШТУРМУ»

Національною доктриною розвитку освіти України у ХХІ столітті визначено пріоритетні напрямки державної політики щодо розвитку освіти; насамперед – це

особистісна орієнтація освіти, формування національних і загальнолюдських цінностей, постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу, а також запровадження освітніх інноваційних технологій.

Впровадження інноваційних технологій у сферу освіти в Україні на сучасному етапі є національним пріоритетом і надзвичайно актуальною проблемою.

Реформа охорони здоров'я є нагальною потребою сучасного суспільства. Ця проблема є актуальною для всіх країн світу, оскільки вона виникає через надзвичайно різкий контраст, що намітився між сучасним розвитком технологій (разом із додатковими проблемами довкілля) і відсутністю розвитку (сталим консерватизмом) людського організму. Таким чином, реформа охорони здоров'я неможлива без змін у системі викладання і підготовки медичних кадрів. Вирішальну роль при реалізації цих змін відіграє перехід від традиційних форм передачі знань до інноваційних освітніх технологій.

Інновації в освіті передбачають широке використання у навчальному процесі інтерактивних форм проведення занять. Поняття «інтерактивні методи» охоплює методи навчання, що базуються на спільній творчості педагога та учнів. Появу поняття «інтерактивне навчання» пов'язують з появою і розвитком мережі Інтернет, яка відіграє все більшу роль у житті суспільства. Інтерактивні методи навчання дозволяють вчитися учням взаємодіяти між собою, що є необхідним для роботи лікаря. Це важливий момент з огляду на існуючі проблеми міжособового спілкування і браку навичок підтримки суспільних взаємовідносин у сучасній молоді.

Більшість цих методів – загальновідомі, і є досвід застосування їх у процесі викладання, у тому числі – і в медичних вузах. Але, коли стикаєшся з реаліями роботи, виникає питання щодо можливості застосування цих, безсумнівно ефективних та цікавих для освітньої спільноти методів у жорстких рамках регламенту занять, а саме відповідності навантаження, Робочій програмі, виділеному часу та чисельності студентів (інтернів, курсантів) у академічних групах.

Цю проблему можна проаналізувати на прикладі використання такого відомого і цінного для процесу навчання методу, як «мозковий штурм» – одного з найбільш популярних методів стимулювання творчої активності, який дозволяє знайти рішення складних проблем шляхом застосування спеціальних правил обговорення. Метод «мозкового штурму» являє собою двохетапну процедуру вирішення завдання: на першому етапі генеруються ідеї, а на другому – вони розвиваються та аналізуються. В основі ідеї методу «мозкового штурму» лежить протиставлення творчого і критичного мислення; «мозковий штурм» є, по суті, найбільш вільною формою дискусії.

Важливо відзначити, що метод проведення «мозкового штурму» має переваги у тому, що він дає результат спільних зусиль декількох практиків, підсумовуючи таким чином досвід, навички та інформацію, якими володіють учасники групової роботи. Оскільки у процесі задіяні декілька осіб, то збільшується шанс виявлення помилок, а сам факт участі окремих членів команди в спільній «мозковій атаці» збільшує ступінь їх відповідальності за прийняті рішення.

Загальноприйнята процедура проведення занять за методом «мозкового штурму» складається з таких етапів.

Перший етап. Формулювання проблеми, яку необхідно вирішити, обґрунтування задачі для пошуку рішення. Визначення умов групової роботи, знайомство з правилами поведінки у процесі «мозкового штурму». Формування робочої групи (5-7 чоловік) і окремо – експертної групи «критиків», до обов'язків якої на наступному етапі будуть входити розробка критеріїв, оцінка і відбір кращих із висунутих ідей. Рекомендована тривалість цього етапу звичайно 10 хв.

Другий етап. Розминочна сесія – вправи на швидкий пошук відповідей на питання. Завдання цього етапу – допомогти учасникам максимально звільнитися від впливу психологічних бар'єрів (ніяковості, сором'язливості, замкнутості, скутості тощо). Тривалість цього етапу приблизно 15-20 хв.

Третій етап. Робоча сесія, тобто сам «штурм» поставленої проблеми. Треба зазначити на те, що звичайно тривалість проведення «мозкового штурму» – 40-60 хв.; це найбільш ефективний проміжок часу. Вважається за норму, якщо протягом 60

хв. (півтори академічні години) група продукує до сотні ідей. Після проведення цього етапу рекомендується зробити перерву на 15-20 хв.

Четвертий етап. Експертиза – оцінка зібраних ідей і відбір кращих серед них на основі попередньо розроблених критеріїв. Тривалість цього етапу приблизно 60 хв.

П'ятий етап. Підбиття підсумків – загальне обговорення результатів роботи, представлення кращих ідей, їх обґрунтування та публічний захист. Прийняття загального групового рішення. Тривалість цього етапу приблизно 30 хв.

Таким чином є методично правильним вибрати тривалість проведення заняття за таким методом 200 хв. – це більше, ніж 3 години (4 академічних години), що становить майже половину часу проведення звичайного аудиторного заняття, яке повинне включати також і інші розділи роботи учнів.

Висновки

1. В умовах відсутності так званої «академічної свободи» та жорсткого регламентування обсягу (тематики), навантаження та тривалості занять, впровадження сучасних інноваційних інтерактивних технологій навчання не є простим (навіть при добрій підготовці викладачів та учнів до застосування таких технологій), як це видно на прикладі застосування методу «мозкового штурму».

2. Проведення реформи викладання, впровадження сучасних інноваційних інтерактивних технологій вимагає комплексних, суттєвих докорінних змін у напрямку розвитку «академічної свободи», – без чого не можна досягти мети, накресленої Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті.

*Карпінець І. М.
Кафедра соціальної медицини, організації
охорони здоров'я і медичного правознавства
Івано-Франківський національний медичний університет*

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

За даними Міністерства освіти та науки в Україні навчається більше 60 тисяч іноземних студентів із понад 130 країн, і з кожним роком їх кількість збільшується.

Очевидно, одними з головних мотивів здобуття вищої освіти в Україні для іноземців є якісна академічна школа та рівень отриманих знань. Для багатьох представників держав, що розвиваються, переїзд на навчання в Україну, яка межує з Європою, також є ледь не єдиною можливістю «вирватися» в більш цивілізовану країну. Досить вагомим є і фінансове питання - отримати вищу освіту в Україні дешевше, ніж в інших європейських країнах. До слова, навчання іноземних студентів приносить державній скарбниці близько 4,4 млрд грн. щороку.

На даний момент (2018 рік) у ІФНМУ налічується понад 1400 іноземних студентів, які приїхали на навчання більше як з 48 країн світу.

Для вивчення особливостей навчання студентів-іноземців у вищій медичній школі було розроблено спеціальну програму, за якою опитано понад 150 студентів з 15 країн світу, які навчаються на п'ятому курсі за спеціальністю «клікувальна справа», яких було поділено за регіонами походження студентів: Африканський континент – 77 студентів, Південна Азія – 42, Близький Схід – 40 та Європа – 7 студентів.

Встановлено, що серед студентів-іноземців переважають особи чоловічої статі, міські жителі із достатньо високими базовими рівнями як середньої освіти, так і володінням обраною мовою навчання. Окрім того виявлено, що залежно від континенту походження, респонденти відрізняються за віросповіданням, рівнем

добробуту, складом сімей та ступенем освіти батьків, що очевидно має вплив на вибір саме України для отримання вищої медичної освіти.

Мотиви обрання України як країни навчання були досить різноманітні. Так, основною причиною цього стала відносно невисока вартість навчання, при чому цей показник сформувався, головним чином, за рахунок студентів – вихідців із країн Середньої Азії та Африканського континенту. Решта мотивацій були менш вагомими: привабливість закордонного навчання загалом, неможливість поступити у вищий навчальний заклад своєї країни та інші поодинокі причини (досвід навчання батьків в Україні, поради знайомих та друзів, якісна освіта, відсутність візових проблем та страйків в університетах тощо).

Особливо цінною є думка абсолютної більшості опитаних п'ятикурсників про те, що вони пишаються бути студентами-медиками. Мабуть, це знайшло своє віддзеркалення і у суб'єктивній оцінці респондентів щодо власного відношення здобуття освіти. Разом з тим, половина опитаних визнали своє посереднє ставлення до навчання.

Назване підсилюється й об'єктивними результатами успішності студентів-іноземців. Так, десята частина п'ятикурсників – відмінники навчання, більше половини – хорошисти. У решти, а це практично третина опитаних, переважають задовільні оцінки. Аналізуючи успішність в середині груп порівняння, звертає на себе увагу те, що частка студентів із переважно задовільними оцінками серед вихідців з країн Близького Сходу найвища.

Результати подальшого дослідження підтвердили, що отримання позитивних оцінок є результатом наполегливої праці студентів при підготовці до практичних занять. Так, більшість п'ятикурсників готуються до пар протягом декількох годин, використовуючи при цьому різноманітні джерела отримання знань. Абсолютна більшість студентів, головним чином за рахунок вихідців з Азії та Африки, найбільш затребуваними в цьому сенсі визнали матеріали лекцій та навчальних підручників. Позитивним є бажання студентів почерпнути знання з альтернативних джерел інформації, так майже 40% іноземців при підготовці до занять використовують матеріали з пошукових сайтів Інтернету.

Зрозуміло, що успішний студент – це не лише високі бали з предметів, але й сумлінне виконання правил внутрішнього розпорядку навчального закладу. Аналіз дисциплінованості також здійснювався на основі самооцінки студентів-іноземців. Не зважаючи на те, що дві третини опитаних відзначили свою організованість і пунктуальність, знайшлися й такі, які відверто вказали на часті порушення правил розпорядку та поведінки студентів у вищій школі, що було достатньо чесно з їхнього боку. Найбільше таких респондентів знову було серед студентів з Близького Сходу.

Також встановлено, що абсолютна більшість студентів-іноземців п'ятого курсу сумлінно відвідують аудиторні заняття. Тішить те, що все-таки половина респондентів, якщо й мають пропуски, то тільки з поважної причини (хвороба, чергування в гуртожитку, сімейні проблеми тощо), а ще третина не відвідували заняття з різних обставин (поважних і неповажних). Однак, кожен десятий студент, при чому виключно з числа африканців, відверто вказали на абсолютно не обґрунтовану причину своєї відсутності на заняттях.

Висновки. Встановлено, що основними причинами вибору України студентами-іноземцями для навчання медицини стала відносно невисока його вартість та схвальні рекомендації інших студентів і випускників. Показано, що студенти-іноземці в загальній більшості пишаються обраним ВМНЗ, характеризуються високими рівнями мотивації до навчання, успішності і дисципліни. Виявлені суттєві відмінності у ставленні до навчання залежно від континенту походження слід враховувати при формуванні груп навчання та при організації навчальної, виховної роботи і дозвілля студентів. В подальшому необхідно розробляти нові та покращувати уже існуючі мотивації студентів-іноземців до навчання в медичних навчальних закладах з врахуванням встановлених відмінностей.

Кравець І.В.

*к.е.н, доцент кафедри економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного управління
Житомирський національний агроекологічний університет*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ НАУК, ЗОКРЕМА КУРСУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Досягнення та неупинний розвиток у сфері інформаційних технологій та комунікацій, масова комп'ютеризація та наявність глобальної мережі Internet стали передумовою якісної зміни інформаційної складової розвитку сфер виробництва, науки, соціального життя. Одним із пріоритетних напрямків інформатизації суспільства стає процес впровадження і застосування інформаційних технологій в освіті, який передбачає використання можливостей нових програмних продуктів, методів та способів передачі та отримання інформації, інтенсифікацію усіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності і якості, підготовку студентів до комфортного (як в психологічному, так і в практичному відношенні) життя в умовах інформатизації суспільства.

Практичне застосування інформаційних технологій навчання наразі є необхідністю, оскільки їх впровадження у поєднанні із класичними комунікаційними технологіями дають позитивний синергетичний ефект у розрізі викладення, засвоєння та використання знань. Ігнорування використання сучасних інформаційних технологій в навчальному процесі означає упустити шанс на успіх в більш глибокому і швидкому освоєнні дисципліни, залишитися осторонь всіх соціально-економічних процесів світу.

Інформаційні технології навчання (ІТН) – це сучасні, технології (методи, засоби, способи) створення, передавання і збереження навчальних матеріалів, інших інформаційних ресурсів освітнього призначення, а також технології організації і супроводу навчального процесу (традиційного, електронного,

мультимедійного, дистанційного, мобільного) за допомогою телекомунікаційного зв'язку і комп'ютерних мереж, що цілеспрямовано, систематично й послідовно впроваджуються в освітню практику.

Використання терміну «інформаційні технології навчання» (ІТН) у методичній літературі на сьогодні не є сталим. Поняття «інформаційні технології навчання» виникло у сімдесяті роки і передбачало організацію навчального процесу на базі паперових (книги, друковані матеріали тощо) та плівкових (фото, діапозитиви, кіно-матеріали) носіїв інформації [4, с. 486-494]. На сучасному етапі інформаційні технології набули нового розвитку. Це пояснюється масовим використанням у навчальному процесі персональних комп'ютерів та комп'ютерних систем. Інформатизація освіти являє собою комплекс заходів, пов'язаних із використанням інформаційних засобів та інформаційної продукції.

Застосування інформаційних комп'ютерних технологій дозволяє організувати різні види діяльності студентів: інформаційно-навчальну, учбово-ігрову, експериментально-дослідницьку, самостійну. Ці види діяльності орієнтуються на активне використання інформаційних комп'ютерних технологій викладачем і студентами як інструменту пізнання й самопізнання, на самостійне подання і здобуття знань, здійснення власного маленького відкриття у процесі вивчення навколишнього світу. Використання інформаційних комп'ютерних технологій у навчальному процесі необхідно не стільки для підтримки традиційних форм і методів навчання, скільки для створення варіативних методик, що сприяють особистісному орієнтованому розвитку студентів, розвивального навчання. Організація викладачем перерахованих видів діяльності із застосуванням інформаційних технологій вимагає його спеціальної професійної підготовки з їх практичного використання і методичного застосування в навчальному процесі [1, с.18], [3, с. 32].

В сучасних умовах спрямованості вектора Національної системи освіти до стандартів Європейського освітнього простору, інтеграції в навчально-виховний процес української школи новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання та на виконання Національної доктрини розвитку освіти виникає

нагальна потреба донесення до викладачів ВУЗів інформації про методичні можливості і, навіть, необхідність використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі. Одним з аспектів такої інтеграції є впровадження у навчально-виховний процес новітніх технічних засобів навчання, які призначені полегшити донесення та сприйняття інформації, унаочнення, узагальнення та систематизацію наявного педагогічного досвіду, що сприятиме більш глибокому розумінню навчального матеріалу студентською аудиторією.

Аналіз професійної підготовки майбутніх фахівців для економічної галузі в США виявив наступні основні тенденції використання інформаційних технологій в економічній освіті:

- більшість дисциплін економічного спрямування має професійну та практичну спрямованість; реалізується принцип міждисциплінарної підготовки економістів та модульної побудови вивчення дисциплін;
- застосовуються інноваційні методи навчання (кейс-технології, розробка спільних проектів з використанням телекомунікаційних технологій, комп'ютерні презентації, проблемне навчання, автоматизоване навчання тощо);
- перевага надається індивідуальному навчанню студентів, самостійним видам навчально-пізнавальної діяльності; впроваджується дистанційна форма навчання студентів; широко застосовується поєднання традиційних та інформаційних технологій навчання;
- створено розподільні відкриті навчальні середовища для отримання високоякісних освітніх послуг з орієнтацією на потреби студентів [2].

Навчальний процес у вищій школі США спрямовується на формування у студентів умінь і навичок самонавчання, що впливає із значної комп'ютеризації та інформатизації вищої освіти. Широко застосовуються можливості змішаного навчання (Blended Learning) за рахунок всебічного (як поза межами аудиторії, так і на аудиторних заняттях) використання соціальних мереж та веб-сервісів. Так, наприклад студенти університетів Berkley, Stanford, MIT мають можливість залучатися до аудиторних занять групи за допомогою веб-підключень (вебінари), фізично не знаходячись в аудиторії, або спілкуватися за допомогою проведення

відеоконференцій з використанням «Google hangout». Практично у всіх провідних університетах світу під час проведення аудиторних занять активно використовуються Facebook та Twitter для забезпечення продуктивної дискусії, підвищення рівня взаємодії в межах студентського колективу. За рахунок використання можливостей даних мереж кожен студент має спроможний прийняти участь в розв'язанні поставлених питань шляхом здійснення записів з поясненнями та постановки питань через Facebook та Twitter, що відображається на екрані, отже ця інформація стає загальнодоступною, відображає активність студента та сприяє творчому пошуку.

Викладачі кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління Житомирського національного агроекологічного університету (ЖНАЕУ) також не відстають від сучасних тенденцій цифрового розвитку суспільства. Складом кафедри вдало застосовуються різні інформаційні технології як з метою забезпечення студентів навчальними та методичними матеріалами (репозитарій, Moodle, Google Scholar, мультимедіа-лекції, семінари, тренінги) (рис.1), так і під час консультацій з приводу наукових, дипломних, магістерських робіт (Skype, e-mail, Viber тощо). Крім того, кафедра економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління ЖНАЕУ – флагман університету з приводу організації міжнародних конференцій з використанням сучасних інформаційних технологій. З 2015 року кафедра щорічно організовує міжнародну науково-практичну конференцію «Інтелектуальна економіка», яка відбувається незмінно на високому організаційному та науковому рівнях із застосуванням сучасних інформаційних технологій, із забезпеченням skype-зв'язку та он-лайн трансляцію із ЖНАЕУ, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, університетів Литви та США.

Таким чином, особливостями професійної підготовки майбутніх фахівців є активне впровадження інформаційних технологій, спрямованих на формування інформаційної інфраструктури університету; забезпечення індивідуалізації, доступності та якості навчання; тенденція до збільшення прикладної складової в змісті професійної підготовки майбутніх економістів; перехід до індивідуально-

групових методів навчання з використанням дистанційних, інформаційних (SMART) технологій.

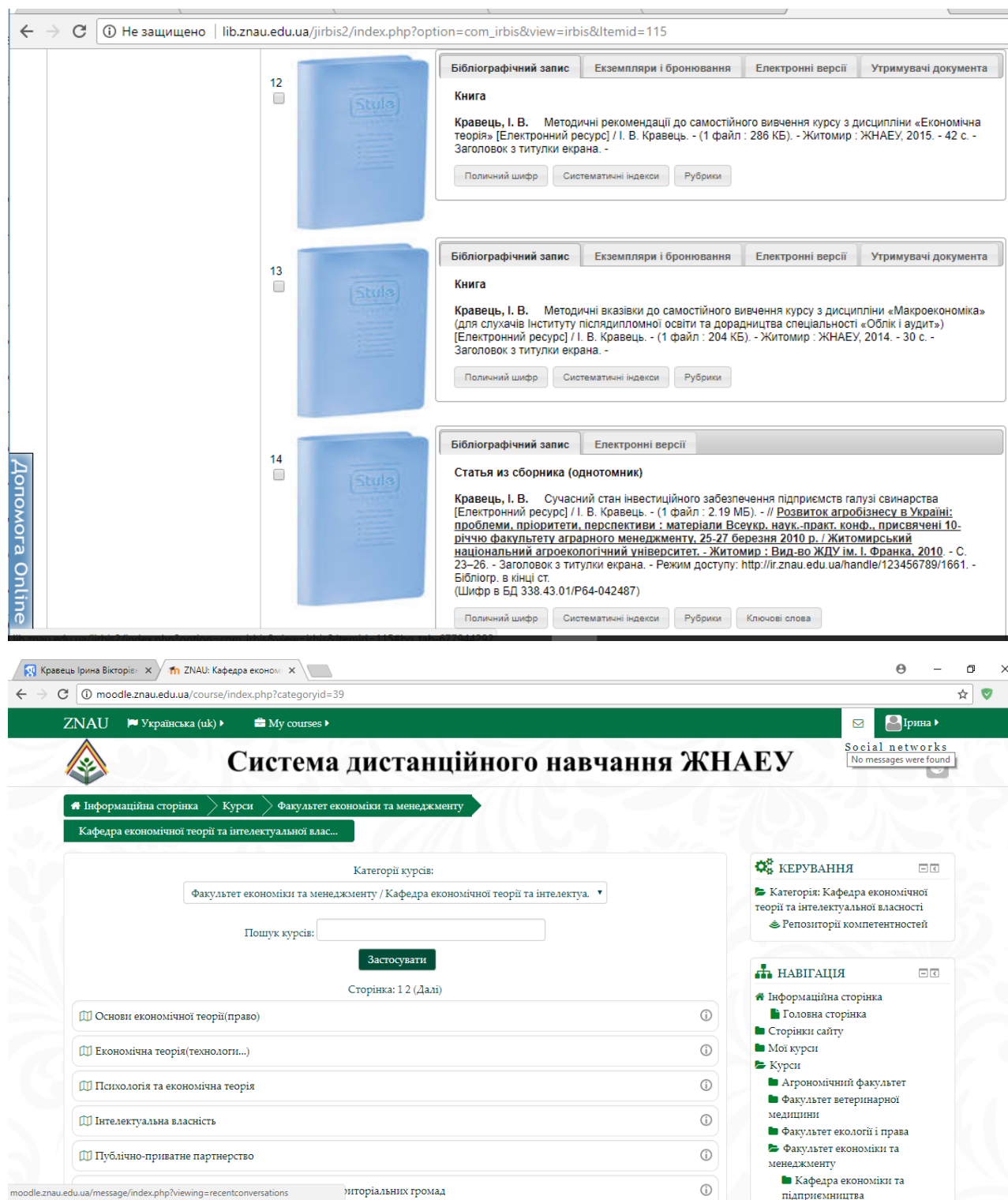

Рис. 1. Принтскрін екрану наукової бібліотеки та системи дистанційного навчання ЖНАЕУ

Результати дослідження дають підстави зробити висновок, що використання

інформаційних технологій навчання, на відміну від інших систем навчання, дозволяє значно збільшити відсоток засвоєння інформації; навчання орієнтоване, на відміну від традиційного, не тільки на засвоєння знань, але й на розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінювання. Визначено, що основним призначенням інформаційних технологій є максимальне донесення навчального матеріалу до користувача. Сучасні інформаційні технології висувають нові вимоги до викладачів, які повинні вміти не тільки застосовувати весь доступний економічний інструментарій навчального заняття, але інтегрувати його у мультимедійний простір, це потребує підвищення кваліфікації викладачів вищої школи. Підвищення кваліфікації викладачів з питань використання даних технологій у навчальному процесі дозволить вітчизняним вищим навчальним закладам конкурувати з іноземними та надасть можливості для плідної міжнародної співпраці в науковій та бізнес сфері. Інформатизація освіти – одне із пріоритетних державних завдань, застосування інформаційних технологій навчання має стати невід’ємною складовою інформатизації України і здійснюватися згідно з єдиними державними нормативами, враховуючи при цьому особливості системи освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бонч-Бруєвич Г.Ф., Абрамов В.О., Носенко Т.І. Методика застосування технології SMART Board у навчальному процесі: навчальний посібник // - К.:КМПУ ім. Б.Д.Грінченка, 2007. – 102 с.
2. Ельбрехт О.М. Підготовка менеджерів у вищих навчальних закладах Великої Британії, Канади, США : автореф. дис д-ра пед. наук / О.М. Ельбрехт. – К. : Б.в., 2010 . – 42 с.
3. Носенко Т.І. Інформаційні технології навчання: начальний посібник. – К.: Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. – 184 с.
4. Основи інформаційних технологій і систем : навч. посіб. / В. А. Павлиш, Л. К. Гліненко ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 500 с. : іл. – Бібліогр.

Медведєва О.І.
аспірантка Національного
університету «Львівська політехніка»

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ, НАУКОВОМУ ТА ПЕДАГОГІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОЛІТЕХНІКИ

Виклики, які постають сьогодні перед вищими технічними навчальними закладами України в умовах інформаційних, інтеграційних та глобалізаційних процесів розвитку суспільства, змушують такі ВНЗ ставати на шлях впровадження інновацій у своє освітнє, наукове та педагогічне середовище. Не є винятком і Львівська політехніка (ЛП), яка впродовж тривалого періоду становлення свого освітнього, наукового та педагогічного процесу формує інноваційне середовище не тільки в Україні, а й у світі.

Львівська політехніка як один із найстаріших вищих технічних навчальних закладів Східної Європи є потужним осередком запровадження та поширення у своїй освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники досягнень структурних компонентів освіти (навчання, виховання), на якісно новий рівень підноситься науково-педагогічна діяльність ЛП, а внаслідок цього відбувається модернізація й загальної європейської освітньої системи.

Дослідивши інноваційне середовище ЛП, можна визначити, що базовою передумовою стратегії її інноваційного розвитку – створення більш сприятливих умов для розвитку освітньої, наукової, навчальної, виховної, управлінської систем та їх компонентів; орієнтація на перспективу розв’язання пріоритетних завдань суспільства; активізація ініціативності та творчих здібностей суб’єктів навчального й педагогічного процесу.

Формування інноваційного середовища ЛП відбувається комплексно, адже основними його структурними компонентами є: інноваційне освітнє (навчальне й виховне), наукове, педагогічне й управлінське середовища, – зв’язки між якими носять кореляційний характер (наприклад, інновації в освітньому середовищі

нерозривно пов'язані із впровадженням інновацій у педагогічне середовище, які сприяють підвищенню інтелектуальної культури науково-педагогічних працівників, рівня їхньої педагогічної майстерності тощо).

Мета інноваційності в *освітньому середовищі* ЛП полягає у постійному пошуку та впровадженні нових ефективних технологій навчання та виховання, результат яких – формування активної, ініціативної, творчої особистості. Отже, інновації в освітньому процесі ЛП – це реалізовані нововведення у змісті, методах, прийомах і формах навчальної діяльності та виховання особистості (методиках, технологіях), у змісті та формах організації управління освітньою системою, а також в організаційній структурі ЛП, у засобах навчання та виховання й у підходах до соціальних послуг в освіті, що суттєво підвищує якість, ефективність та результативність навчально-виховного процесу ЛП.

Серед пріоритетних освітніх інновацій у ЛП привертають увагу такі:

- впровадження в навчальний процес модульного навчання та рейтингової системи контролю знань (кредитно-модульна система);
- система дистанційного навчання: створення Віртуального навчального середовища ЛП;
- комп'ютеризація навчальних та науково-технічних бібліотек з використанням програм електронного каталогу та створення фонду електронних навчальних та навчально-методичних матеріалів;
- електронна система управління діяльністю навчального закладу та навчальним і науковим процесами (створення Інформаційно-аналітичної системи «SCIENCE LP» для супроводу наукової діяльності ЛП);
- використання у навчальному процесі різноманітних інноваційних педагогічних методик, основою яких є інтерактивність та максимальна наближеність до реальної професійної діяльності майбутнього фахівця, серед яких: імітаційні технології (ігрові та дискусійні форми організації); технологія «кейс-метод»; методика відеотренінгу; комп'ютерне моделювання; інтерактивні технології; технології колективно-групового навчання; технології ситуативного

моделювання; технології опрацювання дискусійних питань; проектна технологія; інформаційні технології; технології диференційованого навчання тощо;

- низка інноваційних форм організації навчального процесу, технології навчання нерозривно пов'язані із створенням у ЛП інноваційного інструментарію творчої діяльності студентів і викладачів, тобто матеріально-технічного забезпечення (пріоритетне значення при цьому мають: науково-дослідні лабораторії; комп'ютерні класи з доступом до мережі Інтернет; Освітній ІТ кластер; інноваційна локація – Tech StartUp School, місія якої полягає у створенні комфортного інноваційного середовища для продукування та реалізації креативних ідей та успішних стартапів).

У *педагогічному середовищі* ЛП на базі кафедри педагогіки та соціального управління діє Навчально-наукова лабораторія інноваційних педагогічних технологій, де:

- займаються винайденням форм організації інноваційної діяльності викладача;
- шляхом аналізу передового педагогічного досвіду акумулюють систему нових професійних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно орієнтованої освіти;
- реалізують комплексний процес створення, розповсюдження та використання нових практичних методів у педагогіці, у наукових дослідженнях.

Сучасна педагогічна практика ЛП орієнтується на такий принцип упровадження нового, як варіативність, яка передбачає раціональне поєднання різних його видів: обов'язкове нововведення (регламентується директивними документами); вибіркове (вибір змісту, форм і методів упровадження залежно від конкретних умов); ініціативне (його основу складає ініціатива колективів навчально-наукових та науково-дослідних інститутів ЛП, її кафедр, окремих педагогів).

Основою інноваційної діяльності сучасного викладача є формування інноваційно-програмного методичного комплексу з дисципліни (наприклад,

створення Освітнього порталу «Крок До України» – інтерактивного онлайн ресурсу для дистанційного вивчення української мови студентами-іноземцями).

Реалізація *інноваційного наукового потенціалу* ЛП відбувається шляхом поступового її перетворення в науково-освітньо-інноваційний комплекс, про що свідчить:

- посилення міжнародної кооперації ЛП в освітній, науково-технічній та інноваційній сферах, її залучення до стратегічних міжнародних проектів і програм (створення Науково-навчального центру інноваційних технологій і наноінженерії, який вже перетворився у європейський центр досліджень у цій галузі);
- створення Технопарку ЛП та Акселератора академічного підприємництва «Інкубатор Центр», які націлені на координацію наукових і технологічних досліджень, передачу передових технологій, підтримку комерціалізації результатів наукових досліджень в університеті, надання підтримки підприємцям у реалізації цікавих та перспективних ідей, створення робочих місць через заснування малих інноваційних підприємств з метою сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ЛП;
- створення Міжнародної міжуніверситетської мережі для поглибленої співпраці в галузі розумних технологій та інтелектуальних мікросистем, що має на меті забезпечити розбудову дослідного Центру передового досвіду (Centre of Excellence) при ЛП, підготовку і подання спільних проектних пропозицій на конкурси проектів ЄС, гармонізацію наукових досліджень і просування високотехнологічних стартапів, спін-офф і спільних підприємств тощо.

Отже, інновації – це завжди усвідомлений, спеціально організований процес здійснення якісних змін в усіх середовищах освітнього процесу технічного університету. Інноваційний вищий технічний навчальний заклад потребує нових підходів не тільки в науці, педагогіці, управлінні, а і в організації навчально-виховного процесу. Для України інноваційний потенціал ЛП може й має стати ресурсом для модернізаційного прориву щодо розвитку високотехнологічних

галузей економіки, перспективних наукових напрямів та формування сучасних соціально-культурних стандартів життя.

Струк О. А.

*к.фарм.н., доцент кафедри
фармації ІФНМУ*

ФОРМУВАННІ ВМІНЬ І НАВИЧОК, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІЗОРА

Процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності, у тому числі вищу медичну освіту України, яка здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, що полягає у впровадженні нових педагогічних технологій, посиленні ролі самостійної роботи, а також на впровадженні нових ефективних форм контролю знань та вмінь.

Застосування в фармацевтичній освітній галузі інноваційних змін в теорії, системі, моделях, технології, методах, прийомах та формах як у навчальній діяльності, так і в забезпеченні навчального процесу повинно відповідати високим європейським стандартам підготовки конкурентоспроможних фахівців інноваційного типу в галузі фармації в сучасних умовах. У всіх вищих медичних навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації в 2017/2018 навчальному році застосовується європейська кредитно-трансферна система з метою підвищення якості організації навчального процесу, зокрема, при вивченні дисциплін фармації. Важливим та відповідальним інструментом щодо підготовки студентів є створення умов для навчання та розвитку особистості, підготовка вимог та рекомендацій щодо структури та змісту нових стандартів вищої освіти, сформованих на основі компетентного підходу зі застосуванням інноваційних змін до визначення змісту підготовки та системи кредитів ECTS.

Метою нашої роботи було розкриття проблеми формування та вдосконалення практичних вмінь та навичок в процесі підготовки студентів та користь навчально-тренінгових центрів в формуванні практичних навичок та вмінь.

Основним завданням навчально-тренінгових центрів є формування вмінь й навичок, необхідних для діяльності провізора в області організації й проведення контролю якості лікарських засобів відповідно до перспектив їхнього розвитку й в зв'язку з досягненнями фундаментальних фізико-хімічних і медико-біологічних наук, які постійно розвиваються, для чого студент повинен засвоювати методи визначення тотожності лікарських речовин, методи кількісного визначення лікарських речовин, визначення фізичних констант лікарських речовин, фізико-хімічні методи аналізу, виготовлення необхідних реактивів, еталонних і титрованих розчинів, методи аналізу лікарських форм, у тому числі експрес-методи.

Знання підіймають діяльність людини на вищий рівень усвідомленості, підвищують впевненість людини в своїй професійній діяльності. Крім знань, необхідно володіти вмінням та навичками. Уміння засновані на знаннях і навичках. Діяльність провізора є відповідальною і складною, тому необхідно постійно вдосконалювати знання, практичні навички та вміння.

Практична навичка – це здатність належно виконувати певні дії, заснована на доцільному використанні людиною набутих знань і вмінь. Передбачає використання раніше набутого досвіду та знань. Вміння є складним процесом аналітико-синтетичної діяльності кори великих півкуль головного мозку, в ході якого створюються й закріплюються асоціації між завданням, необхідними для його виконання знаннями та застосуванням знань на практиці.

Навички є компонентами свідомої діяльності людини, які виконуються повністю автоматично. Велике значення у формуванні всіх типів вмінь та навичок студентів мають вправи, завдяки їм відбувається автоматизація навичок, удосконалення вмінь та закріплення знань.

Навчально-тренінгові центри необхідні для формування практичних навичок з певних дисциплін, наприклад «Фармацевтична хімія» та «Стандартизація лікарських засобів» з використанням хімічних методів згідно вимог Державної Фармакопеї України: визначення катіонів і аніонів діючих речовин неорганічної природи у сировині, матеріалах, напівпродуктах та готової продукції хімічними методами / визначення функціональних груп діючих речовин органічної природи у сировині, матеріалах, напівпродуктах та готової продукції; визначення основних фізичних характеристик лікарських речовин (температура плавлення, кипіння, застигання); визначення наявності сторонніх речовин (домішок) у сировині, матеріалах; проведення контролю води очищеної, для ін'єкцій, отриманої з питної води, хімічними та інструментальними методами; розрахунковими методами та приладами визначають концентрації спирту у водно-спиртових розчинах; проводять визначення кількісного вмісту у сировині, напівпродуктах, готовій продукції.

Досліджують основні показники готових лікарських засобів, отриманих з лікарських та допоміжних речовин візуальними та інструментальними методами (прозорість, забарвленість, рН, показник заломлення, кут обертання та густина ін'єкційних розчинів). Фізичними та фізико-хімічними методами визначають: показники якості пероральних, твердих, м'яких лікарських форм та аерозолів. Здійснюють види контролю індивідуально виготовлених ЛФ та реєстрацію їх результатів у відповідних журналах (письмовий, опитувальний, органолептичний, фізичний, хімічний, контроль при відпуску). Складають аналітичний паспорт якості враховуючи результати проведеного контролю.

Навчально-практичний центр являється консультативним пунктом для підготовки до модульних контролів, до практичних занять та при підготовці до державної атестації.

Отже, навчально-тренінгові центри є необхідними при підготовці спеціалістів та надають необхідну базу для формування та вдосконалення практичних вмінь та навичок використання хімічних, фізичних, фізико-хімічних методів при розробці показників якості лікарських засобів, здійснюють вибір

методів аналізу фармацевтичної продукції при створенні АНД, розробляють методики визначення параметрів якості лікарських засобів: ідентифікація, випробування на чистоту, кількісне визначення та розробляють експрес-методи якісного та кількісного аналізу лікарських форм внутрішньо аптечного виготовлення.

Бернацек В.В.

*к.т.н., доцент кафедри ПМТП
Українська академія друкарства*

ІННОВАЦІЇ В ПОЛІГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

В наш час суспільство завдяки стрімкому розвитку технічного прогресу дізнається про інновації набагато швидше, користуючись інтернетом та засобами масової інформації. Ця оперативність дає перевагу у можливості йти в ногу з часом, скорегувати намічені плани навчального процесу, введенням нових дисциплін, спеціальностей, напрямків в залежності від потреб ринку, заохочуючи майбутніх абітурієнтів для вступу у той чи інший вуз. Інновації – це нововведення, організація навчання по новому виходячи зі зміни пріоритетів в поліграфії та видавничо-поліграфічному комплексі в цілому. Для більшості пересічних громадян поліграфія асоціюється з газетами та книгами, а насправді, це ціла галузь науки і техніки. Сьогодні в Україні налічується близько 10 вузів, в яких є спеціальності, які готують фахівців для поліграфічної галузі. Розглянемо тенденції освіти і виклики сучасності на базі Української академії друкарства у місті Львові.

Українська академія друкарства — єдиний в Україні автономний вищий навчальний заклад, який готує фахівців з медійних технологій та поліграфії. За свою 85-річну історію Український поліграфічний інститут, а в подальшому

Українська академія друкарства випустила десятки тисяч висококваліфікованих спеціалістів, які сьогодні формують інформаційний простір держави, працюючи у видавництвах, друкарнях, засобах масової інформації, поліграфічних підприємствах, книгарнях, рекламних організаціях, машинобудівних підприємствах, науково-дослідних установах.

В структуру академії входить Львівський поліграфічний коледж, який є базовим в Україні з розробки державних стандартів для шести спеціальностей, а досвідчені викладачі, які якісно підвищують новий рівень освіти з використанням новітніх технологій навчання та комп'ютерних технологій, створенням оптимальних умов для самостійної роботи студентів, встановленням тісного зв'язку навчання студентів з виробництвом.

Останні роки в регіоні і Україні в цілому спостерігається така тенденція, як переформатування видавництв і друкарень. Це і закриття нерентабельних підприємств, укрупнення, поглинання, об'єднання у більші структури. На все це впливають економічна ситуація в країні, перехід від традиційної поліграфії на цифрову технологію, трудова міграція та ін. На багатьох поліграфічних підприємствах працюють не фахівці, крім цього зарплата є різною в залежності від регіону України. Академія укладає угоди про співпрацю з поліграфічними підприємствами різних форм власності для проведення виробничої та переддипломної практик, що дозволяє студентам застосувати свої знання та вміння в умовах виробництва. Проводить виставки, конференції, майстер-класи, де обмінюється досвідом щодо підготовки фахівців з вищою освітою у навчальному закладі, проводить профорієнтаційну роботу з випускниками загальноосвітніх шкіл та налагоджує партнерські стосунки зі спорідненими навчальними закладами України та інших країн (Польща, Литва, Китай, Словенія та ін.), навчання за програмою подвійного диплому.

У Львові успішно реалізовується Стратегія підвищення конкурентоспроможності міста, яка розроблена у 2008 р. спільно з міжнародною консалтинговою компанією Monitor Group. В Стратегії передбачено застосування кластерного підходу для розвитку економіки регіону. Будь-який кластер

складається з трьох основних частин: бізнесу, науки та органів влади. Вони повинні постійно взаємодіяти одне з одним і налагодити тісні комунікативні зв'язки між собою задля того, аби кластерна ініціатива стала успішною та всі учасники процесу діяльності кластера отримали бажаний результат.

Основна роль науки в діяльності кластера полягає в підготовці кваліфікованих фахівців для роботи на підприємствах відповідної спеціалізації. Компанії кластера шукають свою основну конкурентну перевагу в ідеях і талановитих кадрах, якої вимагає географічна близькість до постачальників, споживачів, висококваліфікованих людських ресурсів, досліджень та інструментів розвитку, а також лідерів галузі. Окрім того, тісна взаємодія профільних навчальних закладів і компаній підвищує шанси виховання нових освічених лідерів галузі у регіонах, завдяки яким на практиці реалізовується потенціал кластера.

Кластер видавничої діяльності та поліграфії офіційно зареєстровано 15 вересня 2016 р. Його засновниками є 8 компаній, що спеціалізуються на випуску періодичних видань та книжок, виготовленні рекламної та сувенірної продукції, етикетки та упаковки: ТзОВ «Видавництво Старого Лева», ТзОВ «Видавництво «Свічадо», ТзОВ «Видавничий дім «Молода Галичина», ПП «Диз–Арт», ТзОВ «Кольоровий світ», ТзОВ «Лавіс», ТзОВ «МАТАІ-Україна» та ТзОВ «Рекламно-видавнича фірма «Поліграф-сервіс». На початку 2018 року до Кластера приєдналось ще дві компанії - ТзОВ «Галпак» та ПП «Лата».

Такі ініціативи допомагають розвитку інновацій в науці і освіті, представники бізнесу напрямую спілкують з представниками влади і освіти, спільно вирішують проблеми, реалізують наукові і бізнесові проекти. Направляють на навчання своїх працівників. Академія, знаючи які потреби поліграфічних підприємств, навчає фахівців, виконує наукові дослідження на замовлення, створює філіали кафедр на їх базі для проведення практичних і лабораторних робіт, проходження різного виду практик. Влада, в свою чергу, сприяє налагодженню зв'язків, співробітництву між усіма учасниками кластера шляхом забезпечення законності й верховенства права; прямого фінансування,

гнучкої кредитної політики; низьких податкових ставок та податкових канікул; створенні, модернізації, розвитку та підтримці в належному стані інфраструктури тощо.

Підсумовуючи вище сказане, говоримо, що перед сучасною, якісною освітою стоїть завдання, по-новому глянути на реалії сучасності, вийти за рамки стереотипів минулого. Тільки змінивши підхід, погляд на роль і значення освіти в розбудові сильної і незалежної держави ми зможемо впровадити інновації в освіті і науці, які відповідатимуть потребам сьогодення.

Босенко Н. П.

*ст. викладач кафедри всесвітньої історії
Центральноукраїнський державний педагогічний
університет ім. В.Винниченка*

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Кожна історична епоха ставить перед людством нові завдання та цілі. Настільки вдалою буде відповідь того чи іншого суспільства на «виклик часу» залежить, насамперед, від ефективності науково-освітньої сфери.

Сучасний світ занадто складний і мінливий, щоб говорити про нього як про «цілісність». Тому говорячи про «виклики часу», ми маємо на увазі ті зміни та інновації, що відбуваються в розвинених країнах світу – США, Західній Європі, Китаї, Індії, Японії, Південно-Східній Азії та їм подібних.

Саме ці країни протягом останніх тридцяти років запропонували світові той масив інновацій, персоніфікацією якого можна вважати Ілона Маска. Це ім'я стало найменуванням нового кумира для людства. Його успіхи в створенні ринкового попиту на електромобіль Tesla та здешевлення ракетної орбітальної космонавтики завдяки новій ракеті Falcon зараз обговорюються повсюдно.

Проте, очевидним є той факт, що Маск – це лише обличчя тої складної системи взаємодії наукових корпорацій, дослідницьких інститутів, університетів та звичайних шкіл по всьому світу. Очевидно також, що наукові прориви сучасності не були б можливі без таких процесів як масштабна комп'ютеризація, роботизація та інформатизація суспільства.

Головне питання для нас полягає в тому, чи здатна сучасна українська система освіти генерувати покоління здатне до інновацій? І які перешкоди стоять на цьому шляху?

Говорячи про сучасну систему освіти в Україні, найчастіше акцентують увагу на її недоліках: радянські рудименти, схоластичність, недостатнє матеріальне забезпечення, низький рівень професійності педагогів, тощо. Дійсно, це проблеми, які значно знижують ефективність освітнього процесу, проте, це є лише симптоми більш глибокого кризового явища.

Це означає, що збільшенням фінансування чи перенесенням «європейського досвіду» тут не відбутися. Насправді, фундаментальної зміни потребує сам підхід до навчання, необхідно змінити саму філософію освіти.

Досить вдало цю думку висловив відомий китайський мільярдер-новатор Джек Ма під час виступу на Всесвітньому економічному форумі: «Чтобы не бояться будущего, нам следует уделить особое внимание образованию наших детей. То, чему мы учим наших детей сейчас, и способ, которым их обучаем, могут привести к тому, что в будущем они потеряют работу. Потому что какие-то расчеты машина будет делать в разы лучше. Детей уже сейчас надо учить с помощью творческого, инновационного подхода».

Джек Ма говорить про те, що роботизація та комп'ютеризація змінили вимоги до освітньої системи. Людина не може конкурувати з комп'ютером в швидкості математичних обчислень, але комп'ютер (допоки штучний інтелект ще не створено) не може генерувати інновації. Таким чином, сучасна освітня система має бути зорієнтована на виховання покоління здатного до інновацій.

Учень має навчитися чомусь унікальному, не схожому на те, що пропонує комп'ютер. Мова йде не лише про науково-технічні знання, але і про суспільно -

гуманітарну сферу. Для формування інноваційного мислення важливим є також навчання дітей музиці, малюванню, іншим мистецтвам. Важливими є формування цінностей, переконань, здатності до ефективної колективної роботи. В епоху інтернету академічна ерудованість уже не є обов'язковим показником рівня освіти. Головне для сучасних учнів та студентів – здатність до творчості, до створення принципово нових ідей.

Другим важливим викликом сучасності для освітньої системи є процес глобалізації. Оцінки цього явища дуже різняться, однак факт глобалізації залишається реальністю. Це означає, що освітня система має дати адекватну «відповідь» на зміни. Для того, щоб національна освіта змогла «вижити» в нових умовах, необхідно відслідковувати зміни в технологіях, організації виробництва і управління, упроваджувати нові знання у виробництво і відповідно постійно здійснювати підготовку і перепідготовку кадрів у відповідності з новими вимогами ринку. В цих умовах ВНЗ повинні взяти на себе процес перепідготовки кадрів для ділових компаній і підприємств. На Заході компанії починають активно створювати власні навчальні заклади, транзитивні корпоративні університети, діяльність яких носить транснаціональний характер.

Для «азійських тигрів», наприклад, звичною стала практика організації технопарків, де університети та науково-дослідні інститути контактують з державними та приватними корпораціями. На прикладі того ж Ілона Маска ми бачимо ефективність цього підходу.

В українських реаліях здійснення цього сценарію видається вкрай складним, оскільки вітчизняна система вищої освіти носить застарілий характер і потребує радикального реформування, в той час як професійних менеджерських кадрів бракує. Саме тому входження української освіти в глобальний простір стане однією з найважливіших реформ освіти у найближче десятиліття.

Таким чином, підсумовуючи вище сказане відзначимо, що сучасна українська система освіти носить застарілий характер і не відповідає реаліям часу. Вихід з цього становища вбачається у розробці принципово нового підходу до освіти, нової філософії, яка би враховувала тенденції сучасності:

комп'ютеризацію, роботизацію, інформатизацію та глобалізацію. Головним завданням цієї парадигми має стати орієнтованість на розвиток в учнів інноваційного мислення та здатності до творчого, креативного вирішення науково-освітніх завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Як можливі проривні технологічні інновації? С. Дацюк [Електронний ресурс] // Українська правда – Режим доступу до ресурсу: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/datsuk/5a98e63fdeaf7/>
2. Джек Ма: Из-за того, как мы учим детей они могут потерять работу [Електронний ресурс] // Журнал Форбс – Режим доступу до ресурсу: https://forbes.kz/process/education/djek_ma_izza_togo_kak_myi_uchim_detey_oni_mogut_poteryat_rabotu/

Войтович О.

вчитель

ЗОШ I-II ступенів села Зелене

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Сьогодні проковує нас задумуватись про значення і зміст освіти у нашому житті. Досить часто чується нарікання про недосконалість освіти або некваліфікованих педагогів, які не вміють поставити освітній і навчальний процеси. Оскільки українська освіта зберігає в собі великий відсоток радянської системи освіти, то форми навчання і організації навчального процесу, а також закріплення рівня компетентностей і навичок досі далекий від досконалості. Чудовим прикладом такої ситуації є: бюрократичне ставлення до процесів формування освітніх програм та освітнього процесу загалом; представники освіти не встигають ознайомитись, накопичити і поділитись актуальними знаннями; підвищення рівня запитів на якісну освіту та одночасне зниження довіри до рівня

отриманих знань; в українській освіті існує і кадрова проблема, оскільки вчителем зараз бути не престижно і фінансово не вигідно.

Сучасна ситуація вимагає здатності в найкоротші терміни адаптуватися змін і здатності розвивати та покращувати свої навички впродовж всього життя, що і вимагає впровадження інноваційних форм освіти

Такі тенденції сприяють впровадженню моделі «вік живи вік учись», яка дозволяє особистості адаптувати і розвивати свої компетенції і професійні навички у відповідності до швидких змін в економіці, технологіях та ринків праці. Ця модель включає в себе такі підсистеми: неформальна та інформальна освіта; дистанційна освіта; онлайн освіта; змішана освіта.

У зв'язку з новим Законом України «Про освіту», створюються можливості для ефективнішої, інформаційнішої та сучаснішої системи освіти. Такі зміни потребують оновлення всього освітнього законодавства, однак усе нове завжди сприймалось з опором у нашій країні, тож і зараз у системі освіти склалась така ж ситуація.

Вчитель-інноватор – це особистість, здатна брати на себе відповідальність, вчасно враховувати ситуацію соціальних змін і є найбільш перспективним соціальним типом педагога. Одночасно, вчитель має бути дослідником і творчою особистістю. Педагог-новатор проявляє себе у: ефективному використанні набутого досвіду в нових обставинах, гнучкості при нестандартних ситуаціях, вміння планувати на різні проміжки часу, вміти створювати ідеї та реалізовувати їх в конкретних умовах, а також варіативно вирішувати проблему використовуючи як раніше набутий досвід так і досвід колег.

Досить часто керівники використовують різні класифікації для класифікації вчителів за ставленням до нововведень.

Існує безліч труднощів, що пов'язані із засвоєнням педагогічних нововведень, до основних можна віднести такі: низькі можливості та/або відсутність механізму реалізації педагогічної інновації в навчальному закладі; недостатність навчально-методичного забезпечення, обмеженість ресурсів; перевантаження педагогів іншими видами діяльності (участь у конкурсах,

флешмоби, акції на підтримку різних аспектів діяльності, виставки тощо); недостатня поінформованість вчителів з проведення та організації інноваційної діяльності.

У теперішній ситуації зміни потрібно вимагати і чекати не тільки із вищого керівництва, а й і від кожного рядового педагога. Ми можемо чесно говорити про особливості готовності педагогів до інноваційної діяльності в окремому навчальному закладі: створення відповідної творчої атмосфери; пошукової та інноваційної діяльності в педагогічному колективі, тобто формування інноваційної діяльності в педагогічному середовищі; створення умов для організації та проведення дослідно-експериментальної роботи для апробації ефективності того чи іншого педагогічного нововведення та його подальшого впровадження і моделювання нового педагогічного досвіду, можливість розробки власних інноваційних методик.

Щоб підготувати вчителів до інноваційної діяльності потрібні наступні кроки:

- обґрунтування передумов інноваційних процесів та ознайомлення з існуючими моделями вчителів;
- вивчення стану готовності певних категорій чи груп вчителів до інноваційної діяльності;
- розробка індивідуальної моделі підготовки вчителя до інноваційної діяльності в системі педагогічної освіти;
- діагностика досягнутого рівня сформованої готовності вчителя до інноваційної діяльності за результатами навчання;
- створення інноваційного освітнього середовища в конкретних закладах освіти.

Зараз, інноваційний напрямок розвитку є основним для сучасних педагогів і наша країна пропонує низку програм для освоєння вчителями інноваційних моделей та сучасного розвитку педагогічної особистості. Саме тому зараз є усі шанси на реалізацію моделі «вік живи – вік учись», що вимагає від держави підтримки та розвитку підсистем цієї моделі. Шкільна освіта в Україні має стати

орієнтованою на особистість, демократичною, конкурентоспроможною у світовому освітньому просторі та цікавою для учнів.

Основною вимогою залишається готовність педагога до інноваційної діяльності: завжди цілісний стан особистості вчителя, який виражає її загальну культуру, ціннісні орієнтації і морально-психологічна готовність до даного виду діяльності. Пізнавальний компонент особистої готовності педагога, який характеризується сформованістю необхідних знань, умінь і навичок, залишається одним із найважливіших.

Дмитрієв В. С.

*к.е.н., ст. викладач кафедри банківської справи
фінансово-економічного факультету
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

ВПРОВАДЖЕННЯ БОНУСНИХ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ ЯК ШЛЯХ УДОСКОНАЛЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сьогодні одним із кроків на шляху до поліпшення навчально-виховного процесу у вузах України є розширення, оптимізація та актуалізація самостійної роботи студентів. Так, згідно з Положенням «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», саме самостійна робота студента є «основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань». Сучасний ринок праці вимагає від вищих навчальних закладів цілісного, компетентного, творчого та самостійного фахівця, формування якого відбувається переважно саме завдяки його самостійній роботі.

Темою дослідження в межах даного проекту виступає саме вдосконалення організації самостійної роботи студентів на прикладі дисципліни «Інвестування». Причому головна мета роботи передбачає обґрунтування доцільності

впровадження у карту самостійної роботи додаткових творчих завдань, які сприятимуть оптимізації навчального процесу для студентів та викладачів.

Власне **самостійну роботу** можна, за словами Головенкіна В. П., визначити як основний засіб засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Більш ширше її слід розуміти як особливу форму навчальної діяльності, спрямовану на формування самостійності студентів і засвоєння ними сукупності знань, вмінь, навиків, що здійснюється за умови запровадження відповідної системи організації всіх видів навчальних занять.

Як показує практика, навчальний процес супроводжують ряд **проблем**, зокрема:

- 1) складнощі мотивації студентів до навчання;
- 2) необхідність створення позитивного емоційного середовища між викладачем та студентами;
- 3) проблеми із забезпеченням необхідного рівня успішності студентів;
- 4) потреба у реалізації креативного потенціалу студентів.

Особливе місце тут слід віддати групі видів самостійної роботи, до яких і відноситься пропоновані **«бонусні» творчі завдання**. Причому вони повинні носити нестандартний, креативний характер.

Доцільність запровадження таких завдань зумовлена такими факторами:

1. Однією з найбільших проблем, з якими зтикається викладач, - це пошук інструментів мотивації студентів до навчання. Уже сьогодні зрозуміло, що «негативна мотивація» не є дієвими, оскільки вона націлює студентів лише та те, щоб отримати необхідні бали, а не на прагнення здобути реальні знання. Тому у питаннях мотивації слід більше звертатись до таких технік, як «викликання інтересу» та «закріплення позитивного враження».

2. Наступною проблемою є те, що на першому занятті студентам і викладачу не завжди вдається встановити контакт та налаштуватись на плідну співпрацю. Такі фактори, як нова людина у новому колективі, недовіра, побоювання бути незрозумілим часто призводять до появи психологічного «бар'єру» у взаємодії викладача і студентів.

3. Важливою умовою навчальної діяльності нині є диференційований підхід до навчання, коли кожен студент одержує право і можливість приділяти переважну увагу тим напрямкам освітнього процесу, котрі у найбільшій мірі відповідають його інтересам.

4. Принципи навчального процесу в університеті вимагають від викладачів гарантувати студентам можливість отримати максимальну кількість балів за поточну успішність. Тож складається ситуація, за якої навіть відмінник не може собі дозволити отримати оцінку «добре» чи пропустити семінарське заняття, інакше ризик не отримати в кінці семестру «відмінно» відразу зростає.

5. Значну увагу в умовах сучасного освітнього процесу у вищих навчальних закладах приділяють реалізації принципу формування творчої особистості. Роботодавці ставлять перед студентами та викладачами вимогу розвитку креативного потенціалу у майбутніх фахівців. Тож перед освітянами постає проблема розробки такого типу завдань, які б сприяли виконанню цієї вимоги.

Саме ці проблеми покликані вирішити творчі «бонусні» завдання.

Успішність впровадження даного виду завдань залежить від виконання наступних **умов**:

1. Забезпечення мотивації студентів до виконання цього завдання.
2. Завчасне планування творчого «бонусного» завдання та своєчасність його повідомлення студентам.
3. Обов'язкова наявність креативного компонента у завданні.
4. Чіткий виклад змісту завдання.
5. Ознайомленість студентів із алгоритмом, методами та засобами виконання завдання.
6. Чітке визначення форми подання завдання, обсягу роботи та строків подання викладачу.
7. Встановлення чітких критеріїв до оцінювання завдання.
8. Визначення та повідомлення студентам порядку використання балів, отриманих за виконання завдання, для підвищення рівня поточної успішності.

9. Визначення періодичності доведення до студентів залишкової кількості «бонусних» балів.

Творчі «бонусні» завдання можуть бути подані, наприклад, у таких **формах**: складання кросворду, підбір приказок, загадок та прислів'їв, наведення прикладів з літератури, опис життєвих ситуацій, пошук анекдотів, написання есе, малювання структурно-логічних схем тощо.

Конкретні **етапи**, які повинен пройти викладач та студенти:

Етап 1. Встановлення цілей.

Перш ніж впроваджувати у своїй практиці, необхідно встановити цілі, яких прагне досягти викладач, аби зрозуміти, чи доцільним буде таке нововведення.

Етап 2. Планування та розробка завдання.

Перш за все викладач повинен визначитись, скільки таких завдань протягом семестру він запропонує студентам. Оптимальною кількістю є 1-2 завдання. Їх більша кількість може демотивувати студентів якісно готуватись до семінарських занять.

Етап 3. Встановлення вимог до завдання та критеріїв його оцінювання.

Вимоги до творчого «бонусного» завдання мають бути сформульовані чітко і бути зрозумілими для студентів. До завдання, приклад якого було наведено вище, були висунуті наступні умови:

- 1) кінцевий термін подання викладачу – 2-ге семінарське заняття;
- 2) в межах академічної групи приклади не повинні повторюватись (однак дозволяється ситуація, коли в межах одного твору наведено два і більше прикладів);
- 3) кількість прикладів – не менше 5;
- 4) форма подання – презентація у MS PowerPoint або у друкованому вигляді з ілюстраціями відповідних творів, виконані охайно.

Етап 4. Визначення порядку використання балів, одержаних студентом за творче «бонусне» завдання.

Специфіка цього завдання полягає в тому, що оцінка за нього не виставляється у журнал. Вона є своєрідним «запасним колесом» для студента,

якщо він не отримає на семінарському занятті позитивної оцінки. Тож перш, ніж повідомити завдання студентам, викладач має продумати, яким чином «бонусні» бали будуть спрямовані на підвищення поточної успішності. Насамперед слід встановити певні обмеження:

1) бали можуть використовуватись виключно для поліпшення поточної успішності студентів, тобто для підвищення балів, які вони отримують на семінарських заняттях;

2) не можна використовувати бали для оцінювання тих семінарських занять, на які студент не прийшов, або ж з'явився непідготовленим і отримав оцінку «незадовільно».

Етап 5. Повідомлення завдання студентам та мотивація до його виконання.

Завдання, вимоги до нього та критерії оцінки повідомляються безпосередньо викладачем на відповідному семінарському занятті.

Щодо мотивації студентів до виконання завдання, то тут слід розуміти, що вже саме це завдання повинно стимулювати студентів до його активного виконання. Це зумовлено:

1) власне самим призначенням даного завдання («підстрахувати» себе на випадок невдалого виступу на семінарському занятті та отримати більші бали з дисципліни);

2) творчий характер завдання (воно викликає великий інтерес і захоплення у студентів).

Однак в ході повідомлення завдання можна використати певні техніки мотивації, що підвищують ефективність його виконання:

а) доведення (обґрунтування «корисності» цього завдання для студентів, наголос на складності отримати позитивну оцінку за нової системи оцінювання);

б) викликання інтересу (розповідь життєвої історії, анекдоту, створення інтриги тощо);

в) закріплення позитивного враження (підтримання будь-яких креативних ідей студентів, наголос на багатстві їх творчого потенціалу, влучний жарт тощо).

Етап 6. Контроль виконання завдання та його оцінка.

Після того, як у встановлений строк викладач отримав від студентів виконане завдання, він перевіряє його і виставляє бали відповідно до попередньо визначених критеріїв. На наступному семінарському занятті він повідомляє бали учням і надалі використовує їх для підвищення оцінок за поточну успішність.

Етап 7. Зворотній зв'язок.

Впровадження даного завдання безумовно вимагає від викладача оцінювання успішності цього нововведення. Перші результати він може побачити уже відразу після його виконання студентами, визначивши кількість та якість поданих робіт.

Отже, в даній роботі запропоновано ідею впровадження «бонусних» творчих завдань з метою поліпшення самостійної роботи студентів з дисциплін, які передбачають диференційований залік, а також підвищення рівня успішності тих, хто навчається у нашому університеті.

Досвід застосування такої новації в межах дисципліни «Інвестування» для студентів фінансово-економічного факультету та факультету міжнародної економіки та менеджменту свідчить про її успішність та доцільність. **Результати,** яких було досягнуто на практиці, можна охарактеризувати за такими напрямками:

1) творчий характер завдання викликав інтерес серед студентів, що сприяло реалізації їх креативного потенціалу, мотивувало їх до активного виконання роботи, а у подальшому – до зацікавленого вивчення дисципліни;

2) впровадження нового, та водночас цікавого елементу до складу самостійної роботи студентів, а також власне сама подача завдання сприяло зародженню позитивних емоцій та створення комфортних психологічних умов для подальшої роботи викладача із групою;

3) можливість отримати додаткові бали отримало схвальні відгуки студентів, оскільки це сприяло реалізації їх права на одержання максимальної оцінки;

4) необов'язковий характер завдання, а також якість його виконання, дозволили виділити «сильних», зацікавлених та «слабких», демотивованих

студентів, що у подальшому допомогло налагодити ефективну навчальну роботу у кожній групі; водночас дане завдання стало інструментом диференційованого підходу до навчання, зокрема до виконання самостійної роботи та системи її оцінювання для студентів із різним рівнем знань, умінь та навичок.

Отже, введення «бонусних» творчих завдань до самостійної роботи студентів сприяє як підвищенню ефективності навчального процесу, так і поліпшенню системи оцінювання знань. Надалі передбачається розширення практики їх впровадження з «Інвестування» для підвищення рівня зацікавленості студентів, реалізації їх креативного потенціалу та вдосконалення процесу навчання.

Костишин Н. С.

канд. екон. наук, доцент

*Чортківський навчально-науковий
інститут підприємництва і бізнесу THEU*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Сучасні економічні та фінансові зміни, які відбуваються не лише в нашій державі, а й у цілому світі загалом, спонукають до підвищення професійних вимог сучасного фахівця з обліку й оподаткування. Це перш за все пов'язано із складністю та мінливістю нормативно-законодавчих актів, постійного удосконалення МСФЗ, посилення значущості до розкриття і надання достовірної інформації користувачам. Водночас, посилюються вимоги щодо соціальної відповідальності бухгалтерів і податківців за достовірність фінансової звітності, постійного підвищення кваліфікації. Тому виникає потреба у посиленні вимог до навчання майбутніх фахівців обліку та оподаткування, поліпшення підготовки викладацького складу, перегляду підходів до стилю та методики викладання.

Теперішня освіта має бути спрямовано на створення специфічного середовища, що забезпечує студентоцентроване навчання (student-centered

education), навчання, орієнтоване на вихід (output-oriented study programme), компетентнісний підхід в побудові й реалізації навчальних програм (competence-based approach), навчання, орієнтоване на результати (result-based education) [1]. Сучасність вимагає змін від змісту процесу отримання освіти: це вже не процес передачі суми знань або інформації, не повторення головних результатів, а формування компетентностей, досвіду, самореалізації на основі природних даних і розвитку збірностей студента. Ключові компетентності становлять основний набір найзагальніших понять, які мають бути деталізовані в комплекс знань, умінь, навичок, цінностей та відносин за навчальними галузями та життєвими сферами.

Вивчення облікових дисципліни забезпечує оволодіння студентами таких компетентностей як: вільне володіння обліковою термінологією та здатність правильно її використовувати; вміння студентами правильно відображати активи, капітал та зобов'язання на рахунках бухгалтерського обліку; володіти методикою відображення на рахунках бухгалтерського обліку та у реєстрах бухгалтерського обліку окремих господарських операцій та процесів у відповідності з діючими нормативними документами; вміння заповнювати первинні документи та реєстри бухгалтерського обліку; володіти порядковими нормами заповнення та подання фінансової звітності підприємства; вміння узагальнювати результати облікового процесу; розуміти, читати та сприймати облікову інформацію з точки зору прийняття управлінських рішень.

Для отримання продуктивного результату та забезпечення ефективного навчання студентам, викладачі облікових дисциплін повинні у своїй практиці використовувати інноваційні методи та новітні технології викладання, серед яких вагоме місце займає метод проектів. Ця технологія змінює традиційний підхід до навчання, адже направлена на розвиток пізнавальних здібностей сучасної молоді, формування вмінь самостійно знаходити шляхи розв'язання певних завдань через різноманітні форми діяльності.

Використання методу проектів у своїй викладацькій діяльності засвідчило значно краще засвоєння знань студентами, оскільки їх дії були направлені не

лише на запам'ятовування нового матеріалу, а на вдумливий, творчий процес пізнання особливостей облікових й економічних закономірностей, на постановку проблеми та пошук шляхів її вирішення.

Метод проектів, як ідея побудови навчання на активній основі, через доцільну діяльність студентів, у співвідношенні з їх особистісними інтересами, почав застосовуватись Дж. Дьюї у кінці XIX ст. у США. Його основним принципом було допомогти навчаючому розвинути звої здібності завдяки співпраці над певною проблемою за умови колективного пошуку й створення колективного проекту.

Сьогодні така технологія повномасштабно використовується у середній школі, але як показує власний досвід, застосування проектного навчання у економічному Виші сприяє особистісному зацікавлені студентів у здобутті професійних знань, демонструє ті ситуації, де знадобляться їм відповідні знання у майбутній обраній професії та й житті загалом.

Мета вирішення навчальних завдань в реальних життєвих обставинах передбачає отримання практичного результату – колективний проект та розвиток особистих здібностей студентів. Така навчальна діяльність вимагає від викладача особливих вмінь ставити перед студентами відповідну проблему, коригувати пошук студентів щодо її вирішення, стимулювати застосування наявних у них знань та вмінь. При цьому інтенсивно застосовуються активні методи й колективні форми роботи. Проектне навчання стимулює студентів до роботи, поєднує теоретичні знання з практикою, несе суспільно-корисну цільову установку та життєвість.

Для ефективного застосування методу проектів як інноваційної педагогічної технології, викладачу облікових дисциплін необхідно виконувати відповідні завдання:

- створити умови під час навчання, за яких результатом є індивідуальний довід проектної діяльності студента;
- навчати студентів здобувати знання самостійно, використовувати такі знання для роз'яснення нових пізнавальних і практичних завдань;

- сприяти студентам в здобутті комунікативної компетентності (тобто здатності працювати в групах), рольової компетентності (тобто спроможність виконувати соціальні ролі);
- розширити коло спілкування студентів, знайомити їх з подібними ситуаціями іншими країнами, різними точками зору на одну і ту ж проблему;
- сприяти розвитку умінь студентів користуватися дослідницькими прийомами, зокрема оперувати інформацією, висувати гіпотези, робити висновки, тощо;
- стимулювати інтерес студентів до окресленої проблеми, прагматичну зацікавленість до практичного застосування отриманих результатів;
- формувати прогностичні вміння й навички студентів;
- озброїти студентів інструментарієм для вирішення життєвих та професійних проблем, пошуку й досліджень у реальних життєвих ситуаціях;
- формувати спеціальні та загальнокультурні знання та вміння студентів;
- стимулювати ініціативність, рішучість, навички співробітництва;
- розвивати логічне мислення.

Таким чином, проектна діяльність студентів є особливим видом інтелектуальної діяльності, характерними рисами якої є самостійний пошук необхідної інформації, її творче перетворення в матеріалізований продукт.

Проектна діяльність повинна здійснюватись послідовно, логічно за певною структурою. Аналіз педагогічної літератури показав, що дослідники методу проектів виділяють різні етапи його проведення, одна логічна послідовність в усіх однакова: підготовка до проекту, його проведення та узагальнення й оприлюднення результатів.

Отже, правильне використання методології навчання із використанням інноваційних технологій дає змогу створити відповідні умови для розвитку знань і здібностей кожного студента; формує мотиваційний, емоційно-вольовий та інтелектуальний компоненти особистості; розвиває творче та аналітичне мислення; забезпечує високий рівень конкурентоспроможності випускників на ринку праці України та Європи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. TUNING: Educational Structures in Europe – [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.unideusto.org/tuningeu>

Равлів Ю.А.

*к. фарм.н., асистент кафедри
управління та економіки фармації
з технологією ліків*

**ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА
ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МЕДСЕСТРІВ У ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я.
ГОРБАЧЕВСЬКОГО»**

Головним стратегічним напрямком розвитку вітчизняної вищої медсестринської освіти спрямовано на входження України до загальноєвропейського та світового освітнього і наукового простору, гармонізацію вітчизняних і міжнародних стандартів вищої освіти [1].

Поняттям «інновація» позначають нововведення, новизну, зміну, введення чогось нового. Стосовно навчального процесу впровадження інноваційних засобів є важливим елементом розвитку освітньої діяльності. Введення електронно-інформаційного середовища в освіту та значна потреба спеціалістів вищого медсестринського рівня стали поштовхом до запровадження дистанційної форми навчання у ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України».

За визначенням ВООЗ, сестринська справа – це наука, спрямована на вирішення існуючих і потенційних проблем пацієнта в умовах оточуючого середовища, а також її роль спрямована в реалізації соціальних, психологічних,

духовних заходів, спрямованих на поліпшення якості здоров'я та життя пацієнтів [2].

Концепція «навчання впродовж всього життя» властива багатьом професіям, проте для медсестер вона є особливо актуальною. Вивчивши світовий досвід роботи дистанційної форми навчання на детальному прикладі медсестринської школи Мері Блек (Південна Кароліна, США) була запроваджена дана (on-line) форма навчання в нашому університеті яка успішно здійснюється протягом 7 років на основі наказу Міністерства освіти і науки України за №828 від 05.09.08р. Дане навчання набуває все більшої популярності серед вітчизняних студентів, а також в ній беруть участь студенти-громадяни США, Канади, Ізраїлю, Нігерії, Гани, Зімбабве та країн Європи. Навчаються за даною формою дипломовані працюючі молодші спеціалісти чи бакалаври, а студенти-іноземці є ліцензованими медсестрами у відповідних країнах [3-4].

На кафедрі управління та економіки фармації з технологією ліків дистанційне навчання студентів здійснюється з предмету «Медичне та фармацевтичне товарознавство». Дисципліна вивчає споживчі властивості фармацевтичних і медичних товарів, а також їх асортимент, класифікацію, кодування, стандартизацію, товарознавчі операції, пов'язані з факторами, що впливають на якість, організацію зберігання, умови транспортування товарів. Студенти вивчають і розрізняють медичні та фармацевтичні товари, а також вивчають основні принципи та завдання медичного та фармацевтичного товарознавства. Даний предмет покликаний також вирішувати такі основні завдання: формування в медсестрів необхідного обсягу знань про загальні положення товарознавства, уміння систематизувати знання з товарознавчих питань, які студент одержує при вивченні інших дисциплін [5-6].

На спеціально розробленому сайті (<http://dl.tdmu.edu.ua>) студенти мають змогу ознайомитись з навчально-методичними матеріалами для вивчення та отримання необхідних знань з даного предмету. До кожного заняття в систему Moodle-2 завантажено тести, які дають можливість оцінити знання студента після вивчення та опрацювання навчального матеріалу.

Дистанційна освіта дозволяє підвищувати кваліфікаційний рівень медсестри. Перебуваючи в будь-якому кінці світу відпадає необхідність щодня відвідувати навчальний заклад, що має ряд переваг для жінок, які перебувають в декретній відпустці чи працюють.

Розвиток тісної співпраці в європейському та світовому просторі забезпечить подальше реформування та покращення вітчизняної медичної освіти, яке можливе лише у співпраці з іноземними колегами, в сенсі обміну досвідом та роботою над спільними проектами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ястремська С. О. Інноваційні напрями розвитку електронного навчання. *Науковий огляд*. 2017. № 9 (41). С. 71–81.
2. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський процес: Основи сестринської справи та клінічного медсестринства. – К.: Здоров'я. – 2001. – 208с.
3. Історія та перспективи розвитку ННІ медсестринства Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського / С. О. Ястремська, І. Я. Господарський, О. С. Усинська та ін. *Медична освіта*. 2012. № 1. С. 142–146.
4. www.tdmu.edu.ua [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – [Навчально-науковий інститут медсестринства]. – Режим доступу: <http://www.tdmu.edu.ua/job-training/institutes/institute-of-nursing/>
5. Титаренко Л.Д. Теоретичні основи товарознавства: [навчальний посібник] / Л.Д. Титаренко. – Центр навчальної літератури, 2003. – 227с.
6. Медицинское и фармацевтическое товароведение [Текст] : практикум : учебное пос. для студ. высших мед. (фарм.) учеб. завед. / В. Г. Демьяненко [и др.] ; под ред. В. Г. Демьяненко. - К. : Медицина, 2010. - 296 с.

Русак О. П.
*к.е.н., доцент кафедри аналізу
і статистики ім. І. В. Поповича ЖНАЕУ*

ДІЛОВІ ІГРИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Сучасні умови реформування освітньої сфери вимагають застосування інноваційних форм організації навчання, в основу яких покладено залучення студентів до реальної творчої діяльності, яка не тільки привертає новизною, а й розвиває потребу виявляти проблеми та розв'язувати суперечності, що виникають у процесі самостійної роботи. З-поміж багатьох прикладів інноваційних способів організації групової форми навчальної діяльності студентів та молодих спеціалістів є метод використання ділових ігор, який, здебільшого, розглядається, як активний (інноваційний) метод навчання у вишах. За таким інструментом викладання виступає широка демократизація та модернізація навчального процесу, формування прогресивного стилю мислення, етики і мотивації педагогічної діяльності.

У сучасній науковій літературі сутність ділової гри часто відображається в ігровому моделюванні основних видів діяльності, спрямованих на відтворення та засвоєння професійного досвіду. Унаслідок цього відбувається актуалізація і трансформація знань в уміння та навички, накопичення досвіду особистості та її розвиток.

Чимало науковців стверджують, що:

– ділова гра, як метод навчання, є нормативною моделлю процесів діяльності, під час якої учасники виконують ролі, що містять певний набір правил та умов їх виконання;

– ділова гра забезпечує взаємозв'язок імітаційного моделювання та рольової поведінки учасників під час розв'язання актуальних завдань високого проблемного рівня, що сприяє розкриттю особистісного потенціалу кожного її учасника;

– ділову гру слід сприймати як технологію групової психотерапії, що вчить долати психологічні перепони у спілкуванні з іншими, вдосконалювати якості власної особистості.

Поряд з цим, зацікавленість до навчальних ділових ігор, пояснюється тією обставиною, що при вирішенні проблем, задач, завдань і ситуацій, закладених у грі, більшою мірою, ніж при інших формах навчання, стимулюється творча активність студентів, їх пізнавальна самостійність. Основним засобом включення партнерів до спільної діяльності й одночасно засобом створення й вирішення ігрових проблемних ситуацій є двостороннє й багатостороннє спілкування, що забезпечує можливість вироблення індивідуальних й групових рішень, досягнення проміжних й кінцевих результатів гри. Ділова гра конструється й проводиться як спільна діяльність учасників навчального процесу у ході постановки професійно важливих цілей та їх досягнення за посередництвом підготовки й прийняття відповідних індивідуальних й групових рішень.

Змістовний аспект навчання за допомогою ділових ігор містить важливі моменти пов'язані із підвищенням інтересу до навчальних занять загалом і до тих проблем, які моделюються і розігруються в процесі. Значно зростає рівень освоєння нового матеріалу, який ґрунтується на прикладах конкретної дійсності в рамках прийняття управлінських рішень.

Не менш важливим є той факт, що підвищується самооцінка студентів та розкривається їх особистісний потенціал: кожен учасник може продіагностувати свої власні можливості окремо і в сумісній діяльності з іншими учасниками. Студенти вирішують задачі, шукають шляхи і засоби оптимізації професійного спілкування, виявляють свої недоліки і приймають заходи щодо їх усунення.

На відміну від традиційних методів навчання, ділова гра має певні переваги, що характеризують її як метод активного навчання. По-перше, студент включається в імітуюче професійне середовище і незалежно від власних цілей і мотивів діяльності, отримує необхідні навички і знання.

По-друге, емоційно-творчий пошуковий характер діяльності студентів формує професійні образи і ситуації. Це, як правило, викликає почуття задоволеності та впевненості у собі.

По-третє, традиційні методи навчання розділяють навчальні дисципліни, а в діловій грі зміст суміжних навчальних дисциплін поєднується так, як і використовується у професійній діяльності.

Багаторазова і різнопланова участь студентів в іграх сприяє алгоритмізації предметних навичок, формуванню практичного досвіду щодо системного аналізу професійної діяльності. Характерною особливістю використання активних методів навчання є те, що вони не лише спонукають студентів до спільної діяльності, а й активують тривалий характер власних дій [2, с. 56-57]. В узагальненому вигляді основні відмінності традиційного та активного навчання відображені у табл. 1.

Таблиця 1

Основні відмінності традиційного та активного навчання

Традиційне навчання	Активне навчання
1. Мета — засвоєння знань, умінь і навичок	1. Мета — розвиток особи в цілому
2. Повідомлення готових знань, їх інформаційна повнота	2. Принцип проблемної і неповної інформації
3. Недостатній розвиток мотивів, інтересів	3. Високий рівень внутрішньої мотивації й емоційності
4. Монологічне спілкування, діалог окремих студентів із викладачами	4. Діалог студентів із викладачами і між собою
5. Індивідуальна розумова діяльність	5. Колективна розумова діяльність
6. Акцент на активну діяльність викладача	6. Акцент на активну діяльність студентів
7. Розвиток переважно пам'яті	7. Спеціальний розвиток мислення
8. Гра як елемент зарядки	8. Гра як елемент навчання
9. Зміст навчання становлять абстрактні знання	9. Професіоналізація змісту
10. Забезпечення переважно першого й другого рівнів засвоєння (репродуктивна активність)	10. Забезпечення переважно третього і четвертого рівнів засвоєння (продуктивна активність)

Щодо недоліків – використання ділових ігор потребує високої трудомісткості в контексті серйозної підготовки викладача до заняття, який має бути уважним, зосередженим і доброзичливим керівником протягом усього ходу гри, володіти акторськими даними, вміти реагувати на неготовність студентів до вказаного виду роботи.

Однак це не повинно стати перепоною для впровадження нових видів навчання, а навпаки спонукати до подолання різного виду труднощів. Адже саме використання активних методів навчання сприяє зануренню у спеціально створену атмосферу спілкування та розкриває потенціал комунікативних здібностей, вчить приймати рішення, сприяє рефлексивному аналізу власних дій.

Застосування ділових ігор в навчальному процесі активізує творчі особливості особистості, дозволяючи апелювати раніше засвоєними знаннями для виявлення різноманітних факторів, що впливають на процес вирішення проблем. Взаємозв'язок механізму використання ділових ігор і нових інтенсивних технологій навчання стане запорукою розвитку творчих здібностей і нахилів студентів, формування у них культури мислення, уміння самостійно орієнтуватися в соціально-економічній та науковій інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Щоголев А.Ю. Ділова гра, як ефективний метод розвитку технологічної освіти / А. Ю. Щоголев, В. В. Васенко. – електронний ресурс [www.rusnauka.com/22_PNR.../69496.doc.htm].
2. Катеруша О. Ділові ігри як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів / О. Катеруша. // Вища школа.- 2009 -№12. - с.53-61.
3. Полак Л.Б. Ділова гра як спосіб організації пізнавальної діяльності/ Л.Б. Полак// Директор школи - 2003- №2 - с.7-8.
4. Іваненко Л. Імітаційні ігри – ракурси й перспективи [Текст] / Л. Іваненко // Вісник НАН України. – 2007. – № 5. – С. 58–67.

Іванова Н.А.
к.е.н., доцент
Уманський національний
університет садівництва

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ОБЛІКОВОГО ПРОФІЛЮ

Головним двигуном розвитку економічного середовища має бути розвинута сучасна освіта. Саме зараз, щоб утримати свої позиції на висококонкурентному ринку або ж обійти на крок вперед своїх суперників, необхідно постійно модернізувати структуру своїх знань, які є невід'ємною частиною при запровадженні інноваційних технологій.

Інновація проходить довгий і тернистий шлях, який містить в собі цілий спектр освітніх процесів. Зачатком даних процесів є вивчення бухгалтерської дисципліни в системі вищої професійної освіти.

Вища освіта стикається з серйозними проблемами вивчення облікових дисциплін, а саме: низький рівень підготовленості випускників до вирішення всіляких питань, що виникають в фінансово-господарської діяльності підприємств; недостатній професіоналізм і компетентність науковців, викладачів; відсутність можливості працевлаштування випускників тощо.

Одним із напрямків вирішення цих проблем є впровадження інновацій в галузі освіти. Це має бути симбіоз наукових досліджень і розробок, які сприяють розвитку бухгалтерської науки як предмета і, в той же час, вдосконалюють процеси освіти. Такі взаємовідносин наукової та дослідницької діяльності будуть розвивати освітнє середовище вищого навчального закладу в усіх напрямках. Крім того, визначення «інновації» поєднує запровадження і формування новацій з модифікацією змісту облікових дисциплін. Генезис новацій в освіті визначає нові методи та цілей в принципах навчання, викладанні облікових дисциплін.

При підготовці фахівців з обліку і оподаткування в сучасних умовах викладач повинен організувати процес набуття і закріплення знань шляхом

створення проблемних практичних ситуацій; спрямовувати процес навчання на узагальнення студентами нових знань в галузі інформаційних технологій, існуючих в обліку, контролі й аналізі; організовувати навчально-дослідний процес роботи здобувачів вищої освіти; сприяти процесу розуміння набутих знань і зростанню його індивідуального досвіду; контролювати їх інформаційно-технологічний рівень, а також оцінювати результати їх роботи.

Сьогодні викладач облікових дисциплін є носієм не тільки навчального матеріалу, а й сприяє становленню якісного бухгалтера-професіонала. Саме тому, чималу увагу доцільно приділяти не заучуванню загальноосвітніх програм й автоматичному набуттю знань, а зростання творчого потенціалу кожного здобувача вищої освіти та вмінню вирішувати нестандартні ситуації, пов'язані з прийняттям правильних управлінських рішень.

З метою запровадження стратегії в освітні облікові дисципліни використовуються такі види інновацій, як поява нових дисциплін в сукупності освітніх програм, що відповідають різним рівням; розробка методичних рекомендацій за наявними дисциплінами; удосконалення тем курсових і дипломних робіт; запровадження сучасної тематики проведення науково-практичних семінарів й конференцій, пов'язаних з проблемами обліку, контролю, оподаткування та аналізу.

Процеси інновацій, які відбуваються в бухгалтерському обліку, і головні освітні новації слід розуміти як справу, що приносить результативну вигоду й являє собою різноманітні пропозиції щодо поліпшення ефективності процесу освіти, так і в якості нових технологій в освіті, що з'явилися в результаті вимог сучасного суспільством.

В основному всі зміни в інноваційних процесах бухгалтерського обліку пов'язані з Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 р. № 2164-VIII і який набирає чинності з 1 січня 2018 року, за винятком окремих норм щодо оприлюднення фінзвітності, які набирають чинності з 1 січня 2019 року. Сам факт і необхідність зміни

використовуваних стандартів пов'язані в першу чергу з наданням вимог користувачами до фінансової звітності. Відбувається вдосконалення законодавчих основ в бухгалтерському обліку, процес розгляду нормативних актів, що відповідають за порядок обліку майна.

Саме гнучка і ефективна структура освіти необхідна під час зростання рівня глобалізації економіки. Зараз перевагу мають ті вищі навчальні заклади, які використовують інновації та новації в процесі вивчення облікових дисциплін, впроваджують новітні інформаційні технології.

Комп'ютер став доступним і мобільним пристроєм, який забезпечує виконання завдання як в аудиторіях, так і поза стінами освітнього закладу. Це призводить до змін умов функціонування закладів вищої освіти, до необхідності перегляду багатьох традиційних підходів до організації їх роботи і використовуваних освітніх технологій. Саме технології є основним напрямком вдосконалення рівня підготовки фахівців в обліковій галузі. Під час вивчення облікових дисциплін використовують такі інформаційні технології, як методичні та навчальні електронні посібники; електронні навчальні та методичні комплекси; наукові інтернет-ресурси; різні інтерактивні та ділові ігри, тренінги; консультаційні системи тощо.

Одним із шляхів розвитку вищої освіти в галузі бухгалтерського обліку є впровадження методів дистанційного навчання. Однак, проблеми застосування інформаційних і комп'ютерних технологій сьогодні не вирішено як в теоретичному, так і в практичному аспектах. Способом вирішення цих проблем є інтерактивні технології навчання облікових дисциплін, за допомогою яких студенти засвоюють спеціальні терміни; розвивають проблемно-пошукове мислення; формують професійне судження; розширюють можливості самоконтролю отриманих знань.

При використанні інтерактивних технологій навчання відбувається формування нової сучасної освітньої системи в основі якої лежить єдність технологічних, педагогічних, і координаційних інновацій. Отже, освіта має стати основою для піднесення науково-дослідницької діяльності, сприяти активному

розвитку талановитих молодих людей, які будуть нею займатися.

Журило В.В.
к.е.н., доцент
Київський національний
університет імені Тараса Шевченка

ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

Інтенсифікація сучасних процесів глобалізації та інтеграція України в міжнародний простір зумовлює появу нових вимог до економічної освіти. З погляду об'єктивних процесів міжнародної економічної інтеграції України, вимог Болонського процесу та сучасних потреб вітчизняного ринку праці, існує необхідність підготовки фахівців вищої кваліфікації. Розв'язання в Україні такого складного вузла політичних та соціально-економічних проблем, як вихід із кризи та перехід до стабільних ринкових форм і методів господарювання, покладається на фахівців, які мають необхідний рівень освіти у сфері економіки та управління.

Загострення конкурентної ситуації на національному ринку освітніх послуг вимагає від вищих навчальних закладів здійснювати організацію новітньої підготовки та організацію учбового процесу у відповідності до вимог часу та потреб ринку, забезпечуючи високій рівень якості освітньої діяльності. Якість освітньої діяльності – це сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або(та) суспільства. Якість вищої освіти випускників вищого навчального закладу також відображає здатність задовольняти відповідно до соціальних норм суспільні вимоги до виконання майбутніх соціально-

професійних ролей; відповідати за свої соціально важливі рішення; задовольняти прагнення соціального статусу та престижу¹.

Сучасна вища школа володіє значним досвідом застосування у навчальному процесі інтерактивних методів навчання майбутніх фахівців, що сприяє набуттю студентами специфічних навичок управління підприємницькою діяльністю в різних умовах. Когнітивні навички (навички мислення, аналізу) оцінюються шляхом виконання таких видів роботи як самостійна робота, тематичне реферування, есе, колоквиум, опитування, презентація, моделювання, прогнозування, кейс-стаді, тренінгові завдання, ділові ігри, тестування, контрольна, курсова, дипломна робота, екзамен, залік. Практичні навички розкриваються через есе, аналітичну довідку, опитування, презентацію, кейс-стаді, моделювання, прогнозування, тестування, колективний проект, контрольну, курсову, дипломну роботу, екзамен, залік. До найсучасніших, інноваційних методів належать ситуаційні вправи, робота в кейс-групах, ділові ігри та тренінгові завдання. Тренінгові завдання (від англ. training – "тренування, набуття навичок", зважаючи на специфіку галузі розглядається бізнес-тренінг (business training) – це інтерактивна форма навчання, яка спрямована на набуття практичного досвіду, певних навичок, та проведення якої потребує від її учасників досягнення постановленої мети та конкретизації результатів. Зазвичай це передбачає проведення групового заняття з якоїсь заздалегідь визначеної теми та окресленим колом завдань, на якому студенти набувають навички розв'язання проблемної чи актуальної ситуації. Головні завдання проведення тренінгів:

- розвиток необхідних навичок за короткий час, які можна зразу використовувати на практиці;
- швидке та ефективне освоєння знань з урахуванням індивідуальних особливостей студентів;
- перевірка дієвості набутих під час навчання умінь, отримання

¹ Петренко В.Л. Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи стандартів вищої освіти // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_891_74278486.pdf

рекомендацій щодо покращення результатів;

- розвиток комунікативної компетентності та командної взаємодії для вирішення конфліктних та складних ситуацій;
- розвиток уміння діяти нестандартно, оригінально мислити, швидко орієнтуватися в критичній ситуації;
- посилення пошукової активності;
- отримання знань та навичок щодо технології ведення переговорів;
- формування практичних навичок експертних оцінок ринкової інформації;
- розвиток творчого підходу до вирішення проблемних питань;
- вміння презентувати дані та аргументовано надавати відповіді на питання чи заперечення.

Практична підготовка є одним з важливих етапів підготовки студентів, тому проведення тренінгів здійснюється з використанням реальних ситуацій з досвіду українських підприємств, пов'язаних з організацією виробничої, планово-економічної та фінансово-облікової, комерційно-маркетингової діяльності та управлінням.

Процедура проведення тренінгу передбачає такі етапи: визначення теми; підготування завдання; надання студентам вихідної інформації; вирішення організаційних питань щодо проведення тренінгу (наприклад, об'єднання учасників у групи, визначення гравців тощо); надання необхідних інструкцій щодо проведення тренінгу; проведення консультації щодо підготовки до тренінгу; надання часу для роботи кожній групі (або учасникам) на предмет обговорення індивідуальних напрацювань і підготовки загальної презентації; обговорення тренінгу; оцінювання його результатів щодо кожного студента.

Залежно від завдань тренінгу ця форма навчання може бути реалізована через гру або вправу. Перший варіант передбачає виконання студентами визначених ролей, обмін ролями та обговорення групою дій учасників, які виконували встановлені ролі. У деяких випадках спостерігається змагання між учасниками рольової гри на предмет більш ефективного виконання завдання та

досягнення кінцевої мети.

Отже, тренінгова форма навчання має низку суттєвих переваг, які сприяють підвищенню рівня компетенції та професійної орієнтації студентів в питаннях стратегії прийняття управлінських рішень в галузі загального управління та маркетингу.

Однак слід враховувати певні обмеження та складнощі, яких можна уникнути досконалою підготовкою завдання та професійним проведенням тренінгу. По-перше, на ефективність тренінгу впливає сприйняття його учасниками реалістичності ситуації, яку вони моделюють. Цінність рольової гри істотно знижується якщо сценарій не враховує важливі деталі практичної діяльності та не зображує реальну практичну ситуацію. По-друге, рольова гра не повинна домінувати в процесі навчання студентів серед інших форм та інтерактивних методів навчання. Обговорення результатів тренінгу та висновків є найважливішим етапом його проведення, тому цьому етапу слід приділяти достатній час, розглядати всі проблемні питання, які виникали та робити ґрунтовні висновки. По-третє, існує небезпека, що тренер втратить контроль над процесом проведення тренінгу, рольова гра буде розвиватися в іншому напрямку та не досягне цільової мети.

Сучасні інтерактивні форми навчання, які сьогодні активно використовуються вищою школою, сприяють підвищенню рівня професійної компетенції студентів, систематичному оновленню та творчому використанню ними отриманих знань, набуттю навичок повної реалізації власного потенціалу у професійній діяльності. Подальший розвиток методів навчання у сфері економіки та управління відбуватиметься у відповідності до вимог часу та потреб ринку, задовольнятиме суспільні вимоги до виконання майбутніми фахівцями соціально-професійних ролей, забезпечуватиме ефективніше опанування сучасними прийомами та методами стратегічного розвитку суб'єктів господарювання, прийняття раціональних господарських рішень.

Збаравська Л.Ю.
завідувач кафедри фізики і ЗТД
Подільський державний аграрно-технічний університет

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ФОРМУВАННЯ ВИМОГ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ГАЛУЗІ

На даному етапі розвитку українська держава потребує кваліфікованих спеціалістів у всіх галузях народного господарства. В сучасних умовах стрімкого розвитку економічних відносин, зокрема в аграрному секторі, обумовлених євро інтеграційними процесами, на нашу думку слід звернути особливу увагу навчальних закладів на підготовку майбутніх фахівців належного рівня, як для сучасного динамічного ринку праці, так і для забезпечення специфічного аграрного ринку праці в майбутньому.

Основна вимога часу – підняти роль вищої аграрної освіти як найважливішого чинника довгочасного впливу на економіку, поступального розвитку суспільства. Завдання науково-технічного прогресу, пов'язані з переходом країни на шлях інтенсивного ринкового розвитку, наполегливо вимагають корінного поліпшення професійної підготовки фахівців з вищою аграрно-технічною освітою. У сучасній вітчизняній системі освіти та в її складовій – аграрно-технічній освіті, на початку третього тисячоліття існує цілий комплекс актуальних і серйозних проблем, зумовлених соціально-економічними перетвореннями в суспільстві, інформаційно-технологічною революцією та, відповідно, динамічністю змін у сфері праці як на міжнародному, так і на державному рівнях.

Виникає низка внутрішніх проблем освіти, найважливішими з яких є:

- 1) невідповідність структури освіти та її змісту потребам ринкової економіки;
- 2) недостатність та нестабільність фінансування;
- 3) низький рівень комп'ютеризації та використання сучасних інформаційних та мережевих технологій у навчанні;

- 4) недостатність гарантій якості освіти;
- 5) посилення тенденцій нерівноправності в одержанні освіти;
- 6) необхідність адаптації вітчизняної системи освіти до європейського освітнього простору.

Тому виникає потреба в модернізації аграрно-технічної освіти, оновлення навчально-матеріальної бази, впровадження в навчальний процес нової техніки, обладнання, матеріалів, інструментів; прискорення темпів збільшення обсягів видання навчальної літератури, розробки державних стандартів за компетенціями з урахуванням міжнародного досвіду розвитку професійної освіти і навчання, максимального наближення аграрно-технічної освіти до потреб і запитів роботодавців; урахування сучасних соціально-економічних реалій ринку праці і трансформувannya їх у конкретні освітні програми професійної підготовки фахівців; модернізація інформаційного, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення професійної освіти.

Ми вбачаємо такі напрямки вдосконалення вищої аграрно-технічної освіти в Україні:

- 1.Інтеграція освіти, науки та виробництва.
- 2.Посилення ролі науки у вищих навчальних закладах, в першу чергу фундаментальних досліджень в системі підготовки інженерних кадрів аграрної галузі.
- 3.Створення навчально-науково-виробничих комплексів, як бази для підготовки інженерів вищої кваліфікації з використанням інноваційних технологій.
- 4.Оцінювання якості фахівця, який випускається, через створення кваліфікаційних характеристик, стандартів якості.
- 5.Посилення індивідуального підходу, розвиток творчих здібностей студентів.
- 6.Створення нових програмно-методичних комплексів.
- 7.Цільова підготовка фахівців.

Здійснювати підготовку кваліфікованих фахівців аграрно інженерного напрямку неможливо у відриві від реального агропромислового виробництва. Необхідність якнайшвидшого включення студентів безпосередньо у виробничі процеси обумовлена ще і тим, що окрім кваліфікаційних навиків, сьогодні треба активно формувати у них уміння працювати в команді, відповідальність за загальну справу, високу вимогливість до себе і якості своєї роботи. Не лише студенти, а й викладачі, майстри виробничого навчання повинні підтримувати тісний зв'язок з цими підприємствами: вивчати нові технології, устаткування, асортимент і нормативну документацію з метою знайомства студентів з новинками за фахом і використання їх у навчальному процесі.

Але при цьому переважна більшість агрокомпаній та підприємств сьогодні не розраховують, що отримана у навчальному закладі освіта дозволить молодому фахівцеві негайно включитися в роботу. Власне, отримані у навчальному закладі знання розглядаються компаніями лише як відправна точка для подальшого навчання молодого спеціаліста; все більш важливим фактором при оцінці потенційного співробітника стає його здатність і бажання адаптуватися, вчитися, професійно розвиватися, іншими словами «простіше навчити, ніж переучувати». Фахівцю, орієнтованому на професійний розвиток, уже недостатньо мати знання, уміння та навички в рамках певної професії. Він повинен сформувати в процесі навчання уявлення про власну професійну кар'єру та навички активної поведінки на ринку праці, навчитися управляти своїм професійним розвитком, сприймати й акумулювати інформацію із суміжних галузей тощо.

Жодне підприємство чи фермерське господарство не чекає, що тільки що закінчив університет молодий фахівець зможе відразу включитися в роботу. На думку роботодавців, для того щоб випускник перетворився на повноцінного співробітника, потрібно кілька років, і це нормально. Більш того, на багатьох підприємствах додаткове навчання та адаптація вчорашнього випускника розцінюється не як прикра необхідність, а як додаткова можливість сформувати його у відповідності з власними стандартами і вимогами, навчити молодих фахівців специфіці невідомої роботи.

Головна якість кваліфікованого фахівця – вміння грамотно і відповідально виконувати професійні завдання. Тільки володіючи цими якостями, фахівець може бути тим, ким він має бути – центральною фігурою науково-технічного прогресу. В цьому зв'язку все значущішим стає місце фізичної науки як безпосередньої виробничої сили суспільства, яка або прямо або через низку проміжних ланок впливають на всі галузі матеріального виробництва, і насамперед на розвиток таких галузей, як сільське господарство та енергетика

Випускник агроінженерних спеціальностей в своїй професійній діяльності має справу із знаряддями праці і технологічними процесами, в основі яких лежать фізичні закони. Технічне переосмислення виробництва – комплексна механізація і автоматизація, застосування обчислювальної техніки і багато іншого – вимагають від інженерних працівників знання фізичної науки, володіння навичками і вміннями грамотно виконувати конкретні виробничі завдання.

Отже, сучасні вимоги щодо рівня професійної підготовки фахівців аграрної сфери на перший план висувають потреби формування творчої, активної, відповідальної і самостійної особистості майбутнього спеціаліста. Сучасний студент повинен відчувати відповідальність за якість свого навчання. Перед викладачами стоїть першочергове завдання: розвинути інтерес до набуття знань, сформувати професійно спрямовану мотивацію до процесу навчання. Саме відповідність вищезазначеним вимогам забезпечує успішну діяльність майбутнього фахівця аграрно-технічної галузі. Таким чином українська вища аграрна школа має широкий фронт робіт з реформування всіх боків своєї діяльності. Це потребуватиме часу, великих зусиль та неабиякого завзяття.

Тут доречно нагадати слова давньокитайського філософа Куан-Цу, «Якщо ви будете плани на рік – посійте зернину, якщо на десять років – посадіть дерево, якщо на сто років – навчіть дітей. Якщо ви коли-небудь посієте зернину, то зберете один урожай; якщо ви навчите людей, то зберете сотню врожаїв». Нам потрібна сотня врожаїв по всій Україні і на сотні років. Для цього потрібні особистості, високоосвічені, компетентні, розуміючі складний внутрішній світ молоді людини. І таких вихованців слід готувати.

Рабчун І. В.
магістр (спеціальність «Освітні, педагогічні науки»)
КНУ імені Тараса Шевченка

СТАН, ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

В умовах сучасного суспільства, що стрімко розвивається, та масових глобалізаційних процесів основою інноваційного розвитку стала інтелектуалізація суспільства та побудова економіки знань. Зважаючи на це фундаментом для інновацій та загального розвитку як суспільства, так і держави, має стати освіта. На жаль, сучасний стан освіти України, в тому числі і вищої освіти, залишає бажати кращого, адже несприятливі економічні умови, незадовільне фінансування, низький рівень заробітної плати педагогічних працівників тощо – негативно впливають на подальший інноваційний розвиток.

Проблеми освіти, її стан та можливості реформування дуже актуальна тема, яку досліджує низка науковців, серед них варто виділити: І. Афтаназів, А. Бенсік, Н. Кузнецова, Ю. Гончаров, І. Ломанов та інші.

Варто акцентувати, що необхідною і важливою умовою інновацій в Україні є знання, саме так зазначають Ю. Гончаров та А. Касич: «В умовах економіки знань виграє той, хто вміло їх використовує й перетворює у доходи. Саме тому у світі дедалі підсилюється увага до науки. Витрати на наукові дослідження і на вищу освіту розглядаються як інвестиції у знання – вирішальний фактор у забезпеченні економічного прогресу, активізації професійної творчості, поліпшення життєвих стандартів» [2, с. 42].

Стан та рівень розвитку вищої освіти визначається величиною витрат, показниками використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів, необхідними для повноцінного функціонування. Характеризуючи інноваційний підхід, зауважимо, що для нього необхідні не просто трудові ресурси, а інноваційні кадри, які здатні мислити нестандартно, а головне реалізовувати інноваційні ідеї.

С. Вовканич у власних працях пише, що «підготовка знаннєвого працівника не обмежується отриманням базової вищої освіти лише за рахунок засвоєння стандартних програм ВНЗ. Його відмінною особливістю є участь в освоєнні і творенні знань. Переважно такі працівники, на відмінну від звичних, рутинних послуг у виробничому чи управлінському процесі, надають аналітичні послуги, в основі створення, модифікація і синтез знань» [1, с.11].

Не зважаючи на зрушення та початок реформ у вищій освіті, в той же час і досі існує низка проблем, серед яких, на нашу думку, варто виокремити:

- нерозвиненість «освіти протягом життя»;
- неефективність механізму фінансування;
- відсутність механізму зосередження ресурсів на пріоритетних та перспективних напрямках розвитку освіти;
- низький рівень розвитку інноваційних процесів в освіті;
- відсутність повної чи часткової інтеграції освіти та науки у закладі вищої освіти;
- низький рівень залучення української освіти у світовий освітній простір.

Якщо мова йде про інноваційний характер, то на сьогодні в українській вищій освіті бачимо невідповідність між інноваційним навчанням та реаліями організації освітнього процесу. На нашу думку, це зумовлено внутрішніми та зовнішніми проблемами.

До внутрішніх проблем (породженні в більшості суб'єктивними факторами), що відображають саме функціонування закладу вищої освіти, можливості його інноваційного розвитку, є такі:

- потреба в реалізації можливостей закладів вищої освіти до розвитку інноваційних процесів в регіонах;
- необхідність демократизації освітнього процесу, в тому числі розширення варіативної складової навчальних планів, додати нові навчальні дисципліни, що стануть суспільно корисними та доцільними в кожному конкретному регіоні;

- посилення профільності закладів вищої освіти;
- доцільне відкриття нових напрямків підготовки, що могли б вдало та якісно забезпечувати потреби ринку як освітніх послуг, так і потреби роботодавців у майбутніх спеціалістах, що в свою чергу забезпечило б стабільний розвиток для закладу вищої освіти та доцільно вкладати фінанси.

Проблеми зовнішнього порядку зумовлені станом держави, її економіки, ринку праці, позицією роботодавців тощо. Серед них ми виділяємо:

- упорядкування ліцензійних обсягів прийому абітурієнтів виходячи з реальних потреб того чи іншого регіону нашої держави;
- необхідність формування самодостатнього іміджу випускників ОКР «бакалавр», що дозволило б зняти недовіру роботодавців до фахових компетенцій та компетентностей бакалаврів;
- формування державою суспільної думки про необхідність та актуальність здобуття вищої освіти в Україні.

Вища освіта загалом і кожен заклад вищої освіти зокрема, мають обрати випереджувальну стратегію розвитку, залучення провідних науковців та роботодавців, щодо спільної роботи для збільшення кількості майбутніх висококваліфікованих спеціалістів, які могли б розвивати як окрему галузь чи сектор, так і всю державу загалом.

Перспективи розвитку вищої освіти на інноваційні основі залежить від тих реформ, які є і будуть відбуватися. Реформування повинно здійснюватися поетапно та систематично за всіма напрямками й відображати всі аспекти діяльності не тільки сьогодні, а й в недалекому майбутньому.

Реалізація інноваційного розвитку на сьогодні можлива лише спільними зусиллям та співпраці закладів освіти, науки, виробництва та багатьох інших інститутів, дотичних до інноваційного розвитку. Для забезпечення повноцінного процесу необхідна ефективна взаємодія освіти, науки та виробництва як єдиного цілого, одного цілісного організму, адже саме інноваційне мислення, що пізніше трансформується у інтелектуальний актив підприємств, формується в стінах закладів вищої освіти, а продовжує розвиватися безпосередньо на виробництві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вовканич С. Й. Теоретико-методологічні основи дослідження людського та інтелектуального капіталу в знаннєвомісткій економіці: концептуалізація понять / С.Й. Вовканич, Л.К. Семів // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 7 – 19.
2. Гончаров Ю., Касич А. Науковий потенціал як фактор розвитку інноваційно-інвестиційної системи України // Економіка України. – 2007. – № 3. – С. 42 – 51.

Пурденко О. А.

*к. е. н., доцент кафедри економіки та фінансів підприємства
Київського національного торговельно-економічного університету*

РОЗКРИТТЯ КРЕАТИВНОСТІ СТУДЕНТА ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ МОДЕРАЦІЇ

Сучасна модель економічного розвитку формується на принципово нових базисах, основу яких складають: інформаційно-інтелектуальні технології, знання, креативність, які докорінно модернізують традиційні моделі та визначають майбутнє економічного розвитку країни, про що свідчать світові економічні тренди.

В сучасних умовах креативні індустрії, інновації та знання поступово витісняють традиційні сфери розвитку економіки. Динамічне зростання креативних видів економічної діяльності та прибутковість, яку вони генерують, змінюють підходи до формування стратегічних напрямів розвитку економіки. У зв'язку з цим високої актуальності набувають питання, пов'язані з створенням умов для генерування креативних ідей, формування особливого середовища, в якому акценти будуть поставлені на розкриття та подальший розвиток креативного потенціалу студентів. Питанню креативної активності приділена

увага у роботах відомих зарубіжних науковців, серед яких Дж. Хокінс, Р. Флоріда, Е. Хаген, Дж. О'Конор, А. Маслоу, Т. Флемінг та інші. В Україні окремим питанням, пов'язаним з розвитком креативної економіки присвячено роботи: І. М. Вахович, С.В.Киризюк, В.В. Лепський, М.В. Ковбатюк, Х.С. Лошковська, Т. Божидарнік, Л.Ю. Мельник, А. Міхно, О.М. Ямстремська та багато інших вчених. Але технологіям розкриття креативного потенціалу приділено недостатньо уваги, що потребує подальшого дослідження.

Вперше технологія модерації була обґрунтована у 80-х рр. минулого століття [1]. Особливістю технології модерації, під час її використання, є те, що студенти зосереджені на конкретній проблемі, що не пов'язано з поетапним навчанням і формуванням окремих компетенцій (як тренінг), а також використовується внутрішній ресурс (синергетичний ефект групової роботи), що генерує розкриття креативного потенціалу студента.

Як показали проведені дослідження, ключовою особливістю переходу до постулатів креативної економіки стає її здатність до якісного поєднання творчого мислення, нових інноваційних ідей з культурою та новітніми технологіями, а також створення нового типу ринкових відносин, націлених не тільки на підвищення якості життя населення, а й забезпечення динамічного соціально-економічного розвитку територіальних суспільних систем. Саме тому, основою розвитку суспільства має стати створення сприятливих умов для розвитку креативного потенціалу особистості [2].

Також, згідно Проекту Концепції гуманітарного розвитку України на період до 2020 року саме інтелект, освіта, професійний досвід, соціальна мобільність та здатність до креативності та інновацій у професійній діяльності і соціальному житті визнаються головною складовою національного багатства та основним ресурсом [3].

Креативність (від латин. *creo* – творити, створювати) – здатність творити, здатність до творчих дій, що зумовлюють нове незвичне бачення проблеми чи ситуації. Креативність та її значення для економічного розвитку країни є предметом багатьох дискусій та досліджень.

Так, А. Маслоу поділяє креативність на два типи: 1-го рівня – результат дії первинних мотивів; 2-го рівня – складних розумових процесів аналізу, систематизації й осмислення; "інтегрована" креативність – інтегрує два попередні типи [4].

Ф. Баррон, Д. Харрінгтон визначає креативність як новий підхід як наслідок емоційних порушень, що спотворюють "нормальне" бачення світу; здатність привносити щось нове в досвід [5].

Алан Іні (Alan Iny), старший спеціаліст з питань творчості та сценарного планування провідної міжнародної консалтингової компанії Boston Consulting Group, співавтор книги «Thinking in New Boxes» (2013 рік) зазначає, що «креативність означає зміну способу бачення світу, що може дати вам змогу побачити нові продукти, переосмислити бізнес-процеси або трансформувати цілу галузь» [6].

Джордан Аян (Jordan Ayan), виконавчий директор міжнародної консалтингової компанії «Create-It!», експерт з питань креативності та автор книги «10 способів звільнити свій дух креативності та відшукати великі ідеї» («10 Ways to Free Your Creative Spirit and Find Your Great Ideas», 1996) зазначає, що «саме креативність стала однією з найважливіших персональних та бізнес-стратегій процвітання та успіху. Креативність вважають формою мистецтва, а не бізнес-інструментом. Але, на мою думку, саме креативність — це та сфера, з якої зазвичай починається прибуткове зростання більшості компаній» і тому на сьогодні креативність можна розцінювати як потужний бізнес-інструмент, що дає можливість успішного ведення діяльності як працівників/менеджерів компанії, так і господарської діяльності компанії в цілому [7].

Отже, враховуючи вищенаведене в освітньому процесі мають використовуватись такі технології, що базувалися б на засадах гуманізації та активного обміну думками. Технологія модерації передбачає рівноправність кожного учасника в обговоренні методів і результатів педагогічної взаємодії, зацікавленість особистістю учасника, підтримує його гідність, сприяє відвертості, позитивній налаштованості на співпрацю, тим самим розкриваючи креативний

потенціал особистості.

Використання даної технології дозволить створити умови для зростання потенціалу креативної активності як творчого процесу пошуку та застосування новаторських рішень, що стає одним з основних джерел створення додаткової вартості та конкурентних переваг сучасної освіти не лише в області науки, але й у сфері підприємництва, урівноваживши при цьому конкурентоспроможність вітчизняної економіки з європейськими аналогами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Klebert K., Schrader E., Straub W. G. Winning Group Results. Techniques for guiding group thought and decision-making process with the Moderation Method. Hamburg: Windmühle, 2002.
2. Вахович І.М. Розвиток креативних індустрій: регіональний вимір : монографія / І.М. Вахович, О.М. Чуль. – Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – 288 с.
3. Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2020 року. Проект // Науково-аналітичний щоквартальний збірник Національного інституту стратегічних досліджень «Стратегічні пріоритети» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sp.niss.gov.ua/articles/983/>.
4. Маслоу А. Г. Мотивация и личность / А. Г. Маслоу. – СПб. : Евразия, 1999. – 478 с.
5. Barron F. Creativity, Intelligence, and Personality / F. Barron, D. M. Harrington // Ann. Rew. Psychol. – 1981. – 453 p.
6. Як працює креативність у бізнесі // Інтернет – портал Management.com.ua [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/interview/int395.html>.
7. Jordan Ayan Creativity on Demand [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.managementconsultingnews.com/interview-jordan-ayan>
8. Ястремська О. М. Я. Мотивація креативності новаторів : монографія / О. М. Ястремська, О. І. Бардадим. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 212 с.

Чижийин О. І.

к.е.н., доцент

*Чортківський навчально-науковий
інститут підприємництва і бізнесу THEU*

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЕЛЕМЕНТ ДОСКОНАЛОГО ВИВЧЕННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Ринкові відносини, які склались в державі, зовсім по-іншому визначають місце підприємства в економіці. Ефективність його роботи у багато чому залежить від управлінської діяльності, яка забезпечує реальну економічну самостійність підприємства, його конкурентоздатність. Це вимагає іншого підходу до організації інформаційної системи та комплексного і системного підходу до обробки інформації стосовно облікових об'єктів.

При підготовці фахівців з магістерської програми «Облік і оподаткування» та вивчення ними дисципліни «Міжпредметний тренінг з облікових дисциплін» важливим аспектом є симбіоз теоретичних та практичних вмінь та навиків, що сприятимуть професійному виконанню їх завдань на відповідних посадах або підприємстві.

Курс „Міжпредметний практикум з облікових дисциплін” є синтезованим курсом з таких дисциплін як «Фінансовий облік», «Управлінський облік», „Організація бухгалтерського обліку”, „Фінансовий менеджмент”, «Аудит» і покликаний навчити студентів застосувати на практиці комплексний і системний підхід до обробки інформації щодо облікових об'єктів.

В процесі вивчення практичних ситуацій студенти повинні вміти застосовувати прийоми та методи обробки обліково-аналітичної інформації, які ґрунтуються на використанні набутих теоретичних знань з відповідних облікових дисциплін як, форми подачі такої інформації в системі внутрішньої та зовнішньої звітності, будувати оперограми проходження такої звітності за різними рівнями управління, підготовка даних для практичних розрахунків, які застосовуватимуться під час проходження переддипломної практики.

Так, як даний курс призначений для студентів, які в майбутньому працюватимуть головними бухгалтерами, фінансовими аналітиками, керівниками служби контролінгу та внутрішнього аудиту важливим і вирішальним напрямком їх підготовки є самостійна робота, що формує питому вагу набутих знань.

Враховуючи те, що самостійна робота - основа будь-якої освіти, а особливо вищої, для студентів вона є засобом оволодіння глибокими знаннями, формування у них активності й самостійності, розвитку розумових здібностей. Тому першочерговим завданням викладача спонукати студентів самостійно здобувати й застосовувати знання, працювати ефективно, а головне творчо.

Як викладач вищого навчального закладу намагаюсь спрямувати, націлити та організувати пізнавальну діяльність студентів, саме ж пізнання здійснює сам студент.

Враховуючи те, що випускник ВНЗ з облікової спеціальності в перспективі може бути головним бухгалтером, керівником економічної служби підприємства, тому підготовка таких спеціалістів повинна відрізнятись широтою і глибоким вивченням усіх аспектів економічного життя підприємства. Вже наприкінці навчання молодий спеціаліст повинен володіти навичками самостійної роботи, вмінням керувати, здатністю адаптуватися у складному виробничому колективі.

Окрім практичної важливості самостійна робота має велике виховне значення: вона формує самостійність не тільки як сукупність визначених вмінь і навичок, але і як рису характеру, що відіграє суттєву роль в структурі особистості сучасного спеціаліста вищої кваліфікації.

Реалізація цих постанов вимагає від студентів активної розумової діяльності, самостійного виконання різних пізнавальних завдань, застосування раніше засвоєних знань.

Самоосвіта - освіта, яка «здобувається у процесі самостійної роботи». Самоосвіта є невід'ємною частиною систематичного навчання в стаціонарних закладах, сприяючи поглибленню, розширенню і кращому засвоєнню знань. Основним засобом самоосвіти є самостійне вивчення літератури та джерела

засобів масової інформації, практичні навички отримані при проходженні виробничої практики на підприємстві.

Отже, для отримання викладачем хороших результатів навчання з боку студентів, слід насамперед пояснити як правильно проводити самонавчання. Для забезпечення цього процесу викладач формує схему або план дій для успішного виконання завдання. На мою думку ці етапи можуть бути такі:

1. Вивчення тезисно теоретичних аспектів питання, користуючись лекційним матеріалом та іншими друкованими чи електронними інформативними джерелами.

Це дає змогу сформувати необхідний «кістяк» знань про об'єкт дослідження, його структурну характеристику, на основі результатів всебічного обговорення сформувати власну думку, бачення проблеми. Такий алгоритм дій спонукає студента виробити власну лінію поведінки для проходження і виконання наступних етапів самостійної роботи.

2. Користуючись набутими знаннями з теоретичного матеріалу вибудувати систему поведінки на практичному об'єкті дослідження (підприємство, виробництво), обґрунтувати перелік питань для дослідження, розробити відповідно графік виконання цих завдань з обов'язковою відміткою в графіку, сформованому заздалегідь.

За своєю методикою виробнича практика має ознаки практичних занять реалізованих на конкретному виробничому об'єкті. Перш ніж рекомендувати студента до виконання практичних завдань на підприємстві, я як керівник переглядаю розроблену тему і структуру завдань практики, що охоплює найтипівіші операції, використовуючи при цьому матеріал з практики діяльності підприємств. Це виконую з метою запобігання суттєвих помилок при виконання завдань і для правильної побудови їх результатів. Це так званий поточний контроль, як на мою думку, покликаний не відгородити студента від самостійного навчання, а як функція направлення в «правильне русло». Якщо при проведенні тренінгових занять з навчальної практики я, як викладач, попередньо повідомляю загальні відомості про структуру підприємства, організацію облікового апарату,

взаємовідносини підрозділів підприємства тощо, демонструючи організаційні схеми, документи грами, спеціально виготовлені з використанням матеріалів підприємства і навчальна практика може проводитись в приміщенні навчального закладу. Крім того, виконуючи завдання, студенти користуються бланками та формами обліку, ознайомлюються з Планом рахунків та основною обліковою документацією.

При виконання практичного завдання студент вже володіючи навиками навчальної практики самостійно досліджує реальну структуру підприємства, його документацію: правовстановлюючу, нормативно-правову, облікову, податкову та іншу згідно теоретичних знань. Перед виконанням даного самостійного етапу наголошую на використанні студентами суто реальних, специфічних, з відхиленнями від основних правил даних підприємства. Обов'язковою умовою при цьому є власне обґрунтування певних особливостей роботи даного підприємства, з висовуванням про вплив отриманих даних на результати роботи підприємства. На даному етапі обов'язковою умовою є власні рекомендації щодо удосконалення

3. Під продуктивною (творчою) діяльністю студентів розуміють вищу форму активної самостійної роботи. Вона передбачає у психологічному аспекті наявність уміння здійснювати близьке і більш віддалене за часом перенесення знань та вмінь на незнайому ситуацію; комбінування і перетворення способів діяльності у процесі вирішення пізнавальних завдань; бачення нової проблеми у традиційній ситуації і давно існуючої - в новій; досягнення структури об'єкта та нової його функції; застосування усталених способів розв'язання проблеми і вироблення принципово відмінного підходу.

При виконанні даного етапу націлюю студентів висловлювати погляд експерта, аналітика даного підприємства, його значимості як об'єкта в ринковому середовищі, прогнозувати можливості чи передбачати потенційні негативи. Думки студента мають особливу цінність, якщо вони аргументовані реальними розрахунками та визначеною динамікою результатів роботи підприємства.

По завершенні терміну виконання роботи перевірку проводжу такої форми, як ділова гра. Остання може бути використана під час обговорення питань, які потребують експертної оцінки або виконання певних ролей. Перевірка самостійно виконаної студентом роботи здійснюватись з обов'язковим зазначенням усіх помилок з відповідними вказівками та коментарями. Студент повинен знати, що в самостійній роботі за інших умов виграє завжди той, хто охайно, уважно і більш ретельно виконує завдання.

Головним завданням курсу "Міжпредметний практикум з облікових дисциплін" є комплексне та системне дослідження інформації про обліково-аналітичні об'єкти, організації фінансового й управлінського обліку зазначених об'єктів. Освоєння студентами основних облікових категорій, закономірностей їх взаємозв'язків, організації первинного обліку, а саме первинної документації, раціональної організації документообороту, організації синтетичного і аналітичного обліку окремих об'єктів. Дослідження взаємозв'язків інформації фінансової та управлінської системи звітності з аудиторськими висновками та використання такої інформації в управлінській діяльності. Узагальнення інформації фінансової, управлінської звітності, аудиторських висновків, звітів аналітичних служб в єдину систему інформаційного ресурсу для менеджменту.

Застосовуючи різні методики при викладанні даної дисципліни, я дійшла висновку, що самостійне виконання завдання дає змогу студентам розкрити своє особисте бачення і влитись в роль майбутнього професіонала.

Розвиток самостійності та ініціативи студентів під час навчання сприяє глибокому засвоєнню матеріалу і формуванню вміння самостійно працювати.

Ступінь самостійності під час виконання відповідних завдань виступає критерієм оцінки розвитку інтелектуальних умінь студентів. При цьому здатність студента самостійно, без допомоги викладача, виконувати завдання, яке потребує виконання тієї чи іншої операції, свідчить про найвищий рівень розвитку інтелектуальних вмінь.

Ikramov V.
MD, PhD, Associate Professor,
Department of Human Anatomy
Kharkiv National Medical University,
Kharkiv, Ukraine

PERSPECTIVES ON IMPLEMENTATION OF MODERN TECHNOLOGIES IN TEACHING OF HUMAN ANATOMY

Dramatic technological progress and permanent improvement of information and communication technologies, on the one hand, and the objective problem with the replenishment of cadaveric material due to changes in the legislation of Ukraine, on the other, - there is an urgent need to integrate cutting-edge visualization technology of the structure of the human body to the process of teaching "human anatomy".

Indisputable advantages of using modern imaging devices, such as interactive anatomical tables or virtual and mixed reality technologies that allow you to projecting holographic three-dimensional models of various organs and systems in the real world are:

- Absence of necessity for chemical compounds storage room. Thus, it excludes contact of the teacher and student with formaldehyde or other harmful substances.
- The student has the opportunity to learn anatomy without fear of damaging the integrity of anatomical structures.
- Admissibility refillable of the device as opposed to biological material, which quickly come into disrepair.
- Assistance in improving the skills of using information technology, which is refers to common descriptors of competences according to NFQ [1].
- Drastically reduces the time for investigating of the anatomy due to the availability of any organ or system of organs without laborious dissections. [2]
- Virtual three-dimensional models and systems of visualization in combination with high-speed Internet as information and communication component,

may contribute to standardization and systematization of educational content and methods of teaching human anatomy, not only at national but also at the global level in the medium term.

The disadvantages of modern three-dimensional visualization technology of the structure of the human body are:

- Inability to provide tactile sensations for full simulating contact with organic tissues, for today. Prof. Pirogov M.I. said, "The way into the surgery lies through anatomic theater." For the future surgeon, palpable tissue sensations is essential skill that originate from layerwise dissections of the cadaveric material.
- Presence of the formed base of patterns of three-dimensional models, even taking into account anatomic variabilities, eliminates the possibility of the student's transition from the learning process to scientific research.
- The relatively high cost of existing devices.
- Certain challenges in using modern devices by older academicians who have a substantial procedural component (motivation to innovation), nevertheless, often insufficiency of motivational component (incentives to innovate), a component of psychological readiness of academicians to professional development [4].

Robert Kennedy in his speech in Cape Town from 06.06.1966 said: "I heard the old Chinese curse:" May you live in interesting times! ". Like it or not, we live in interesting times. This time the danger and uncertainty, but also - times, opening more space creative human energy than ever before in history". Obviously, that a successful combination of modern technologies with traditional methods of teaching human anatomy is the pedagogical innovation that will contribute creativity and creative thinking in the educational process and the transition from passive perception of educational material to independent productive activity [5]. In addition to the arguments for implementation of modern technology as a way to visualize the morphological structures are:

- The ability of virtual models to diversify the educational process, and in combination with problem-based learning, or «case-study», can raise the level of mastering the material to a higher level.

- Convenience of cooperative using with a classic dissection as a virtual guide during performing various manipulations with the ability to see both simultaneously real and virtual anatomy.

Overall, it is evident that the necessity for using of cutting-edge systems for three-dimensional visualization in educational process in the human anatomy departments of medical schools, but so far, as an additional and auxiliary method of training, along with the classic dissections. Confident, that economic autonomy of universities in Ukraine will contribute to the significant growth of using modern technology in teaching of the human anatomy.

REFERENCES:

1. Tuning Education Structures in Europe. - URL: <http://tuning.unideusto.org/tuningeu>
2. Saltarelli AJ, Roseth CJ, Saltarelli WA 2014. Human cadavers vs. multimedia simulation: a study of student learning in anatomy. *Anat Sci Educ.* 7: 331-339.
3. Losco CD, Grant WD, Armson A., Meyer AJ, Walker BF Effective methods of teaching and learning in anatomy as a basic science: A BEME systematic review: BEME guide no. 44. *Medical teacher.* 2017: 1-10. <https://doi.org/10.1080/0142159x.2016.1271944>
4. Клокар Н.І. Психолого-педагогічна підготовка вчителя до інноваційної діяльності: Автореф. дис...канд. психол. наук: 13.00.04. /Н.І.Клокар/ Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К., 1997. – 19 с.
5. Проблеми впровадження інноваційних технологій у процесі безперервної освіти України XXI століття / І. Стражнікова // [Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота.](#) - 2011. - Вип. 22. - С. 159-162. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2011_22_57

Мельник В.В.

*к.е.н, ст. викл. кафедри економіки та фінансів підприємства
Київський національний торговельно-економічний університет*

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Однією з сучасних тенденцією в освіті набуває впровадження освітньої моделі "освіта впродовж життя", яка дозволяє людині адаптувати і розвивати свої компетенції і професійні навички у відповідності до швидких змін в економіці, технологіях та ринків праці.

Зміст поняття "освіта впродовж життя" було розкрито англійським вченим Р.Х. Дейвом [1], який розглядає його як процес особистісного, соціального і професійного розвитку індивідів протягом життя задля підвищення якості як власного особистого життя, так і їхнього соціального оточення.

Сучасне розуміння концепції полягає у тому, що така освіта поєднує будь-яке навчання протягом всього життя, може здійснюватися в різних умовах, за різними формами, рівнями та тривалістю, а також включає в себе:

- ✓ неформальну та інформальну освіту (за ступенем інституціоналізації);
- ✓ дистанційну освіту(за способом організації навчального процесу);
- ✓ онлайн освіту (за засобами реалізації);
- ✓ змішану освіту (поєднання традиційних та онлайн-засобів навчання)

[3].

Основні положення концепції навчання впродовж життя закріплено в документах Європейського Союзу,що передбачають: спілкування рідною та іноземними мовами; знання математики та загальні знання у сфері науки і техніки; навички роботи з цифровими носіями; навчання заради здобуття знань; соціальні та громадянські навички; ініціативність та практичність; обізнаність та самовираження у сфері культури. Еталонні рамки: критичне мислення, творчість, ініціативність, вміння вирішувати проблеми, оцінка ризику, вміння приймати рішення та вміння конструктивно керувати емоціями. В освіті посилюються мотиви особистісного зростання [2].

За прогнозами експертів до 2019 року в онлайн-режимі будуть надаватися 50 % всіх навчальних курсів вищої школи США. Європейський освітній ринок демонструє схожі тенденції. За даними звіту *Impact of Distance Education on Adult Learning*, лише 20 % вищих навчальних закладів Європи, які брали участь в опитуванні, не пропонують дистанційні курси ні в якому вигляді; 9 % пропонують отримання виключно онлайн- освіти [4].

Половина ВНЗ впроваджує онлайн-курси як доповнення до основного навчального процесу, ще 20 % будують навчання на основі змішаної моделі, яка набуває дедалі більшої популярності [2].

Застосування змішаної моделі навчання дозволяє активізувати інтерес слухачів, підвищити їх успішність, а головне – така модель враховує динаміку економічних і суспільних змін.

Однак, потрібно визнати, що проблема визнання кваліфікацій, здобутих в онлайн-освіті, залишається невирішеною в тому числі актуальною не лише для України. Більшість університетів розвинутих країн, що створюють масові онлайн-курси, поки що не видають після їх завершення кредитні бали навіть своїм власним студентам. Цінність сертифікатів, що пропонуються різноманітними платформами масових онлайн курсів, так само не визначена на ринку праці [5]. Для української системи освіти важливим завданням є напрацювання механізмів сертифікації освітніх онлайн курсів, підтвердженої як провідними навчальними закладами та роботодавцями, так і державними органами освіти. В сучасних умовах, у зв'язку з анексією Криму та окупацією частини східних територій України дистанційна, а саме онлайн освіта, набуває для України особливого значення, оскільки залучення до української системи освіти молоді з непідконтрольних територій є одним із важливих чинників вирішення проблеми їх реінтеграції.

Великого значення у цьому процесі набуває інтенсифікація впровадження інноваційних форми освіти, які надають можливість отримувати сучасні знання і кваліфікації дистанційно. Важливим напрямом впровадження новітніх технологій в освітні процеси є також впровадження електронних підручників, що має

високий потенціал не тільки для поліпшення якості й ефективності навчання, а й для збереження здоров'я учнів. Для України поки що проблемою залишається налагодження системної роботи з розробки і впровадження сучасних електронних навчальних матеріалів. Саме лише надання доступу до електронних копій традиційних паперових підручників, яке практикується сьогодні, жодним чином не можна вважати достатнім рішенням. Для дійсно широкого впровадження електронних навчальних матеріалів у практику середньої школи необхідно попередньо розробити і впровадити єдині державні стандарти щодо електронних підручників із урахуванням можливостей використання інтерактивності та представлення у них мультимедійного змісту.

Таким чином, виклики, які постають перед сучасною освітою, неможливо подолати, не виходячи за межі старих освітніх моделей, без освоєння і впровадження інноваційних форм освіти. Зростаюче розмаїття особистісних запитів людини, з одного боку, та динаміку вимог ринку праці, обумовлену прискоренням суспільно-економічних змін, з іншого, неможливо задовольнити в межах існуючих форм традиційної освіти. Загострюється проблема невідповідності сформованої системи освіти новим потребам суспільства й людини. У цих умовах необхідний новий погляд на роль і значення неперервної освіти, яка відповідатиме сучасним освітнім потребам завдяки широкому впровадженню освітніх інновацій.

Сьогодні для України актуальною і реально можливою є реалізація освітньої моделі «освіта протягом життя», що вимагає від держави підтримки та розвитку підсистем цієї моделі: неформальної та інформальної освіти, онлайн-освіти, змішаних моделей навчання. Навчання протягом життя на національному рівні повинне бути визначене як повноправне освітнє поле з відповідною увагою до контролю та перевірки якості із забезпеченням визнання різноманітних форм освіти. Повноцінне входження України до єдиного освітнього простору можливе тільки за умови інвестування в людський капітал, і концепція освіти впродовж життя є одним із важливих кроків у цьому напрямі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Dave R. H. (ed.). *Foundations of Lifelong Education*. Oxford, 1976. – 314 p.
2. Distance education in European higher education. Report 1 (of 3), 2014 // The IDEAL Project [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://idealprojectblog.files.wordpress.com/2013/11/ideal_report_final.pdf 12 The future of universities: The digital degree // *The Economist*, 28.06.2014
3. Memorandum on Lifelong Learning // Commission of the European Communities [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://arhiv.acs>.
4. Michael Horn, Keynote Speaker. *Disrupting Class: How Disruptive Innovation Will Change the Way the World* // NBOA [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nboa.org>.
5. Steven Mintz. *The Future of MOOCs* // *Inside Higher Ed* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.insidehighered.com>.

Лантєва В.В.

к.е.н., старший викладач

Київський національний торговельно-економічний університет

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК НАПРЯМ ІННОВАЦІЇ

Освіта – особлива, стратегічна, спрямована в майбутнє сфера суспільного життя. Однак сучасна українська освіта зіткнулася з цілою низкою проблем, які вимагають чітких формулювань та аналітичної аргументації. Проводяться педагогічні, економічні, соціологічні дослідження, здатні не тільки означити труднощі української освітньої галузі, але і зрозуміти їх причини, сформулювати принципи їх можливого усунення і запропонувати конструктивні ідеї, що сприяють її позитивному розвитку.

В Україні освіта є передусім державною, хоча швидкими темпами розвивається сектор приватної та неформальної освіти. Однак розглядати проблеми українського освітнього простору слід як системні, тільки в контексті осмислення євроінтеграційних процесів, що відбуваються в державі в цілому.

Відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої Постановою Кабінету міністрів України № 385 від 06 серпня 2014 року визначено цілі державної регіональної політики та основні завдання центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, спрямовані на досягнення широко спектру цілей, першочерговою та головною з яких є підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, яка полягає у створенні оптимальних умов для розкриття регіонами власного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг регіональної економіки.

При цьому на рівні держави визнається необхідність координації цілей та заходів державної регіональної політики в Україні з пріоритетами галузевих політик, зокрема, в такій сфері, як інноваційна діяльність в освіті.

Одним з напрямків діяльності органів влади, місцевого самоврядування у чіткій взаємодії та діалозі бізнесу з освітою є заходи, спрямовані на підвищення рівня інноваційної та інвестиційної спроможності регіонів.

Зв'язки освіти з іншими соціальними сферами численні і різноманітні, для простоти аналізу умовно поділимо їх на «матеріальні» і «ментальні». Зрозуміло, в такій надскладній системі, якою є держава, соціальне, економічне, політичне, культурне, моральне тісно переплетені і навіть не існують у чистому вигляді, але все ж відмінності між «економічними» і «духовним», наприклад, не лише осягаються інтуїтивно, але іноді навіть є вирішальними для розгляду.

Для сталого розвитку української держави необхідні «позитивні» зв'язки, тобто такі, які сприяють оптимальному стану кожної її підсистеми та оптимальній взаємодії.

Якщо говорити про місце освіти у структурі держави, то, на наш погляд, без успіхів освіти неможливі здорова моральність, культурні надбання, розвиток

науки, успіхи економіки, створення нових технологій, здоров'я нації нарешті. Центральне становище освіти означає, що від її неефективності залежать невдачі інших державних підсистем і всієї держави в цілому.

Перше, що кидається в очі при розгляді сучасної української освіти, – це її рухливість, нестабільність, інноваційність, спричинені сучасною гуманітарною політикою державою, спрямованою на євроатлантичний вектор розвитку. Незважаючи на те, що система освіти мислиться як щось традиційне, стійке по відношенню до швидких соціальних змін і до політичних перипетій, те, що покликане зберігати інтелектуальні та етичні, традиційні траєкторії розвитку суспільства.

Структура освіти, її зв'язок з іншими соціальними сферами, соціальні завдання, вирішувані освітою зазнають постійних радикальних змін, в силу необхідності інноваційного прориву України в коло розвинених держав світу.

За роки незалежності нашої держави освітні стратегії і тактики багаторазово змінювалися. Руйнування системи радянської освіти, прийняття Болонської системи, надання освіти статусу послуги, багаторазові зміни державних освітніх стандартів, запровадження рейтингових оцінок діяльності викладачів – це далеко не всі факти, що відображають постійні зміни української освіти.

Звичайно, повороти державної освітньої політики в останні роки багато в чому визначалися об'єктивними причинами: неодноразовими змінами політичних та економічних орієнтирів, спроб звільнитися від ідейного та організаційного засилля радянської спадщини, складністю економічної ситуації в країні.

Загалом нестійка система української освіти може зруйнуватися навіть при малій зміні параметрів, однак цей ризик виправданий необхідністю її інтеграції в європейський освітній простір.

Бюрократична діяльність керівних структур вищих навчальних закладів значно зменшує їх освітній ресурс, оскільки багато часу втрачається на написання освітніх стандартів, документів, програм, планів, складання рейтингів, портфоліо, звітів. Зрозуміло, що постійно мінливі форми всіх цих паперів нічого не додають до змісту, нерідко навіть применшують його. Зусилля, витрачені на звітність,

вилучаються з викладацької і наукової діяльності, роблять їх менш ефективними. Поки такий жорсткий контроль з боку держави над освітою буде зберігатися, годі очікувати її здорового розвитку. Виходом з цього неефективного стану могло б стати реальне самоврядування вузів на зразок європейського.

Жорсткий чиновницький контроль за освітою вибудовує її як ієрархічну структуру, і кожна частина цієї ієрархії, будь-який вуз, середня школа, є подібними, копіюючи загальні принципи і устрій всієї системи. З цим пов'язані посилення адміністрацій вузів і шкіл, посилення їх контролю над усіма видами діяльності викладачів, що може позбавити освіту ініціатив і інновацій, необхідних для здорового розвитку.

Рівень фінансування освіти є вкрай низьким, порушується проста істина: кожна гривня, вкладена в освіту, обертається багаторазовим прибутком в недалекому майбутньому.

Безсумнівно, подібне неувага держави, відсутність зв'язку вузів і зацікавлених у випускниках організацій, наносить економічний збиток самій державі, серйозно знижує ефективність всієї економіки. По-перше, якщо професіонал не працює за фахом, то державні гроші на його освіту використовуються нерационально. По-друге, всякий не працюючий за фахом професіонал не прикладає свої спеціальні і дуже дорогі знання, уміння і навички в тих сферах, де вони приносили б найбільшу користь.

Створивши сильні зв'язки освіти і економіки, освіти та науки, можна наблизитися до оптимального поєднання галузей, здатних забезпечити стійкий розвиток держави. В напрямку досягнення поставлених цілей необхідно зробити наступні кроки:

- розвиток науково-інноваційного співробітництва державного та недержавного сектору науки, вищих навчальних закладів і наукових установ з реальним сектором економіки;
- розвиток інноваційної культури шляхом популяризації провадження наукової, винахідницької та інноваційної діяльності;

- формування сприятливого інвестиційного клімату, позитивного інвестиційного іміджу та просування на зовнішній ринок інвестиційних можливостей регіонів України та ін.

Не забуваючи при цьому важливу істину: головний економічний дохід, самий дорогий результат освіти – спеціалісти, професіонали, особистості, здатні забезпечити успішне майбутнє України.

Костирко А. Г.

*к.е.н.,ст. викладач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет*

ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АУДИТОРІВ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

За сучасних економічних умов господарювання нагальним питанням є підготовка фахівців у вищому навчальному закладі, що відповідають вимогам суспільства і ринку праці. З цією метою система освіти змушена шукати ключові напрями вирішення завдань навчання, які вимагає суспільство. Швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій кардинально змінює процеси виробництва, спілкування, надання різноманітних послуг. Це актуалізує якісне оновлення вимог до інформаційно-компетентних членів суспільства.

Соціально-економічні відносини зазнають суттєвих змін, що підвищує вимоги до компетентності майбутніх фахівців у сфері аудиторської діяльності. Аналіз практичної діяльності аудиторів показав, що проблемні аспекти фахової компетентності є актуальними, оскільки їх фахова діяльність має специфічні особливості, які слід враховувати у процесі фахової підготовки. Це спонукає до пошуку ефективних підходів у освітньому процесі щодо підготовки відповідних фахівців.

Наслідком зростання особистості майбутнього спеціаліста у сфері аудиторської діяльності та розвитку його професійних здібностей є фахова компетентність, яка формується під час навчання. До характеристик компетентності слід віднести здатність успішно виконувати професійні завдання та обов'язки аудитора, володіння ґрунтованими знаннями із загальноосвітніх і фахових дисциплін, поліфункціональність, уміння працювати в колективі, у поєднанні з певними особистісними здібностями, рисами, життєвим досвідом, готовність нести відповідальність за реалізацію прийнятих рішень.

При цьому практичний досвід свідчить, що існує ряд протиріч, а саме: між потребами суспільства, сучасними вимогами ринку праці і діючими підходами до фахової підготовки здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей; між рівнем вимог до підготовки майбутніх фахівців і реальним рівнем готовності здобувачів вищої освіти до професійної діяльності. Розробка механізму формування фахової компетентності майбутніх фахівців забезпечить усунення даних протиріч.

З метою формування фахової компетентності майбутніх аудиторів в процесі навчання є наявність таких умов: забезпечення стійкої мети й позитивної мотивації здобувачів вищої освіти у оволодінні майбутньою професією; цілеспрямоване формування структурних компонентів фахової компетентності майбутнього аудитора; здійснення педагогічного моніторингу; створення належних умов і відповідних стимулів для самостійної роботи здобувачів вищої освіти, самоосвіти, самовиховання; ефективна практична підготовка на основі активної діяльності здобувачів вищої освіти в процесі проходження виробничої практики.

Процес формування фахової компетентності майбутніх спеціалістів у сфері аудиторської діяльності визначається стрімким розвитком сучасних технологій та інформатизації. Використання інформаційних технологій в освітньому процесі забезпечує адаптацію навчання до умов професійної діяльності. Вагоме місце у системі представлених умов займають інформаційні технології, які використовуються під час освітнього процесу. Важливим є те, що використання

навчальних програмних продуктів має узгоджуватись з тими програмами, які використовуються безпосередньо у професійній діяльності сертифікованих аудиторів. Серед таких програмних продуктів, які на сьогодні використовують аудиторські фірми і представляють собою завершені програми для продажу є: програмний продукт «Асистент Аудитора» (розробник фірма «Сервіс-аудит»), програмний продукт «Помощник аудитора» (фірма «Гольдберг-аудит»), програмний продукт «Abacus Professional», програмний комплекс «ЭкспрессАудит: ПРОФ» та програмний продукт «IT Audit: Аудитор» (КСБ «Мастер-Софт»). Сучасні тенденції виглядають так, що майбутнє аудиторської професії безпосередньо за комп'ютерним аудитом у широкому значенні. У ході оцінки використання інформаційних технологій при підготовці майбутніх аудиторів необхідним є вирішення таких основних задач: оцінка стану впровадження комп'ютерної техніки у освітньому процесі; аналіз існуючих програмно-педагогічних засобів з позицій можливостей їх задоволення потреби в підготовці майбутніх аудиторів.

Окрім освітнього процесу фахова компетентність формується під впливом різних чинників, що представлено на рис. 1.

Рисунок 1 – Складові формування фахової компетентності аудитора

Джерело: розроблено автором

До системи умінь у процесі фахової підготовки, яку здійснюють вищі навчальні заклади, слід віднести знання теоретичних основ проведення аудиту, контролю, перевірок, економічного аналізу та оцінки фінансово-господарської діяльності, здатність використовувати сучасні комп'ютерні технології, уміння знаходити правильні відповіді у ході вирішення фінансових задач, навички працювати з обліковою документацією, складати фінансові звіти.

При цьому фахова компетентність аудитора є інтегральною характеристикою, яка включає фінансово-економічні, науково-дослідні, інформаційно-аналітичні і організаційно-управлінські компетенції.

У підсумок зазначимо, що фахова компетентність майбутніх аудиторів має формуватись комплексно у взаємоузгодженості трьох складових: теоретична і практична підготовка у вищому навчальному закладі; самопідготовка; практичний досвід роботи.

Kotelevskyi R.
associate professor of department of prosthetic dentistry
State institution "Dnipropetrovsk medical academy" MHC of Ukraine

THE PROBLEM OF THE NEED TO INVOLVE MODERN INFORMATION TECHNOLOGY IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Elementary education at an institution of higher education necessarily involves attending lectures, actively participating in seminars, studying literature at a course, passing practical classes and, finally, passing examinations. Passing all necessary stages allows you to obtain confirmation of the qualification received in the form of a diploma. Such educational technology requires, among other things, significant resources of time, both from lecturers and from students.

Dentistry, especially in recent decades, shows the highest rates of development, there are all new and new technologies of treatment and prosthetics of teeth. For the modern level of teaching it is necessary to freely orient in the technologies, materials and tools of numerous manufacturers of dental products. This state of affairs creates a difficult problem for both students and teachers. It is equally important in the field of postgraduate education for doctors who need to be certified at least once in the fifth year in the medical category, attend the courses associated with it, maintain and up-compete their professional level.

In our opinion, the use of computer technologies in the learning process could be a significant help, if not a solution. Computer and Internet in modern education is a way of mastering the skills of a qualified solution of practical and theoretical tasks. The use

of modern information technologies (first of all - personal computers, Internet, multimedia) allows you to transfer the learning process to a qualitatively higher level. In the modern IT industry they are united by the term "e (lectronic) -learning", that is, "e (lectronic) learning". After all, the obvious advantages of e-learning tools are:

- Quality: the quality of e-learning is at least inferior to such an out-of-pocket form of learning, since the best teaching staff is involved in the preparation of teaching materials and the most modern teaching materials are used;
- Convenience: listeners may not attend regular classes, but study at a convenient time and in a convenient place. It is also possible to establish the modular principle in the curriculum, according to which it is easy to formulate a program that meets individual or group needs from a set of independent module courses;
- Larger audience: simultaneous appeal to a large number of students and students, communication through students' telecommunication with each other and with teachers;
- Cost-effectiveness: more efficient use of training space and facilities, the concentration and unified presentation of information, the use and development of computer simulation should lead to a reduction in the cost of training specialists. The cost of editing, replicating, copying electronic materials, as well as the cost of time for this work are far less than those for paper carriers;
- Technological: it is possible to make changes to the developed material promptly according to the requirements of time;
- Stimulates the teacher: distance education expands and updates the role of the teacher, makes him mentor-counselor, who must coordinate the learning process, continuously improve the courses that he teaches, enhance creative activity and qualifications in line with innovations and innovations.
- Stimulates the student (listener): increasing the creative and intellectual potential of the person receiving distance education at the expense of self-organization, the desire for knowledge, the use of modern information and telecommunication technologies, the ability to make responsible decisions on their own.

However, I would also like to note some difficulties that impede the widespread introduction of e-learning technologies into the learning process. Like everything new, these technologies meet in their path of active and passive resistance and rejection. Perhaps this is due to the need to master new skills not related directly to pedagogical or therapeutic dental activities. It means knowledge of the principles of the work of modern computers and peripherals, possession of applied software products (operating system, text, graphics, video editors, means for creating multimedia content, etc.) at the level of the experienced user and, of course, skills work with Internet and local networks. This is especially true for teachers who need to develop and use products for e-learning.

Along with this, it is assumed that there is a technical base and software that meets the system requirements. This often requires significant initial investment by the institution.

Finally, I would like to raise the copyright issue of the content being developed. The introduction of reliable e-learning materials for reliable copying protection is technically difficult, costly and not always possible (7). In view of this, in our opinion, it would be efficient to distribute the work among all dental faculties of Ukraine who wish to take part in the project. For example, collectively distribute between the universities the development of multimedia support for lectures, actively exchange educational films, jointly create programs for testing students, etc.

Summing up, I would like to invite colleagues to share the experience of their work in this area, as well as invite to an open discussion about the prospects and problems of implementing e-learning in the educational process.

Кропивницький В.С.
*к.т.н., начальник Українського
науково-дослідного інституту
цивільного захисту*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС

В сучасних умовах досить гостро постає питання впровадження інноваційних технологій при підготовці кваліфікованих працівників ДСНС.

Основи знань з цивільного захисту курсанти здобувають під час вивчення відповідної нормативної дисципліни, яка вивчається з метою формування у них потрібного для їхньої подальшої професійної діяльності рівня знань та умінь із правових та організаційних питань цивільного захисту, основ фізіології, виробничої санітарії, гігієни праці, пожежної безпеки, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципів пріоритетності охорони життя та здоров'я курсантів щодо результатів виробничої діяльності.

Пріоритетним напрямком дисципліни «Цивільного захисту» вважається набуття нових умінь запобігання нещасним випадкам через формування соціальної позиції особи щодо її особистої безпеки та безпеки оточуючих. Світовий і український досвід показує, що навчання майбутніх кваліфікованих працівників безпечним прийомам роботи, вимогам цивільного захисту, надання першої допомоги потерпілим на виробництві є ефективним інструментом зниження виробничого травматизму та професійних захворювань.

Однією з причин смертності та захворюваності внаслідок впливу шкідливих виробничих факторів є недостатня поінформованість працівників про професійні ризики та вимоги цивільного захисту. У даному контексті вдосконалення навчання за цим напрямом за допомогою впровадження в навчально-виховний процес інноваційних освітніх технологій продовжує залишатися актуальним напрямком діяльності закладів вищої освіти.

Під час практичної підготовки та виробничої практики курсанти освітніх закладів здійснюють характерні для справжніх досліджень етапи розв'язання

завдань, поставлених викладачами та реальними професійними ситуаціями: виділення проблеми, формулювання мети і завдань, пошук, узагальнення і систематизація зібраної інформації, визначення суттєвих характеристик явищ і процесів, їх порівняння, аналіз та графічне зображення результатів дослідження [1].

Педагогічна дійсність свідчить, що традиційне навчання не є спроможним задовольнити підвищені вимоги до підготовки майбутніх курсантів, оскільки не створює умов для формування вмінь та навичок самостійної пізнавальної діяльності, не сприяє розвитку творчих здібностей. Це зумовлює ряд протиріч між наявним рівнем готовності курсанта до професійної діяльності у сфері цивільного захисту та сучасними вимогами до його підготовки, між потребою курсанта до самовираження та здатністю освіти задовольнити дану потребу. Сучасні реалії потребують заміни концепції «передачі знань» на «навчання вчитися», «навчання жити». Отже, потрібно навчити не тільки запам'ятовувати, а й осмислювати нову тему, щоб курсанти могли у подальшому вміти знаходити інформацію, яка допоможе реалізувати поставлену проблему. Необхідно їм повернути інтерес до вивчення спеціальних предметів, в тому числі «Цивільного захисту», зробити навчання цікавим, посилити бажання навчатися, яке буде спонукати до пошуків. Все це вимагає пошуку нових підходів до навчання з питань цивільного захисту, яке повинно опиратися не на трансляцію готових знань, а на створення умов для інноваційної пізнавальної діяльності на основі наявного досвіду.

Проблемна ситуація може бути висвітлена як при вивченні нової теми у викладенні теоретичного матеріалу, так і використовуватися з метою закріплення отриманих знань, узагальнення та систематизації матеріалу. Заняття, проведене нестандартно, стимулює творчість лектора і його слухачів, створює сприятливі умови для співпраці [2].

Таким чином, серед інноваційних технологій, що доцільно використовувати під час викладання основ цивільного захисту можна виділити ряд методів, які зображені на рис. 1.

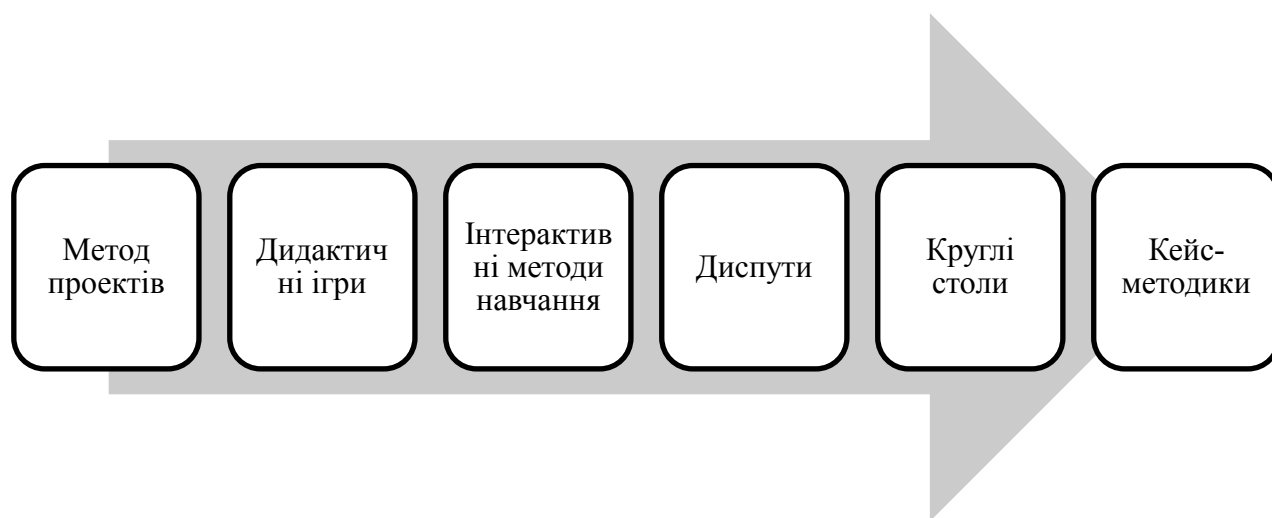

Рис. 1. Інноваційні технології під час викладання дисципліни «Цивільного захисту»

Джерело: складено автором

Дані методи не можуть існувати без допомоги інформаційних технологій. Мультимедійні засоби навчання надають великі можливості для підвищення ефективності процесу навчання, оскільки забезпечують одночасне використання декількох каналів сприйняття, завдяки чому досягається інтеграція інформації; роблять можливою імітацію складних реальних ситуацій та експериментів; дозволяють візуалізувати абстрактну інформацію завдяки її динамічному представленню; дозволяють впливати на розвиток якостей, що характеризують творче мислення. Саме в цьому допоможе один з популярних засобів серед сучасних інформаційних технологій навчання – інтерактивний плакат [3].

Отже, наведені інноваційні методи та форми допомагають змінити акценти в процесі навчання з установок на освітню підготовку – на персоніфікований процес. В процесі такої підготовки акцентується розвиваючий потенціал навчання, актуалізуються цінність пошукової діяльності та дидактичні цілі високого пізнавального рівня, набуває розвитку особистісно-професійна готовність до вирішення питань у професійній галузі, створюються педагогічні умови, при яких стимулюються творчі здібності курсантів; моделюються елементи майбутньої професійної діяльності, формуються не тільки знання, вміння та навички з предмета, а загальнокультурні та професійні компетенції,

активна життєва позиція та головний спонукальний мотив навчальної діяльності – професійний інтерес у поєднанні з самореалізацією й орієнтацією на розвиток особистих і професійно важливих якостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дембіцька С. В. Управління пізнавальною діяльністю студентів під час вивчення безпеки життєдіяльності шляхом впровадження методів проектного навчання / С. В. Дембіцька, І. М. Кобилянська // Педагогіка безпеки. – 2016. – № 1. – С. 53–58.
2. Кобилянський О. В. Теоретичні засади формування компетенцій з безпеки життєдіяльності у студентів економічних спеціальностей : монографія / О. В. Кобилянський, С. В. Дембіцька, І. М. Кобилянська. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 264 с.
3. Шевченко Л. С. Розвиток поняття «педагогічні технології» в педагогічній науці та практиці / Л. С. Шевченко // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. : І. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ- Вінниця : ТОВ «Планер», 2013. – [вип. 36]. – С. 484–489.

Лещук Є.С.

*доцент кафедри хірургічної та ортопедичної
стоматології ФПДО Львівський національний
медичний університет імені Данила Галицького*

ІННОВАЦІЇ В МЕДИЧНІЙ НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

В умовах стрімкого розвитку інноваційних технологій та доказової медицини, впровадження в практику роботи закладів охорони здоров'я нових методів лікування і діагностики захворювань, новітніх інформаційних і сучасних телемедичних технологій, що дають змогу працювати в єдиному професійному

світовому чи європейському просторі, питання реформування системи медичної освіти є вкрай актуальними.

Підвищення якості професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів з метою посилення конкурентоспроможності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків і розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному та міжнародному ринках праці зумовлені і проголошенням Україною курсу на євроінтеграцію.

Система охорони здоров'я в Україні сьогодні перебуває в пошуку шляхів побудови нової моделі, наближеної до європейських стандартів. І цей процес обов'язково вимагає змін у базовій середній та вищій медичній освіті.

Медична освіта забезпечується мережею медичних, фармацевтичних і стоматологічних коледжів, інститутів, академій та університетів, у яких здійснюється середньо-спеціальна та вища фахова підготовка, перекваліфікація та вдосконалення майстерності, а також післядипломна освіта медичних кадрів різного рівня. В Україні існує розвинена мережа вищих медичних навчальних закладів різного рівня акредитації, яка готує спеціалістів для потреб вітчизняної охорони здоров'я, а також фахівців для інших країн світу.

Упродовж усього періоду існування незалежної України в освітньому секторі накопичувалися численні проблеми системного характеру, що призвели до зниження рівня знань і вмінь майбутніх спеціалістів та негативно позначилися на якості освітніх послуг, а отже, і на міжнародному іміджі та конкурентоспроможності української системи вищої медичної освіти.

Отже, без впровадження рішучих змін у системі медичної освіти Україна ризикує перетворитись на країну, університети якої випускають неконкурентоспроможних спеціалістів.

Реформа медичної освіти мала стати одним із 25 кроків на шляху побудови в Україні системи охорони здоров'я європейської якості, про що йшлося в Постанові Верховної Ради про рекомендації парламентських слухань щодо реформи охорони здоров'я від 21 квітня 2016 р.

Для професійного та громадського обговорення питань реформування медичної освіти в Україні, висвітлення проблем та визначення основних стратегічних напрямів подальшого розвитку медичної освіти в контексті реформування охорони здоров'я України та розроблення пріоритетних заходів, що мають бути вжиті законодавчою та виконавчою владою України з метою розвитку вітчизняної медичної освіти з ініціативи Комітету з питань охорони здоров'я у Верховній Раді відбулися круглий стіл «Про стан та перспективи медичної освіти в Україні» (14 січня 2017 р.) та парламентські слухання «Медична освіта в Україні: погляд у майбутнє» (22 березня 2017 р.).

Представники медичної еліти констатували, що сьогодні, незважаючи на доволі потужну мережу вищих медичних навчальних закладів, в Україні ще не досягнуто рівня фундаментальної та клінічної підготовки лікарів, який би повною мірою відповідав сучасним міжнародним стандартам. Причинами такого стану насамперед є: повільне запровадження у навчальний процес сучасних наукових розробок та засад доказової медицини, галузевих стандартів вищої медичної та фармацевтичної освіти, адаптованих до європейських стандартів у сфері охорони здоров'я; несвоєчасний перегляд та оновлення програм підготовки спеціалістів для медичної галузі, що не встигає за розвитком сучасної медичної науки та нових медичних технологій; неефективна, надмірно централізована та застаріла система управління і фінансування в системі вищої медичної освіти; не розвинута система університетських клінік; застаріла матеріально-технічна база навчальних закладів; зростаюча нерівність у доступі до якісної освіти; надмірна комерціалізація освітніх послуг; корупція тощо.

Потребує перегляду структура та зміст вищої медичної освіти, удосконалення навчальних планів, створення наскрізної програми підготовки студентів медичних факультетів та лікарів-інтернів, впровадження в освітньо-інтегративний процес сучасних міжнародних медичних та освітніх стандартів, підвищення інтелектуального, науково-освітнього, професійно-орієнтованого рівня майбутніх лікарів та, особливо, викладачів, забезпечення їх сучасними інноваційними та інформативними медичними технологіями.

Одним із засобів підвищення якості навчання є створення мережі університетських клінік, які забезпечуватимуть підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників. В університетських клініках проводитимуть наукові дослідження, навчальний процес і лікування, щоб студент бачив, що медицина – це і ремесло, і мистецтво, і наука.

Оволодіння іноземними мовами дає можливість дистанційного навчання, брати віртуальну участь у конференціях із залученням провідних вітчизняних та європейських спеціалістів, а також сприяє мобільності у навчанні.

Також фахівці та експерти вважають, що для комплексного вирішення питань покращення кваліфікації спеціаліста потрібні зміни й у післядипломній освіті. В У країні основним видом освіти після отримання диплому є інтернатура. Інтерн знаходиться у вузі лише 1/3 часу, 2/3 часу вуз не має до нього жодного відношення. Резидентура – це форма навчання, яка проводиться після інтернатури для здобуття устоїв спеціальності, проводиться виключно у вузі, а не у закладах охорони здоров'я. В Україні резидентура передбачена, але не реалізована.

Тому, реформування системи післядипломної освіти лікарів має враховувати необхідність скорочення кількості спеціальностей в інтернатурі за рахунок переведення вузьких та високотехнологічних спеціальностей у лікарську резидентуру; розробки моделі підготовки фахівців в інтернатурі, лікарській резидентурі та спеціалізації, а також переліків спеціальностей; затвердження нових положень про інтернатуру та лікарську резидентуру; забезпечення поетапного скасування лікарських (провізорських) кваліфікаційних категорій відповідно до закінчення терміну їхньої дії; запровадження нової системи підтвердження фахової кваліфікації тощо.

Окрім цього, актуальним завданням є підготовка кваліфікованих менеджерів та юристів для роботи в системі охорони здоров'я, впорядкування відносин між навчальними закладами та закладами охорони здоров'я.

В умовах виникнення воєнної загрози, проведення антитерористичної операції і бойових дій набуло особливої актуальності питання підготовки медичних кадрів для потреб оборони, спроможних надавати вчасну кваліфіковану

медичну допомогу в умовах бойових дій з метою мінімізації людських втрат, захисту й збереження життя і здоров'я як військових, так і цивільних громадян.

Також актуальними стають питання вивчення позитивного зарубіжного досвіду розвитку медичної освіти, як складової професійної вищої освіти. Для цього слід з'ясувати, які системні відмінності наразі існують між українською медичною освітою та медичною освітою країн-лідерів галузі, та що корисного ми можемо запозичити для підготовки медичних фахівців.

Таким чином, медична освіта повинна забезпечити високоякісну підготовку студентів і стати важливою складовою реформування галузі охорони здоров'я та реалізації соціальних пріоритетів держави, оскільки від рівня підготовки майбутніх лікарів залежить якість надання медичної допомоги населенню країни.

Реформування в системі охорони здоров'я створює нові вимоги у формуванні спеціалістів нового типу, які повинні не тільки досконало володіти спеціальністю, а й мати навички комунікабельності, ділового спілкування, вміти адаптуватись до нових змін, розбиратись у питаннях страхування, економіки та юриспруденції.

Сучасний розвиток медичної науки і практики зумовлюють необхідність вносити корективи в підготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників з наближенням їхньої освіти до міжнародних стандартів.

Лиса Н. В.
доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Уманський національний університет садівництва

РОЛЬ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ У РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ

Аграрна освіта сьогодні ще не достатньо орієнтована на підготовку фахівців для роботи в умовах ринкової економіки. Студенти-аграрники набувають

професійних знань у процесі вивчення навчальних дисциплін, професійні вміння формуються під час проходження виробничих практик, виконання курсових та дипломних проектів, формування ж комунікативних вмінь, опанування норм професійного спілкування відбувається стихійно, мало кероване. Такий стан зумовлює суперечність між високим рівнем теоретичної підготовки випускників аграрних закладів освіти та низьким рівнем сформованості умінь організації взаємодії з учасниками сільськогосподарського виробництва.

З огляду на це проблема ефективного поєднання наукових та інноваційних розробок та практичної підготовки фахівців аграрної сфери є вкрай актуальною в умовах сьогодення.

Проведене нами дослідження дало можливість виявити, що більшість студентів аграрних вузів (в різних групах від 35% до 68%) у розвитку комунікативних умінь досягає лише середнього рівня. Високий рівень розвитку вмінь властивий незначній кількості студентів (до 6%).

Несформованість або недостатній рівень розвитку професійно важливих якостей, пов'язаних з комунікативною діяльністю, значною мірою гальмує процес професійної адаптації. Значна кількість випускників вищих аграрних закладів освіти відчуває труднощі в налагодженні міжособистісних стосунків, виборі оптимальних прийомів та способів впливу на інших людей.

Ознайомлення та вивчення особливостей підготовки майбутніх фахівців у галузі сільського господарства дало змогу виокремити фактори актуалізації цієї проблеми: збільшення кількості наукоємних виробництв; інтенсивне зростання обсягу наукової і технічної інформації; швидка зміна технологій, що спричинює моральне старіння виробничих потужностей упродовж 7-10 років та потребує від фахівців ґрунтовної фундаментальної підготовки; домінування в науковій галузі досліджень на стику різних наук; збільшення кількості людей, залучених до наукової та інших видів складної діяльності; подальше зростання продуктивності праці у промисловості і сільському господарстві.

Узагальнення основних підходів до підготовки кадрів аналогічних галузей провідних європейських країн, США та інших дають змогу виокремити основні завдання щодо професійної підготовки:

- студенти з перших днів навчання повинні навчитись раціональному та продуктивному читанню, оволодівати уміннями аналізувати лексику, конспектувати, працювати над науковими проблемами, писати статті, готувати виступ чи презентацію тощо;
- в межах ступеневої освіти в навчальному процесі студентів аграрних коледжів з перших курсів поряд з теоретичною підготовкою має бути звернена більша увага на практичну складову, як домінуючу та орієнтування на підготовку фахівців як представників малого бізнесу на селі,;
- з метою розвитку сучасної ефективної багатоступінчастої системи навчання бакалаврів, магістрів та докторів філософії у аграрній галузі провідними принципами функціонування повинні стати: - суверенітет вищого навчального закладу; - вільний вибір предметів та курсів студентами; - демократичність, рівноправність шансів кожного в отриманні вищої освіти; - відсутність державних стандартів на підготовку фахівців; - рівноправне функціонування державних, приватних вищих навчальних закладів.

Суттєвого реформування потребує система профільного шкільного навчання як основи підготовки майбутнього студента-аграрника до навчання у вищому навчальному закладі. Діюча нині система шкільної підготовки та профорієнтаційні заходи, що проводяться аграрними вищими навчальними закладами не в достатній мірі орієнтують потенційних працівників галузі на специфіку роботи, можливість наукових, практичних досягнень та розвитку особистості.

Практична відсутність децентралізованого управління як середньою так і вищою школою нівелює ефективність освітньої складової аграрної галузі.

Провідними рисами системи вищої освіти повинні стати особливості підготовки учнів до здобуття вищої освіти в умовах профільного шкільного

навчання; структура рівнів післясередньої освіти; функціонування структури вищих навчальних закладів, умовах їх акредитації та фінансування.

Основними методичними підходами до підготовки фахівців-аграрників має стати можливість одночасного вступ і навчання студента у різних навчальних закладах; невизначеність термінів навчання; високі вимоги до організації самостійної роботи студентів; можливість здійснювати вибір навчальних курсів, викладачів, форм контролю; формалізований характер тестувань; можливість переводитися зі своїми заліковими балами із одного навчального закладу до іншого або одночасно навчатися за різними програмами тощо.

Педагогічна система аграрної галузі повинна бути спрямована на розвиток різносторонніх професійних якостей студентів, постійно удосконалюючись, використовувати комплекс засобів, зокрема: введення в навчальні плани дисциплін, які спрямовані на розвиток творчого потенціалу особистості; вільний доступ до інформаційних ресурсів, широке використання сучасної комп'ютерної техніки; організація дослідницької діяльності студентів над груповими проектами; партнерські відносини викладачів і студентів при обопільній відповідальності за результати навчання; рішення студентами під час навчання реальних практичних проблем виробництва; імітаційно-ігрове та проблемне навчання з безпосередньою участю студентів у здобутті нових знань.

Це дасть змогу удосконалити систему управління якістю підготовки фахівців, створити базу для постановки і вирішення завдань планування та управління професійною підготовкою фахівців з вищою освітою в аграрній галузі, забезпечити одну із найбільш вагомих та ресурсоемних галузей економіки України конкурентоздатними фахівцями.

Лугова О. І.

*к.е.н., асистент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївського національного аграрного університету*

РОЗВИТОК ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасний період розвитку цивілізації характеризується тим, що масштаби змін, які відбуваються в усіх сферах життєдіяльності суспільства, значні, а їх наслідки радикальні. У кінці XX століття світова економіка як сукупність національних господарств та їх економічних і політичних відносин набуває нової якості: найважливішою формою і одночасно новим етапом у розвитку світового співтовариства стає глобалізація.

Глобалізація формує нову еру взаємодії між націями, економічними і політичними системами та між людьми. Вона значно розширює культурно-інформаційні контакти між народами і державами, впливає на управління, виробництво, торгівлю, ринок праці, політичні утворення, інші громадські інститути і процеси. Сьогодні багато вчених вважають, що глобалізація є найбільш значущим соціальним процесом, що визначає обличчя сучасності.

Глобалізація, поступово проникаючи в усі сфери соціального життя, не залишає осторонь і сферу освіти.

У жовтні 1998 р. ЮНЕСКО скликала «Всесвітню конференцію з вищої освіти для XXI століття: підходи і практичні заходи», на якій були виділені наступні підходи до глобалізації освіти:

- справедливість доступу до вищої освіти незалежно від ознак раси, статті, мови і релігії, а також будь-яких економічних, культурних і соціальних відмінностей або фізичних вад;
- просування знань за допомогою наукових досліджень в галузях природничих, гуманітарних наук, мистецтва і поширення їх результатів, забезпечення відповідної збалансованості між фундаментальними і цільовими дослідженнями;
- довгострокова орієнтація на відповідність діяльності вищих навчальних

закладів очікуваням суспільства;

- всебічне зміцнення співпраці освітньої сфери зі світом праці, здійснення аналізу та прогнозів суспільних потреб в інтересах професійної підготовки і перепідготовки протягом всього життя, що дозволяють систематично враховувати тенденції, що виникають в світі праці, а також в сферах науки, техніки і економіки;

- наявність у навчальних закладів потенціалу забезпечення широкого різноманіття можливостей у сфері освіти і підготовки кадрів для забезпечення рівних можливостей;

- новаторські підходи в сфері освіти, що дозволяють підготувати і виховати добре поінформованих і глибоко мотивованих громадян, здатних до критичного мислення, аналізу суспільної проблематики, пошуку і вирішення проблем, що стоять перед суспільством, а також до того, щоб брати на себе соціальну відповідальність.

Орієнтація на вивчення світової спадщини, проблем міжнаціонального спілкування, виділення напрямків у педагогічній діяльності, які ведуть до усвідомлення неминучості глобалізаційних процесів у світовому співтоваристві, виховання вміння адаптуватися до процесів соціокультурної асиміляції країн і народів є основними в сутнісних характеристиках концепції «глобальної освіти».

Цілями глобальної освіти є:

- актуалізація умов існування людини і норм її взаємодії в співтоваристві;
- пошук найбільш ефективних методик і технологій відбору та трансляції знань в умовах інформаційної революції;
- перехід і здійснення якісно нового етапу ліквідації неграмотності, заснованого на зміні критеріїв: від вміння тільки читати і писати, до розуміння прочитаного;
- подолання у молоді зниження інтересу до освіти;
- створення ефективно діючої системи безперервної освіти як однієї з умов повноцінної підготовки людини до усвідомленої діяльності в сучасних умовах.

Глобалізація освіти, що передбачає, по суті, універсальність і цілісність в

якості основних своїх принципів, створює сприятливий ґрунт для синтезування всіх аспектів гармонійного розвитку особистості. Інше питання, наскільки ефективно ці можливості використовуються на даному етапі розвитку.

З потенційним впливом глобалізації на вищу освіту пов'язані як нові можливості, так і виклики, які залежать від пріоритетів в політиці, ресурсів, сили і слабкості країн.

Потенційні можливості є різноманітними: розширення спектра освітніх послуг і більш широкий доступ до них учнів, підтримка економіки знань, розробка спільних ступенів, злиття або зближення культур, посилення сумісності кваліфікацій, посилення ролі орієнтованих на ринкові умови підходів, економічні вигоди для провайдерів освітніх послуг, диверсифікація та створення нових умов для роботи академічних установ.

Потенційні виклики також численні і різноманітні: занепокоєння з приводу якості послуг, що надаються, нерівності в плані доступу, що веде до створення паралельної системи, посилюється проблема фізичного і віртуального відтоку кваліфікованих кадрів з країн, що розвиваються в розвинені країни, гомогенізація культури, ослаблення ролі держави в справі розробки цілей національної політики, збільшення орієнтованих на ринкові умови програм, особливо в сфері бізнесу та інформаційних технологій, а також занепад деяких ліберальних занять і суто наукових дисциплін.

Таким чином, в XXI столітті освіта стає одним з пріоритетних напрямків у світі, так як вона багато в чому визначає майбутнє кожної держави і планети в цілому і активно включена в глобалізаційні процеси. Перед освітою постало стратегічне завдання - підготовка і виховання освіченої і відповідальної особистості, здатної забезпечити не тільки власну життєтворчість, а й розумну життєдіяльність інших людей. Глобальна освіта виступає найбільш ефективним засобом позитивного розвитку процесів глобалізації, так як тільки освічене суспільство і освічене людство може критично і розумно протиставити позитивні процеси розвитку негативним, уникнути анархію і насильство, забезпечити активну участь світової науки і громадськості в управлінні світом в новому

тисячолітті.

*Мазайкіна І.
викладач
Вінницький національний
медичний університет ім.М.І.Пирогова*

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В сучасній практиці викладання іноземних мов, яка зосереджена на особистості студента, здійснюється дуже рідко. Це означає, що викладачі не є готовими або не усвідомлюють цінності особистісно орієнтованого підходу в навчанні іноземних мов. Для підвищення пізнавального інтересу студентів до вивчення іноземних мов не є досконалими і умови впровадження особистісно орієнтованих педагогічних технологій навчання у вивченні іноземних мов.

Модернізація української освіти передбачає новий погляд на вивчення іноземних мов, що має на меті становлення особистості та створення таких умов, що сприятимуть успішній адаптації студентів до соціокультурних реалій сучасного суспільства. Особистісно орієнтована освіта являється таким форматом навчання, що визнає освіту як механізм та ресурс суспільного розвитку. Іноземна мова як навчальний предмет володіє значними можливостями для створення умов особистісного та культурного становлення людини. Тому вивчення іноземної мови повинно забезпечувати умови для самореалізації особистості студента, розвитку його творчого потенціалу.

Актуальність дослідження обраної теми посилюється наявністю суперечностей між:

- необхідністю застосування особистісно орієнтованих педагогічних технологій навчання іноземних мов і недостатньою готовністю викладачів до впровадження відповідних технологій;

- об'єктивною потребою викладача у формуванні свого індивідуального досвіду реалізації особистісно орієнтованого підходу і традиційною практикою підготовки педагогів.

Навчальний процес за особистісно орієнтованого підходу організовується своєрідно, оскільки спрямований на індивідуальну роботу з кожним студентом. Викладач, який здійснює особистісно зорієнтоване навчання, використовує такі технології як ігрове моделювання, ситуаційне проектування та методи, які сприяють розвитку мислення (евристичний, дослідницький, роботу в групах, дискусії). Навчальний матеріал підбирають так, щоб він був актуальним, зацікавив студента, був пов'язаний з його досвідом, спонукав до активного мислення.

Особистісно орієнтований підхід передбачає і диференціацію навчальних завдань, який здійснюється за допомогою таких прийомів:

- вибір завдань за терміном виконання;
- вибір різного навчального змісту відповідно до можливостей студента;
- вибір завдань за формою участі (колективний, самостійний, у співпраці з вчителем);
- вибір завдань за рівнем складності.

Ефективність організації особистісно зорієнтованого навчання залежить від професіоналізму, бажання, загальної культури та особистісних якостей педагога. Сучасні педагогічні технології такі, як використання ІКТ, Інтернет ресурсів, проектна методика, навчання в співробітництві допомагають здійснювати особистісно орієнтований підхід у навчанні, сприяють індивідуалізації та диференціації навчання з урахуванням здібностей студентів.

Аналіз практики застосування особистісно орієнтованого підходу у вивченні іноземних мов показав, що у ВНЗ активно застосовують такі технології

інтерактивного навчання як „Інтерв'ю”, „Мозковий штурм”, „Круглий стіл”, „Аналіз ситуації”, „Робота в парах”, дебати, дискусії. Сьогодні є значний вибір ІКТ для вивчення іноземних мов у вигляді відео конференцій, онлайн курсів, відео інструкцій, компакт дисків. Під час застосування комп'ютерних проектів студенти набагато легше можуть засвоїти граматичний та лексичний матеріал. Завдяки таким технологіям студенти розширюють свій світогляд, а також створюються умови до максимального занурення в культуру та звичаї країн, мова, яких вивчається. Використання переваг ІКТ у професійній підготовці майбутніх учителів є необхідним. А тому в процесі навчання майбутніх вчителів іноземної мови у вищому навчальному закладі постає ціль створення цілісної системи знань, умінь та навичок з використанням сучасних технологій та набуття досвіду самостійної роботи з відповідними технічними засобами.

В наш час у діяльності педагога має переважати особистісно-розвивальна стратегія, що передбачає використання технологій, котрі спонукають до активної співпраці. Технологія навчання іншомовного спілкування як парадигма мовленнєвої комунікації – це техніка навчання, що здійснюється на науковій основі. Технологія передбачає спеціальне конструювання навчального тексту, методичних рекомендацій до його використання, типів навчального діалогу, форм контролю за особистісним розвитком учня в процесі оволодіння знаннями.

Методика викладання іноземних мов постійно знаходиться в пошуку найбільш ефективного способу навчання. Щорічно видаються нові підручники, розробляються нові методики викладання. Вже на практиці спостерігаємо поступове усвідомлення викладачів переваг інноваційних технологій навчання. Інноваційні технології (ІКТ, ігрові методи, рольові ігри) іноземних мов досить актуальні, про що свідчать численні статті в науково-методичних журналах.

Маслова В. А.
*Полтавський обласний інститут
післядипломної педагогічної
освіти ім. М.В. Остроградського,
аспірантка ДВНЗ УМО НАПН України*

СТРАТЕГІЯ ДИНАМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У сучасних умовах у зв'язку з інтенсифікацією професійної діяльності значною мірою зростає роль конкурентоздатного менеджера освіти у забезпеченні ефективної діяльності сучасних освітніх закладів як за кордоном, так і в Україні. Виникла необхідність в якісно іншій підготовці керівника, що дозволяє поєднувати фундаментальність професійних базових знань з інноваційністю мислення і практико-орієнтованим, дослідницьким підходом до вирішення конкретних освітніх проблем [1, 3]. В умовах вирішення стратегічних завдань впровадження ідей Нової української школи потрібне оновлення не тільки цілей, змісту освіти, вдосконалення технологій навчання, розвитку особистості учня, а й істотної зміни в професійній діяльності менеджерів освіти, їх професійного та конкурентоздатного розвитку [6].

У спільно проведених наукових дослідженнях психологів і педагогів (К. А. Абульханова-Славська, Т. І. Бенедикт, Н. В. Васіна, О. І. Мармаза, О. В. Москаленко, В. О. Сластьонін та ін.) поняття «конкурентність» синтезує в собі широку гаму знання і практичної дії, відображає ступінь сформованості професійної культури і визначає результати не тільки пріоритетної діяльності, але і всієї роботи.

У психолого-педагогічній літературі під конкурентоздатністю розуміється процес зміни в свідомості і поведінці особистості. Ці процеси включають якісні зміни в психічних процесах та їх взаємозв'язках, появу нових мотивів та інтересів, стійких характеристик в психічних станах людини, які починають позитивно впливати на процес набуття нових психічних властивостей особистості.

Розвиток конкурентоспроможності являє собою рух, що має певну спрямованість і тенденцію. Так, В. С. Пікельна розуміє під процесом конкурентоспроможності незворотні якісні зміни в структурі об'єкта або «виникнення нових структурних складових об'єкта-елементів, зв'язків і залежностей, що складають його структуру» [3, с. 10].

У психологічних дослідженнях зазначається, що однією з основних умов формування новоутворень в особистості є включення людини в значиму для неї діяльність і відносини. Вивчення професіоналізму людини можливо з різних позицій: з одного боку - оволодіння нею способами, методами, змістом професійної діяльності; з іншого боку - розвиток індивідуальних характеристик, цінностей, ціннісних орієнтацій. Що дозволяє розглядати в якості складових професіоналізму в першому випадку - професіоналізм діяльності, у другому – професіоналізм особистості.

Під розвитком професіоналізму керівника розуміємо процес кількісних і якісних змін в його структурі особистості, що забезпечують формування професіоналізму як інтегративного особистісного утворення. Дане визначення робить можливим виділення розвитку професіоналізму керівника не тільки в якості специфічного процесу, але і дозволяє розглядати його в якості об'єкта зовнішнього управління.

Однак, з огляду на складність і поліфункціональність професійно-управлінської діяльності, особливості та специфіку її організації, структура і зміст професійної конкурентоспроможності керівника закладу освіти включає не тільки рівень професійних знань, а й систему професійних якостей і різні види компетентностей (соціально-психологічна, психолого-педагогічна компетентність та ін.) [7]. Вони є основою особистісно-професійного зростання керівників та їх професійного успіху. А. К. Маркова в якості одного з видів конкурентоспроможності виділяє індивідуальну компетентність як цілісно-професійний саморозвиток. Її змістовними характеристиками є професійна самосвідомість, прийняття себе як професіонала; постійне самовизначення; саморозвиток професійних здібностей, самопроекування, побудова власної

стратегії професійного зростання, побудова і реалізація свого професійного життя. У даному контексті заслуговує на увагу проблема індивідуальних освітніх траєкторій особистості. Науковець Я. В. Сухенко розглядає індивідуальну освітньою траєкторію як системне, динамічне, особистісно значуще утворення, яке сприяє реалізації особистісного, освітнього потенціалу [4]. Це бачення узгоджується з інноваційним психолого-педагогічним підходом - екологічна фасилітація - розробленим П. В. Лушиним, даний підхід відповідає логіці гуманістичної, особистісної зорієнтованої парадигми про недирективні суб'єкт-суб'єктні форми супроводу індивідуальних траєкторій розвитку [2, 6]. В цьому контексті конкурентоздатну особистість слід розглядати як рефлексивну особистість, яка здатна організовувати, планувати свою діяльність і поведінку в динамічних ситуаціях; особистість, яка володіє новим стилем мислення, нетрадиційними підходами до розв'язання проблем, адекватним реагуванням у нестандартних ситуаціях.

Розвиток конкурентоздатності менеджера освіти залежить не тільки підвищення власної професійної компетентності, а й від колективу, яким він керує. Колективний суб'єкт психолого-педагогічної взаємодії повинен представляти собою таку соціальну групу, взаємозв'язки між учасниками якої не обмежуються просторово-часовими рамками, визначаються на відповідних етапах розвитку різними ступенями суб'єктивності учасників та розглядається як відкрита динамічна система, яка здатна самоорганізовуватися і визначати свої цілі і успішно їх досягати [5].

Стратегія динамічного зростання конкурентних переваг менеджера освіти полягає в перш за все в організації цілеспрямованого і безперервного навчання керівника і колективу закладу на засадах гуманістичного, особистісноорієнтованого, суб'єкт-суб'єктного підходів; по-друге, у саморозвитку, самоорганізації особистості керівника, яка виступає джерелом активності в процесі виконання професійної діяльності. Упровадження екофасилітативного, інноваційного підходу в управління закладом освіти

сприятиме підвищенню суб'єктивності, мотивації до вдосконалення та самоефективності як менеджера освіти так і колективу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бенедат Т.І. Корпоративна культура як передумова забезпечення конкурентоспроможності навчального закладу [Текст] / Т.І. Бенедат // Педагогічний пошук. – 2016. – № 2. – С. 4–7.
2. Лушин П.В. Екологічна допомога особистості в перехідний період: екофасилітація [Текст] : Монографія / Лушин П.В. – Київ, 2013. – 296 с. – (Серія «Жива книга»; Т.2).
3. Пікельна В.С. Новітні підходи до управління навчальними закладами [Текст] / В.С. Пікельна // Управління школою. – 2003. – № 11. – С. 8–14.
4. Сухенко Я.В. Індивідуальна освітня траєкторія: міждисциплінарний аналіз феномену / Я. В. Сухенко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки». – 2017. – Випуск 4. – Том 2. – С. 111–116.
5. Сухенко Я.В. Інтерсуб'єктна тенденція у розвитку уявлень про саморегуляцію особистості / Я.В. Сухенко // Вісник післядипломної освіти. – 2010. – Вип. 2. – С. 241–248.
6. Сухенко Я.В. Принципи фасилітації індивідуальних освітніх траєкторій учителів у післядипломній освіті / Я.В. Сухенко // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 4. – С. 39 – 41.
7. Хоружа Л.Л. Компетентнісний підхід в освіті: ретроспективний погляд на розвиток ідеї / Л.Л. Хоружа // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: Збірник наукових праць. – К. : КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2007. – С. 178 –183.

**DEPARTMENT OF PROSTHETIC DENTISTRY OF THE STATE
INSTITUTION "DNIPROPETROVS'K MEDICAL ACADEMY OF THE
MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE"**

The effectiveness of tuition depend on the teacher's ability and characteristic to create a positive moral and psychological climate in the student audience. One of the ways to achieve this goal is pedagogical communication.

To create a favorable psychological climate and develop the personality of the student, the teacher should be not only the organizer of interaction, but also its immediate participant, maintain a moderate demand, a working atmosphere, favorable conditions for communication, he gives up authoritarianism.

The task of the teacher is to develop a strong motivation for practicing dentistry, to show understanding and patience, to react clearly to the emotional state of students, to eliminate feelings of fear and uncertainty about the appropriateness of one's own actions, to help the student realize himself capable of creativity and self-sustaining professional advancement.

Active communication of students in the study is always interesting and useful, because not only lifts the ban on communication, but also stimulates it. Thus, avoiding routine individual activities, transforms the learning process into a total exciting cognitive activity.

The training of a highly qualified and competently able specialist in the current conditions of medical education in Ukraine is impossible without innovative forms of organizing classes. Thus, the department of prosthetic dentistry applies the work of students in mini-groups, the use of problem analysis, the conduct of business games and opinion polls.

During the training, the situation is simulated, which is close to the real conditions of communicative activity and role behavior of partners. The content and theme, the imaginary situation and the game position of the student are marked, which

consists in identifying yourself and the partner with the characters of the imaginary situation.

The most important method of forming communicative competence is the educational discussion, which is used during the general solution of the problem by a group of students on extended survey sources, than the material of the textbook.

The case-study method is widely used. It is, the description of a specific situation and the solution of this problem. The main purpose of the case-study is to acquire the skills of working in a specific situation, relying on theory and practice to find a single right solution.

An effective form of training is holding presentations in teams, which is the key moment of communication when organizing joint actions.

Thus, the use of traditional and innovative forms positively affect the effectiveness of the learning process, form the communication competence of students, their independence, increase motivation for study and form personal responsibility for educational outcomes.

Наливайко О.

викладач

*Вінницький національний медичний
університет імені М.І.Пирогова*

ВЕБІНАР ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Визначення стратегічного напрямку розвитку світових освітніх систем передбачає реформування освіти та реалізацію основних завдань соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, одним із актуальних завдань якого вбачаємо у модернізації освітнього процесу у закладах вищої освіти, котра спрямована на підготовку висококваліфікованих кадрів нового покоління.

Нові умови розвитку суспільства вимагають від вищих закладів освіти доповнення традиційного навчання інноваційними та інтерактивними

педагогічними технологіями. Вибір педагогічних технологій – це вибір стратегій, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи викладача зі студентами.

Не маючи змоги в межах однієї роботи охопити повне коло питань стосовно педагогіки розвитку особистості, технологічного підходу в освіті, педагогічних технологій, глибоко проаналізувати теоретичні підходи до інноваційних та інтерактивних технологій та шляхів їхнього застосування у закладах вищої освіти, ми зосередимося на розгляді лише деяких важливих, на наш погляд, питань:

- 1) розуміння особливостей застосування інтерактивних технологій в освітньому процесі закладів вищої медичної освіти;
- 2) особливості застосування вебінару як інноваційної технології в освітньому середовищі медичного університету.

Застосування інноваційних та інтерактивних технологій в освітньому процесі зорієнтоване на особистість студента, який за допомогою навчального матеріалу вчиться самостійно здобувати знання, ставити перед собою розвиваючі цілі, планує і здійснює творчу діяльність. Здійснення педагогічних інновацій передбачає ціннісно-рефлексивний тип взаємодії «викладач – студент», оскільки він заснований на взаємопроникненні ціннісно-сміслових позицій суб'єктів освітнього процесу.

Трансформація понятійного змісту «інновації в освіті» сприяла новому осмисленню названого концепту. Пов'язано це, перш за все, з такими іменами, як Н. Кондратьєв і Й. Шумпетер. Австрійський вчений Й. Шумпетер, беручи до уваги положення попередників, вводить термін інновації в науковий обіг, тим самим стимулюючи вивчення інновації як комплексного процесу, котрий структурується від початкового етапу фундаментального наукового дослідження до кінцевого-практичного впровадження у сферу споживання і задає вектор розвитку сучасних досліджень щодо цієї теми [1, с. 169].

Інновація в освіті – це нововведення, що зреалізовується у вигляді нового, вдосконаленого продукту або вдосконаленого технологічного процесу. Інновації в сфері вищої освіти – це нові технології освіти, котрі сприяють підготовці

висококваліфікованих фахівців, здатних до самостійної дослідницької та творчої діяльності.

В науковій парадигмі використовують також дефініцію «інноваційна освіта», що включає в себе орієнтацію студентів на проблемні ситуації, котрі виникають як перед окремою людиною, так і перед суспільством. Інноваційна освіта передбачає вирішення задач, котрі мають на меті не просто засвоєння пропонованого викладачем (програмою, підручником) матеріалу, але передбачає суб'єкт-суб'єктну взаємодію.

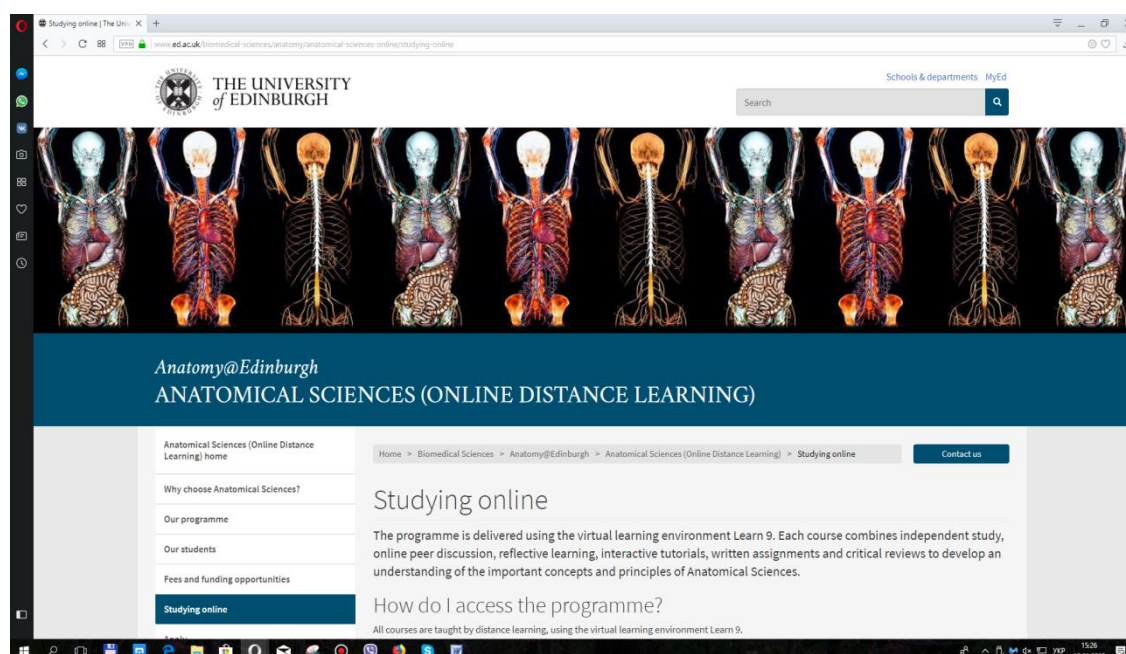
Науковці розрізняють також *інновацію-процес* (технологічне і управлінське вдосконалення або створення принципово нового процесу, що підвищує ефективність і якість нового або існуючого освітнього процесу); *інновацію-продукт* (нововведення, котре має фізичну форму готового принципово нового або вдосконаленого продукту, що виходить в цій формі за межі освітньої організації); *інновацію-послугу* (комплексна взаємодія, діяльність, спрямована на передачу знань, умінь і навичок загальноосвітнього, професійного характеру, з метою задоволення і розвитку особистих, групових і громадських потреб) [2, с.45].

Серед інноваційних технологій в системі вищої освіти дослідники називають вебіари – інтерактивні семінари, що проводяться через мережу інтернет, котрі дозволяють залучати до викладацької діяльності та консультування фахівців найвищого рівня, що робить доступним отримання якісних знань для очної та заочної форми навчання студентів, молодих вчених, науковців та всіх зацікавлених фахівців. Розвиток і постійне вдосконалення навчання в мережі інтернет розширює можливості сучасної системи відкритої та дистанційної освіти. Слово вебінар утворено від веб та семінар. Веб (англ. Web – мережа, павутина) – загальноприйняте позначення приналежності до комп'ютерної мережі. Семінар – інтерактивне навчальне заняття, під час якого слухачі виступають з доповідями, ставлять запитання, беруть участь в обговоренні, дискутують. Виходячи з цього, вебінар означає «семінар, що проходить в комп'ютерній мережі».

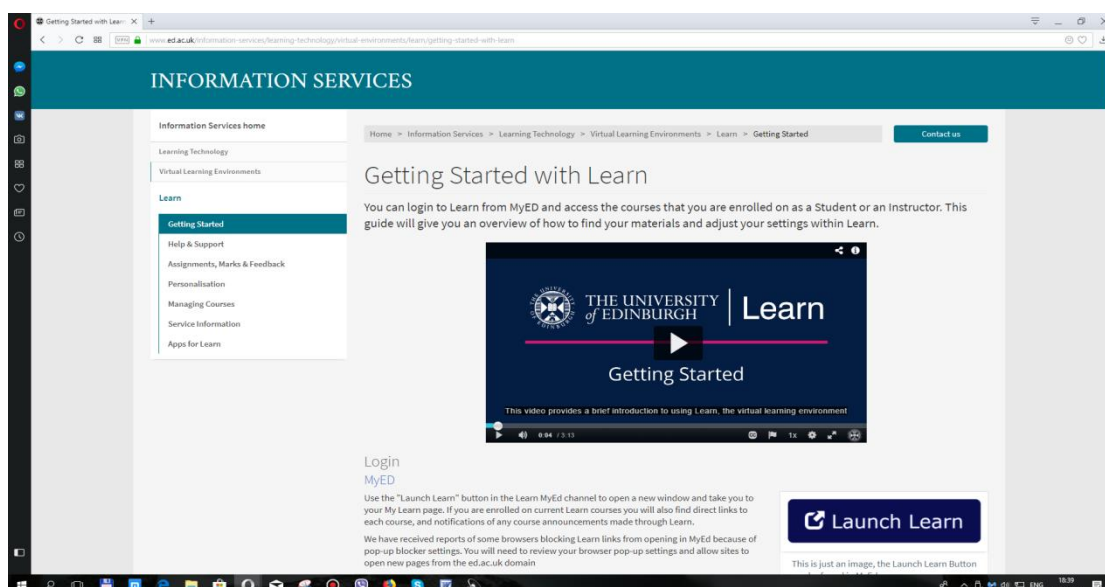
Сучасна вища медична освіта потребує впровадження інтерактивних форм навчання з метою забезпечення високого рівня знань в системі додаткової професійної освіти. У сучасному світі носії унікальних вузькоспеціальних знань, необхідних для забезпечення підготовки високоякісних професійних і наукових кадрів, відрізняються географічною роз'єднаністю і великою зайнятістю. Тому інтерактивне мережеве навчання є ефективним методом залучення кадрів високої кваліфікації для відкритої освіти.

Проведення вебінару відбувається в «віртуальному класі» за допомогою підключення учасників до запланованого заходу. Наприклад,

Онлайн навчання Факультет анатомії університету Единбурга -
<https://www.ed.ac.uk/biomedical-sciences/anatomy/anatomical-sciences-online/studying-online>

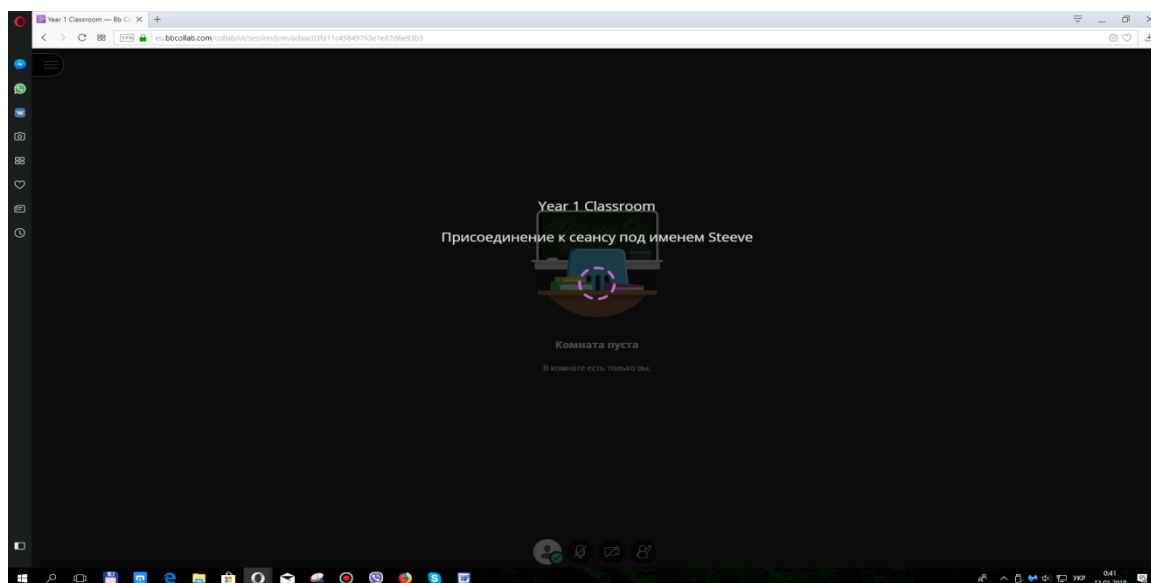
Онлайн навчання – IT - технології Відеоогляд процесу онлайн навчання університету Единбурга –
<https://www.ed.ac.uk/information-services/learning-technology/virtual-environments/learn/getting-started-with-learn>

Учасники можуть чути і бачити лектора, ставити питання (в чаті або через голосовий зв'язок). На екрані можуть транслюватися електронні матеріали: презентації PowerPoint, відеофайли, малюнки, документи MS Office і т. ін. Ведучий вебінару може використовувати інструменти електронної дошки для малювання, проводити опитування в режимі реального часу. Він має можливість демонструвати власний робочий стіл комп'ютера і проводити показ активних додатків. Після завершення заходу залишається запис вебінару, який можна використовувати в цілях навчання. Зауважимо, що на веб-занятті може бути кілька викладачів.

Приклад сеансу з'єднання - віртуальний клас

<https://eu.bbcollab.com/collab/ui/session/join/adaac03fa11c45849763e1e87d6e93b3>

Електронний онлайн ресурс навчання студента у віртуальному класі.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку вищої медичної освіти вебінари стають популярною формою дистанційного інтерактивного навчання, використовуваної в системі додаткової професійної освіти загалом та медичної освіти зокрема, що сприяє вдосконаленню професійних навичок фахівців медичної галузі.

Мазур Н. А.

*д.е.н., професор кафедри економіки підприємства
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка*

ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Імплементація Закону «Про вищу освіту» (2014) увійшла в суперечність з інтересами чи бажанням зберегти статус «кво» консервативно налаштованою частиною політиків, державних службовців та університетських управлінців. В

Україні не запрацювали реальні механізми здорової академічної конкуренції, а професійна репутація досі не стала головним капіталом в системі вищої освіти. На тлі успішної імплементації інструментів академічної автономії закладів вищої освіти, їхня фінансова автономія була заблокована, економіка вищої освіти не зазнала змін. Хоч із самої Західної Європи маємо щодо цього багато прикладів. Як наслідок – якісних змін в академічному житті не відбулося, а провідні вітчизняні ЗВО досі не мають осяжних перспектив виходу на лідерські позиції у визнаних міжнародних рейтингах [1].

Українська система вищої освіти у рейтингу *Юніверситас 21* у 2017 році посіла 35 місце (що у порівнянні з 2014 роком на 7 пунктів вище) серед 50 досліджуваних країн, у тому числі за субіндексами: «Ресурси» – 18 (у 2014 році – 28), «Середовище» – 37 (у 2014 р. – 43), «Зв'язки» – 38 (44), «Результати» – 45 (38 відповідно). Порівняно з місцями в минулорічних рейтингах, Україна впродовж останніх років то покращувала, то погіршувала свої рейтингові позиції (у 2012 році – 25 місце серед 48 країн; у 2013 році – 35 місце з-поміж 50 країн). Проаналізуємо вплив окремих факторів, у розрізі складових субіндексів і вихідних показників, які визначають рейтинг України у поточному році [2].

Україна посідає друге місце за державними витратами на вищу освіту як частки ВВП. Однак, через високий рівень участі (11-е місце) витрати на одного студента знаходяться в нижньому квінтілі. Витрати на дослідження та розробки вищих навчальних закладів мають низький рейтинг – на 46 позиції.

В «зв'язках» Україна посідає 28 місце для спільних публікацій з промисловістю, але лише 43 місце для передачі знань з галуззю. Наша країна займає 35 місце за спільними публікаціями з міжнародними авторами.

У «результатах» Україна втрачає позиції внаслідок того, що не має флагманського університету у шістнадцятирічному рейтингу 500. Аналізуючи результативність українських ВНЗ за їх представленістю в міжнародних університетських рейтингах, можна зробити висновок про практично повну відсутність вітчизняних університетів у цих світових таблицях. За винятком чотирьох університетів, які знайшли своє місце в міжнародному рейтингу QS у

2013 році, жодного з них не представлено в Шанхайському і рейтингу Таймс. Така ситуація свідчить про недостатній рівень глобальної конкурентоспроможності українських ВЗО, їх слабку представленість та інтеграцію у світовий науково-освітній простір.

За науковою продуктивністю в репрезентації показників загального і питомого числа публікацій українських вчених вітчизняна вища освіта займає 48 місце. Тобто, за представленістю результатів наукових досліджень вчених у журналах, які індексуються в наукометричній базі даних *Scopus*, українські вищі навчальні заклади за міжнародними мірками малопродуктивні [2]. Українська наука займає відносно незначні позиції і стосовно міжнародної цитованості публікацій учених.

В цілому, до конкурентних переваг системи вищої освіти України, за методикою рейтингу *Юніверсітас 21*, відносяться такі, які більшою мірою визначають її соціальний профіль, чи соціальну структуру. Сюди можна віднести, зокрема, високий рівень гендерної рівності в національному студентському та академічному середовищі, достатньо широкий доступ населення до вищої освіти, що виражається через показники її поширення та загального охоплення, а також частково належну якість системи збору освітніх статистичних даних.

Водночас, зазначені фактори не є критично важливими для становлення висококонкурентних університетів у нашій країні, спроможних досягати високих рейтингових позицій у міжнародному освітньо-науковому просторі. Натомість, оцінка факторів глобальної конкурентоспроможності вищих навчальних закладів, які визначаються в рейтингу через такі компоненти, як ресурсне забезпечення, якість державної політики і регулювання у сфері вищої освіти, а також, що особливо важливо, результативність/продуктивність ВЗО, в Україні залишає бажати кращого [3].

Однією з найпомітніших революцій у вищій освіті за останні кілька десятиліть є масові відкриті онлайн курси (МООС) (англ. *Massive open online course* – масивні, масові, широкодоступні, публічні, відкриті дистанційні онлайн курси) – це інтернет-курси з великомасштабною інтерактивною участю та

відкритим доступом через [інтернет](#). На додаток до традиційних матеріалів навчального курсу, такі як відео, читання, і домашніх завдань, МООС надає можливість використання інтерактивного форуму користувачів, які допомагають створити спільноту студентів, викладачів та асистентів (TAS).

Відеозаписи лекцій різних навчальних закладів почали з'являтися у мережі Інтернет ще наприкінці 1990-х років, однак лише масові відкриті онлайн-курси надали змогу інтерактивного спілкування студентів та викладачів, а також прийому іспитів в режимі онлайн. Це одна із найновіших форм дистанційного навчання, яка активно розвивається у світовій освіті. Подібні сайти розраховані на студентів різних попередніх рівнів підготовки – як новачків, так і досвідчених фахівців. Найпопулярніші МООС збирають сотні тисяч студентів. Прикладами МООС можуть слугувати Coursera, EdX, Udacity. В Україні працює безкоштовна платформа масових онлайн курсів [Prometheus](#).

У вільному доступі знаходиться більше 1200 онлайн курсів провідних університетів світу, за деякими з них можна отримати сертифікати. Гарна новина полягає в тому, що курси з бізнесу та менеджменту знаходяться в трійці найбільш популярних (15% всіх курсів).

На більшість курсів підписуються люди з хорошим академічним бекграундом з США, тому відсоток закінчення курсів буде підвищуватися в основному за рахунок країн, що розвиваються. Базова освіта студентів: магістри - 34%, бакалаври - 30%, кандидати наук - 10%. В основному, це працевлаштовані студенти: 73% працюють повний робочий день, 14% - часткова зайнятість. Середній вік студентів, зареєстрованих на Coursera - 35 років. Близько 40% всіх студентів МООС знаходяться за межами США (з країн, що розвиваються). Варто відзначити, що студенти з України становлять 1,3% всіх студентів МООС [4].

Таким чином, сучасні інновації у системі вищої освіти, на нашу думку, мають вирішувати такі завдання:

1. Ефективні і стійкі підходи до навчання і викладання в умовах мінливого цифрового середовища (в тому числі через MOOCs, онлайн і змішане навчання).

2. Розширення освітнього досвіду і зміцнення взаємодії студентів через загальний акцент на глобальне громадянство.

3. Зміцнення навчально-дослідницького нексусу за підтримки сучасної науки.

4. Ефективні середовища віртуального і фізичного навчання, що адаптуються до потреб здобувача вищої освіти.

Підсумовуючи проведений аналіз, необхідно зазначити, що система вищої освіти в Україні за своїм конкурентним статусом поступається системам багатьох країн із різним рівнем економічного розвитку, однак має значний потенціал для нарощування своєї конкурентоспроможності і суттєві передумови для становлення глобально конкурентоспроможних університетів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Квіт С. Дорожня карта реформування вищої освіти України // URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1159-dorozhnya-karta-reformuvannya-vishchoji-osviti-ukrajini> (дата звернення: 11.04.2018).

2. Universitas 21: The leading global network of research universities for the 21st century // URL: <http://www.universitas21.com/article/projects/details/152/u21-ranking-of-national-higher-education-systems-2017> (дата звернення: 13.04.2018).

3. Україна в дзеркалі міжнародного рейтингу національних систем вищої освіти Юніверсітас 21 / Освітні тренди – сайт [Електронний ресурс] // URL: http://www.edu-trends.info/universitas_21/ (дата звернення: 10.03.2018).

4. Дистанционное обучение: как бесплатно получить диплом Гарварда? // URL: <https://www.roomian.org/fin-lab/distance-learning-how-to-get-stanford-oxford-harvard-diploma-for-free-2014> (дата звернення: 12.04.2018).

Нищук-Олійник Н.Б.
асистент кафедри терапії і сімейної медицини ПО
ДВНЗ «Івано-Франківський
національний медичний університет»

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ

Інновація в педагогічному підході включає в себе не тільки ідею, а й втілення її в реальність з подальшим застосуванням в практичній діяльності. Сучасними цінностями освіти є самовдосконалення, саморозвиток, самоосвіта з метою передання здобутих знань, набутих навичок, що повинна стимулювати до поєднання інформаційних та творчих функцій навчання, базуючись на діалектичному підході.

Діюча система медичної освіти, безумовно, потребує вдосконалення і реформування, з тим щоб підвищити кваліфікацію сучасного лікаря. Метою модернізації медичної освіти є формування особистості сучасного фахівця, здатного активно навчатись та самовдосконалюватись протягом усього життя, діяти, приймати рішення, ефективно функціонувати в різних сферах на основі набутих знань.

Пріоритетними напрямками покращення системи сучасної медичної освіти є інноваційні методи та технології, спрямовані на засвоєння знань, удосконалення практичних навичок, використання клінічного мислення для подальшого диференційного підходу до моделювання діагностичних та терапевтичних вмінь, що є незамінними в формуванні майбутнього лікаря. Основою більшості освітніх технологій є принцип співпраці або командно-орієнтоване навчання.

На практиці здебільшого використовуються аудіовізуальні методи навчання. Однак сьогодення вимагає орієнтуватися не тільки на друковані навчально-методичні матеріали, а й аналізувати та імплементувати в практику викладання міжнародні джерела, підручники, найкращі медичні практики та стандарти надання медичної допомоги. Вагомим інноваційним підходом первинної післядипломної спеціалізації є відпрацювання практичних навичок в

навчально-практичних тренінгових центрах до рівня вільного володіння, автоматизму, що сприяє засвоєнню знань, впевненості в своїх силах та можливості самостійного прийняття рішення.

Симулятивне навчання дозволяє чітко та послідовно виконати всі лікувальні заходи, об'єктивно реєструвати параметри виконаних професійних дій та онаочнення роботи в команді, особливо при невідкладних станах. Таким чином, медичні вміння в ході симуляції здобуваються через когнітивні та психомоторні навички. Для покращення засвоєння практичних навичок на кафедрі терапії і сімейної медицини післядипломної освіти організовуються майстер-класи, пацієнт-орієнтовані тренінги щодо ситуаційного навчання, що сприяє розвитку специфічної медичної розумової діяльності майбутнього лікаря, відеодемонстрація проблемного пацієнта з коморбідними та поліморбідними станами з наступним їх обговоренням з дифдіагностичним підходом та лікувальною тактикою в режимі конференції з мультимедійними презентаціями.

Викладач за таких умов перестає бути джерелом готових знань, створює умови для ініціативи майбутніх лікарів, стимулює безперервний розвиток і можливості досягнення поставлених цілей (невідкладна медична допомога, полегшення стану пацієнта або, в найкращому випадку, одужання). Не втрачається в процесі післядипломної освіти на кафедрі інтерес до класичних підходів до навчання лікарів: незамінними, вважаємо, є клінічні обходи, алгоритмізація діагностично-лікувального процесу та маршрутизація, а також самостійна робота в клініці та участь в науково-дослідній роботі. Саме науково-дослідна робота виступає одним з варіантів перспективної пошукової моделі навчання, як інноваційної в освіті сьогодення.

Таким чином, інноваційні методи навчання є одним з основних та важливих напрямків сучасної педагогіки в післядипломній медичній освіті. Динамічне поєднання традиційних педагогічних підходів та інноваційних технологій аудіовізуального та симулятивного навчання в практичних тренінгових центрах, дозволить сформувади досвідченого лікаря нової генерації, який буде здатним рішуче і адекватно діяти влюбій клінічній ситуації, займе

достойне місце та стане конкурентноспроможним у міжнародному медичному середовищі. Використання методів алгоритмізації, моделювання клінічних ситуацій стане потужною платформою для клінічної практики та командної роботи сучасного лікаря. Впровадження науково-дослідної роботи в післядипломній медичній освіті дозволяє поглибити знання із запропонованої теми, вивчити міжнародний досвід діагностично-лікувальних підходів, вдосконалити теоретичні і практичні навички, сприяє самовдосконаленню і самореалізації висококваліфікованих лікарів.

Олійник І.В.

*доцент кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова*

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Традиційні підходи в системі вищої освіти, що ґрунтуються на переважно пасивному засвоєнні знань, на сьогодні вже не відповідають запитам з боку ринку праці, темпів розвитку суспільства. У сучасних досить жорстких конкурентних умовах, крім базового теоретичного рівня знань, необхідними є здатності практично втілювати і творчо застосовувати набуті знання у різних професійних ситуаціях, постійна готовність до набуття нових знань та умінь.

Перед навчальними закладами, зокрема і перед медичними університетами, постає завдання не лише передати базові знання та уміння, а і сформувати високу готовність до успішної діяльності в реальному житті на основі компетентнісного підходу, що потребує застосування інноваційних педагогічних технологій. Однією із важливих компетентностей, якої має набути майбутній лікар, є інтегративний підхід до діагностики, лікування та профілактики захворювань, уміння організовувати та оцінювати свою діяльність.

Інноваційне навчання принципово змінює функції викладача, який перестає бути основним джерелом знань, а основний акцент робиться на організацію активних видів пізнавальної діяльності у студентів з метою їх особистого розвитку. При цьому, що дуже важливо, на мою думку, студенти стають суб'єктами навчального процесу. Таке навчання їх значно краще мотивує, спонукає до активної позиції у всіх видах навчальної діяльності, передбачає не отримання, а створення знань, умінь, компетентностей самим студентом, що значно підвищує результативність.

Проблемно-орієнтоване навчання ставить також і значно вищі вимоги до викладача, який має володіти високим рівнем не лише знань з дисципліни, яку викладає, а і навиками управління таким навчальним процесом.

Специфіка медичних вузів передбачає так чи інакше значний матеріал для запам'ятовування у ході навчання, але і у цьому випадку, на мою думку і з власного досвіду, важлива є структурно-логічна подача матеріалу, що робить цей процес запам'ятовування більш осмисленим. Дуже зручними є також схематичні зображення, застосування принципів алгоритмів, індивідуальні самостійні роботи з проблемної тематики, що передбачають представлення в студентській аудиторії з наступним обговоренням та дискусією і має за мету прищепити студентам навички дослідницької роботи, сформувати активну, творчу особистість. Для формування професійних навиків також широко використовуються проблемні практично-орієнтовані ситуаційні задачі.

В Україні зараз триває модернізація освіти з урахуванням міжнародного досвіду, пропонується багато дійсно позитивних змін. Але станом на сьогодні зберігаються досить громіздкі тематичні плани, значне аудиторне навантаження викладачів і студентів, велика кількість студентів в академічних групах, що паралельно з вимогою 100% оцінювання кожного студента на кожному занятті має і негативну сторону роблячи індивідуальний підхід до студента формальним.

Інтеграція України в міжнародне науково-освітнє співтовариство та реформування системи охорони здоров'я в Україні потребують впровадження в освітньо-інтегративний процес міжнародних медичних та освітніх стандартів.

Вища медична освіта в Україні має вагомий позитивний досвід, але, на мою думку, його варто доповнити, а в деяких випадках і трансформувати, з урахуванням міжнародних медичних та освітніх здобутків.

Учасники інноваційного процесу мають бути мотивовані і достатньо кваліфіковані для досягнення ефективних результатів своєї діяльності.

Онул Н. М.

д.м.н., доцент

*Державний заклад «Дніпропетровська медична академія
Міністерства охорони здоров'я України»*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Реформа медичної освіти стала одним з 25 запропонованих кроків на шляху до побудови системи охорони здоров'я в Україні європейської якості, в контексті якої важливе місце посідає процес підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвро-пейських стандартів, посилення конкурентоспроможності вітчизняної вищої медичної освіти, оптимізації умов для міжнародної мобільності студентів-медиків і розширення можливостей українських медичних фахівців на вітчизняному та міжнародному ринках праці.

На сьогодні реалізація концепції реформування медичної освіти можлива лише у разі формування сучасного освітнього простору з урахуванням інноваційного розвитку суспільства та особистості зокрема, виховання людини новаторського типу мислення та культури. Одним із таких інноваційних завдань є запровадження нової парадигми навчання Європейського простору вищої освіти: студентоцентрованого навчання, в основу якого покладено компетентнісний підхід до побудови та реалізації освітніх програм, повна інтеграція Національних

рамок кваліфікацій, нової структури вищої освіти, стандартів нового покоління, навчальних програм та окремих навчальних дисциплін. Запровадження Болонського процесу в навчання стало потужним стимулом для застосування в освіті інновацій, розвитку інформаційних технологій, що сприяє підвищенню ефективності організації навчального процесу, створенню інформаційного простору й організації дистанційного навчання.

Мета роботи: визначення ролі інноваційних технологій та їх впровадження у навчальний процес вищих медичних навчальних закладів.

Як показує аналіз досвіду найбільш розвинутих в освітньому плані країн, одним із шляхів оновлення змісту освіти і технологій навчання, узгодження їх із сучасними потребами, інтеграції до світового освітнього простору є розробка та впровадження освітніх інноваційних технологій. Слід зазначити, що інноваційна діяльність є віддзеркаленням основних змін у тенденціях та закономірностях сучасної освіти в Україні. Відповідно до "Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" модернізація системи освіти має відбуватись адекватно сучасним інтеграційним і глобалізаційним процесам, вимогам переходу до постіндустріальної цивілізації, що забезпечить стійкий рух і розвиток України, інтегрування національної системи освіти у європейський і світовий освітній простір. Зокрема, одним із ключових напрямів освітньої політики мають стати розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищення якості освіти на інноваційній основі.

Інноваційність не може бути самоціллю в педагогічній практиці. Мета її полягає в оптимізації навчально-виховного процесу, в забезпеченні його відповідності умовам і тенденціям суспільного буття. Саме в цій площині постає проблема ефективності інноваційних освітніх процесів, результати якої полягають у значно глибшому й більш усвідомленому розумінні студентами сутності вивченого, сформованості умінь самостійно аналізувати і оцінювати навчальну й іншу інформацію, формулювати висновки, аргументовано відстоювати свою точку зору, слухати інших, поважати альтернативну думку, працювати в групі, будувати конструктивні стосунки з її членами і визначати своє місце в ній. Крім

того, така модель навчання дає змогу реалізувати ідеї співробітництва всіх учасників освітнього процесу, вчить їх конструктивної взаємодії, сприяє забезпеченню атмосфери психологічного комфорту.

Досягнення результатів, очікуваних від реалізації інноваційного педагогічного процесу, залежить і від мотивації виконавців. Для того, щоб вони були зацікавлені у досягненні необхідних результатів інноваційної діяльності, потрібно створити відповідні умови, передбачити колективні, індивідуальні стимули.

Грунтуючись на сучасних тенденціях педагогічної науки, найбільш актуальними для використання у системі вищої медичної освіти, на нашу думку, є наступні інноваційні педагогічні технології: особистісно-орієнтоване навчання, яке має за мету надати студенту можливість проявляти самостійність мислення, незалежність, здатність до власного вибору; навчання як елемент дослідження, мета якого полягає у формуванні у студентів навичок дослідницької роботи та формуванні активної, творчої особистості; проблемне навчання, націлене стимулювати інтерес студентів до нових знань, до розвитку себе за допомогою вирішення особистих проблем і використання цих знань у конкретній практичній діяльності; case-study метод, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань ситуацій, що активізує студентів, розвиває аналітичні та комунікативні здібності; диференційоване навчання, яке формує у студентів уміння вчитися, потребу в самоосвіті, виникнення бажання генерувати ідеї, шукати альтернативні розв'язки стандартних та проблемних ситуацій; інтерактивні технології навчання, які надають можливість студентам обмінюватись думками, ідеями, пропозиціями, а викладач стає організатором спільної діяльності, ділової співпраці, творчого пошуку; інформаційні комп'ютерні технології як сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі і подання інформації що розширює знання студентів і розвиває їх можливості щодо керування технічними і соціальними проблемами; тренінгові технології навчання, які передбачають алгоритм розв'язання найбільш типових практичних задач; розвивальне навчання,

яке формує у студента здібності до самовдосконалення, активного творчого мислення та навчання; дистанційне навчання, що базується на принципі самостійного навчання студента, де вони, в основному, віддалені від викладача у просторі, але водночас мають можливість у будь-який момент підтримувати діалог за допомогою засобів комунікації; інтегральна педагогічна технологія, мета якої полягає у створенні оптимальних умов для розвитку та самореалізації студента шляхом формування цілісних знань про об'єкт, що вивчається, і який є основою творення "образу світу"; гуманістичне навчання, яке спрямоване на виховання свідомих громадян, патріотів, освічених, творчих особистостей, становлення їхнього фізичного й морального здоров'я, забезпечення пріоритетного розвитку людини на засадах гуманізації та демократизації освітніх процесів.

Задля реалізації зазначених інноваційних технологій вищі медичні навчальні заклади повинні займатися пошуком та розробкою змісту прогресивних освітніх програм й нових освітніх технологій, ефективних методів управління навчальним процесом і своєю діяльністю.

Одним із стратегічних завдань модернізації вищої медичної освіти в Україні є впровадження інноваційних педагогічних технологій, які полягають у розробці нового змісту, методів і засобів навчання, поглиблення теоретичної бази знань, удосконалення педагогічної майстерності викладачів високого рівня, науково-методичного забезпечення навчального процесу, розкриття творчого потенціалу студентів тощо. У свою чергу, в процесі управління інноваційною діяльністю важливою складовою є системний підхід з контролю, аналізу та оцінювання ефективності впроваджень, а також їх корекції відповідно до отриманих результатів та потреб вищої медичної науки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Козак Л.В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі / Л.В. Козак // Освітологічний дискурс. – 2014. – № 1 (5). – С. 95–107.

2. Філоненко М. М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря: монографія / М.М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 420 с.

3. Подковко Х.В. Інноваційні технології навчання в контексті компетентнісного підходу в освіті / Х.В. Подковко // Медична освіта. – 2016. – № 1. – С. 41-43.

4. Ільченко А.А. Характеристика педагогічних форм та методів профілактичної діяльності медичних фахівців / А.А. Ільченко // Медична освіта. – 2016. – № 1 (69). – С. 22-24

Павлик І.В.
доцент кафедри хірургії медичного факультету №2
Вінницький національний
медичний університет ім. М.І. Пирогова

МОЖЛИВІ ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

При підготовці лікаря велике значення має набуття ним базових теоретичних знань, які будуть впорядковані та систематизовані на практичному занятті. Практичне заняття в хірургічній клініці часто насичене представленням клінічного матеріалу, яке співставляється з теоретичними знаннями які студент отримав напередодні вдома під час підготовки до практичного заняття. І саме набуття цієї теоретичної бази часто являється ключовим моментом в розумінні тих випадків які презентує викладач – хірург під час практичного заняття.

Студентам-медикам вищих навчальних медичних закладів пропонують реальну клінічну ситуацію, опис якої одночасно відображає не лише будь-яку практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти для осмислення конкретного завдання. При цьому сама проблема не має

однозначних рішень. Проте, одні й ті ж симптоми у цілому ряді випадків властиві абсолютно різним захворюванням. Тому, студент повинен проаналізувати симптоми, виявити можливі причини їх появи, визначити і сформулювати клінічний діагноз. Після цього він, з урахуванням результатів усіх додаткових методів дослідження хворого, аналізує різні варіації тактики лікування, складає план профілактичних заходів. Студенти-медики – майбутні лікарі, повинні усвідомлювати міру відповідальності за неправильно прийняте рішення в реальному житті. Для такого рівня клінічного мислення, звичайно, студент повинен глибоко володіти теоретичними знаннями уже на початку пари.

Аналіз якості підготовки студентів до практичних занять показує, що їх рівень, часто, не достатній для розуміння ними представленого клінічного матеріалу. Часто студент не здатний осмислити інформації представленій на занятті, таким чином, навчальний процес студентів не завжди приводить до бажаного кінцевого результату – виховання висококваліфікованого молодого спеціаліста. Рівень підготовки студентів до заняття часто залежить від внутрішньої мотивації студента, яка на пряму залежить від соціальних, економічних факторів, від рівня базової підготовки, від правильності вибору своєї майбутньої професії.

Під час навчальної діяльності студентів відбувається їх професійне становлення, яке повинне забезпечувати взаємодоповнення всіх інших складових. Ядром у цьому процесі є «мотивація» – спонукання, що викликає активність людини, визначає її спрямованість до мети.

Аналізуючи вище сказане, ми стоїмо на роздоріжжі, коли викладач – хірург, намагаючись дати максимум клінічних прикладів на занятті, не проводить жорсткого контролю базових теоретичних знань підготовлених вдома. В зв'язку з недостатньою підготовкою студентів, натомість, повинен теоретично пояснювати матеріал в навчальній кімнаті. Таким чином, практичне заняття в клініці перетворюється на теоретичне заняття.

Тому, на нашу думку, в зв'язку з низькою самомотивацією студентів, ми маємо зробити жорсткіший контроль над підготовкою студентів до практичних

занять. Одним, із можливих технологічних рішень є впровадження обов'язкового електронного тестування кожного студента перед заняттям. Це можливо шляхом створення мобільного додатку до смартфонів, які на сьогоднішній час має кожний студент, або створення додатку в соціальних мережах, в яких студенти проводять ледь не половину свого вільного часу.

Таким чином, технології керування навчальним процесом реалізуються за допомогою поєднання педагогічного процесу та клінічної практики базованої на наукових дослідженнях. Стратегічна задача впровадження сучасних технологій керування навчальним процесом полягає у формуванні професійно готового до самостійної лікарської практики фахівця. Вагому роль у цій структурі відіграє стійкий позитивний інтерес до навчання, що вимагає від викладачів вищого навчального закладу упровадження інноваційних підходів у навчанні й оптимізації процесу в цілому. А контроль та оцінювання є чи не найбільш відповідальними моментами процесу навчання, оскільки забезпечують діагностику його результативності.

Плющ В. М.
доцент кафедри хімії
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

В умовах сьогодення інноваційні процеси охоплюють всю систему безперервної освіти і педагогічну науку як складову частину системи освіти і провідне джерело її оновлення. Інформаційне суспільство, його динамізм, невизначеність і непередбачуваність обумовлюють якісно новий параметр цих процесів – націленість на безперервне цілісне оновлення системи освіти та її випереджаючий розвиток.

Освітні інновації стосуються системи освіти, її структур, що в ній відбуваються, тому спрямовані на реалізацію цілей і задач освітнього рівня – поліпшення якості освіти, освітніх послуг. Вони охоплюють всі сторони й процеси, пов'язані з цією системою та її структурами. Це управлінські, організаційні, економічні, соціальні, культурні, наукові, педагогічні, психолого-педагогічні аспекти й проблеми в освіті. Педагогічні інновації є одним з аспектів освітніх інновацій. Вони охоплюють сферу педагогічного процесу й спрямовані на вирішення відповідних задач.

Проблемам інновацій в освіті та науці присвячено чимало досліджень, у яких розкриваються загальні особливості педагогічних інноваційних явищ: існування новацій як ідеального продукта діяльності новаторів, складність визначення результативності інновацій та істотна залежність від соціально-педагогічних і соціально-психологічних умов; розроблені соціально-психологічні особливості інноваційних процесів: типологія учасників інноваційних процесів, їх ставлення до нововведень, фактори розвитку інноваційної активності. Більшість наукових праць узагальнюють накопичений досвід і описують інноваційну діяльність в освітніх установах різного типу.

Розрізненість досліджень, переважна спрямованість на узагальнення досвіду не забезпечує необхідної перебудови системи управління в умовах цілеспрямованих інновацій, розробки сучасних управлінських технологій випереджального характеру, розвитку професійного мислення керівників освіти всіх рівнів, підготовки педагогів нового покоління.

Разом з тим, як свідчить проведений аналіз, педагогічна інноватика як частина цілісної педагогічної науки істотно відстає від динаміки інноваційного процесу в умовах нестійкості та реорганізації, яких зазнає сучасна система освіти. Все вищесказане дозволяє виділити провідне протиріччя в розвитку сучасної системи освіти. Воно виникає між інноваційними процесами, що стимулюють становлення інноваційної школи як типу альтернативної освітньої системи, і відставанням науково обґрунтованого механізму проектування та реалізації педагогічних інновацій як чинника становлення нової якості освіти.

Метою дослідження є виявлення чинників ефективного впровадження інновацій в освітньому процесі.

Необхідність в інноваційній педагогічній діяльності в сучасних умовах розвитку суспільства, культури і освіти в Україні визначається низкою причин. По-перше, соціально-економічними перетвореннями, які зумовлюють необхідність докорінного оновлення системи освіти. Інноваційна спрямованість діяльності вчителів, що включає в себе створення, освоєння і використання педагогічних нововведень, виступає засобом оновлення освітньої політики. По-друге, посиленням гуманітаризації змісту освіти, безперервною зміною обсягу, складу навчальних дисциплін, введенням нових навчальних предметів, що вимагає постійного пошуку нових організаційних форм, технологій навчання. По-третє, зміною ролі самого вчителя (якщо раніше інноваційна діяльність зводилася в основному до використання рекомендованих нововведень, то сьогодні вчитель сам стає ініціатором інновацій).

Разом з тим, як показує практика, певна частина педагогів не готові або не хочуть приймати і практично реалізовувати нововведення в освітньому процесі. Психологічна готовність педагога до прийняття системного нововведення – найбільш важлива і одночасно важкодосяжним умова. Інтенсифікація інноваційних освітніх процесів в педагогіці пов'язана не тільки з «соціальним замовленням» і наявними в теоретичних дослідженнях засобами, здатними забезпечити їх виконання, а й зі значними змінами в сфері свідомості педагогічних працівників в цілому. Тому, на наш погляд, наявність у педагога особистого плану професійного розвитку допомагає йому мобілізувати потенційні можливості і стати складовим елементом інноваційного проекту.

В умовах, коли інновації стають провідним трендом в сучасному світі і конкурентоспроможність будь-якого суб'єкта ринкових відносин залежить, перш за все, від інтелектуального потенціалу, здатності розробляти і освоювати нові технології, освіта як система формування інтелектуального капіталу і одна з головних сфер виробництва інновацій набуває особливого значення. Успіх та ефективність впровадження інновацій в освіті залежить від врахування певних

чинників, а саме: швидке «старіння» трансльованих знань; зростаючий темп соціальних змін; невідповідність ринків праці та освітніх послуг (більшість вузів практично втратило зв'язок з виробництвом і готує фахівців, якими ринок праці насичений); недостатні якість і кваліфікацію працівників всіх рівнів системи професійної освіти; відсутність необхідної інфраструктури (відсутні сучасні лабораторії тощо); застаріла парадигма управління; відсутність мобільності науково-педагогічних кадрів всередині національної системи професійної освіти. Таким чином практичне значення має прогнозування цих чинників, що дозволить обирати найбільш ефективні методи керування ними, і, враховуючи це, визначати перспективи розвитку інноваційної діяльності навчальних закладів.

Процишин В.
вчитель англійської мови
ЗОШ I-II ст. села Вікно

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ **(Освіта протягом життя)**

На сьогоднішній час надзвичайно важливим питанням є питання щодо викликів сучасності, через які виникає необхідність впровадження інноваційних форм освіти, тому що безперервний процес інновацій в нашому житті, притаманний усім сферам діяльності людини, змінює потреби на ринку праці, через що особа мусить бути здатна в найкоротший проміжок часу адаптуватися до таких змін в середовищі та бути готовою розвивати свої знання та навички не лише 5-6 років протягом навчання у ВНЗ, але й протягом усього свого життя.

На мою думку, саме формування платформи знань і процесу їх подальшого застосування, докорінно впливає на ринок праці, його потреби і структуру, таким чином поєднує залежність успішного працевлаштування та результативної

професійної діяльності людини протягом життя, від набутого нею капіталу, у формуванні якого, найважливішу роль відіграє рівень і якість освіти.

На даному етапі люди почали частіше задумуватися над змістом і значенням освіти в житті. Тому що дуже часто стали звучати докори та зауваження на рахунок недосконалості української системи освіти, невмінні вчителів співвіднести освітній і навчальний процес у відповідності з вимогами часу та актуальними потребами дітей, невмінням дітей застосовувати набуті знання та навички у повсякденному житті.

Але на мою думку, для того щоб зрозуміти суть важливості освіти не лише в житті кожної людини, але й у процесі формування кожної держави, потрібно навчитися поєднувати в процесі сучасної освіти два її підходи - класичний та сучасний. За цими підходами вчителі повинні не лише розвивати розумові здібності та задатки дитини, але й вчити ці здібності застосовувати в повсякденному житті, для того щоб змінювати навколишній світ на краще.

Можна багато говорити, про тенденції в сучасній освіті, однак, спостерігається дедалі ширше впровадження освітньої моделі «освіта протягом життя» (life long education), яка дозволяє людині адаптувати і розвивати свої компетенції і професійні навички у відповідності до швидких змін в економіці та на ринку праці.

Ідею про неперервність освіти деякі дослідники знаходять ще в Арістотеля, Сократа, Платона, Конфуція, Сенеки, джерелом якої є релігійно-філософські уявлення і вчення про постійне духовне вдосконалення людини. Попередником сучасних поглядів на неперервну освіту вважається Я.А. Коменський, який зазначав, що кожний вік підходить для навчання і в людини в житті взагалі немає іншої мети, крім навчання. Неперервна освіта розвивалася, з одного боку, як педагогічна концепція, а з іншого - як феномен практики.

Неперервна освіта супроводжує процес зростання освітнього (загального і професійного) потенціалу особистості протягом життя, який організаційно забезпечений системою державних та суспільних інститутів і відповідає потребам особистості й суспільства.

Метою неперервної освіти є становлення й розвиток особистості як у періоди її фізичного і соціально-психологічного дозрівання, розквіту й стабілізації життєвих сил та здібностей, так і в періоди старіння організму, коли на перший план висувається завдання компенсації сил і можливостей, що втрачаються.

Системотвірним фактором неперервної освіти є суспільна потреба у постійному розвитку особистості кожної людини. Цим визначається впорядкування безлічі освітніх структур - основних і паралельних, базових і додаткових, державних і громадських (суспільних), формальних і неформальних. Їхній взаємозв'язок та взаємозумовленість, взаємна субординація за рівнями, координація за спрямованістю і призначенням, забезпечення взаємодії між ними перетворюють всю сукупність таких структур в єдину систему.

Єдність цілей неперервної освіти і специфічних завдань кожної її ланки органічно поєднуються з її варіативністю, різноманітністю типів освітніх закладів, педагогічних технологій та форм державно-суспільного управління.

Тепер перейду безпосередньо до поняття про неперервну освіту. Неперервна освіта - це сукупність засобів, способів і форм здобуття, поглиблення й розширення загальної освіти, професійної компетентності, культури, виховання, громадянської і моральної зрілості. Для кожної людини неперервна освіта є процесом формування й задоволення її пізнавальних запитів та духовних потреб, розвитку задатків та здібностей у мережі державно-суспільних навчальних закладів і шляхом самоосвіти.

Для держави неперервна освіта є провідною сферою соціальної політики із забезпечення сприятливих умов загального й професійного розвитку кожної особистості. Для суспільства в цілому неперервна освіта є механізмом розширеного відтворення його професійного та культурного потенціалу, умовою розвитку суспільного виробництва, прискорення соціально-економічного прогресу країни.

Для світового товариства неперервна освіта є способом збереження, розвитку і взаємозбагачення національних культур та загальнолюдських

цінностей, важливим фактором й умовою міжнародного співробітництва в галузі освіти та розв'язання глобальних завдань сучасності.

Існує низка підсистем неперервної освіти:

- неформальна та інформальна освіта (за ступенем інституціоналізації);
- дистанційна освіта (за способом організації навчального процесу);
- онлайн освіта (за засобами реалізації);
- змішана освіта (поєднання традиційних та онлайн-засобів навчання).

Неперервна освіта має забезпечити гармонійний розвиток кожної особистості, виховувати в кожній людині свідому потребу в підвищенні рівня знань. Для всіх, хто навчається, мають бути створені всі умови для здобуття необхідних знань. Неперервна освіта передбачає різноманітність і гнучкість застосовуваних видів навчання, їх гуманізацію, демократизацію та індивідуалізацію. Важлива особливість неперервної освіти - її спрямованість у майбутнє, на розв'язання проблем розвитку суспільства на підґрунті використання одержаних знань.

На різних етапах реалізації неперервності освіти система цілей і завдань професійного навчання змінюється та коригується з урахуванням сукупності факторів, що впливають на неї (соціально-економічних, педагогічних, психологічних, виробничих тощо).

Особливого значення набуває виховання у студентів різних навчальних закладів освіти мотивів професійного навчання й подальшого формування вмінь самостійно визначати цілі, для себе особисто та для інших. Водночас необхідно враховувати принципи неперервної освіти. Один з основних - принцип наступності у змісті і формах організації професійного навчання.

Неперервну освіту іноді розуміють як звичайний додаток до базової, різноманітні форми навчання, підвищення кваліфікації, перепідготовки, що здійснюються протягом усього життя людини (мається на увазі освіта для дорослих). Т.П. Зінченко вважає, що принцип неперервності має більш глибоке значення, він передбачає якісно інший тип взаємодії особистості та суспільства протягом усього життя людини. Зокрема, він зауважує, що цей принцип

передбачає створення та функціонування системи державних і недержавних установ, які могли б забезпечити постійну загальноосвітню та професійну підготовку і перекваліфікацію людини з урахуванням бажань, можливостей та потреб суспільства. Неперервна освіта означає процес, який продовжується все життя. В ньому важливу роль відіграє інтеграція як індивідуальних, так і соціальних аспектів.

Однак, на мою думку, неперервна освіта не може розглядатися тільки як варіант чинної на сьогодні освітньої системи чи обмежуватись аналізом освіти дорослих. Йдеться не лише про компенсацію можливих недоліків базової освіти та прискорення професійної адаптації робітників і спеціалістів до виробничо-технологічних умов і потреб різних галузей народного господарства, які постійно змінюються. Ці завдання самі по собі досить важливі і вирішуються за допомогою системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів - складника системи єдиної системи освіти. Сьогодні найважливішим завданням саме неперервної освіти визнається створення умов для всебічного гармонійного розвитку кожної людини незалежно від віку, попередньо здобутої професії або спеціальності, місця проживання, але з обов'язковим урахуванням її індивідуальних особливостей, мотивів, інтересів, ціннісних настанов: "метою неперервної освіти є розвиток особистості в періоди як її фізичного і соціально-психологічного дозрівання, розквіту і стабілізації життєвих сил та здібностей, так і старіння організму, коли на перший план висувається завдання компенсації функцій і можливостей, що втрачаються".

Важливо розуміти, що споживачі освітніх послуг дедалі частіше воліють самі вирішувати, що, коли і в який спосіб вони хочуть навчатися. Тому зараз в Україні виникає ціла низка онлайн курсів, щоб забезпечувати ці потреби. Але тут постає наступне запитання: чи цей метод буде ефективним для наших студентів?

Сьогодні слід змінювати стиль освіти в наших ВНЗ. Вважаю, що ми втрачаємо надто багато часу на теоретичний матеріал і зовсім не приділяємо часу практиці, хоча саме практика дає змогу нам розвивати свої знання та здібності. Але цю практику студенти повинні проходити чесно і відповідно до всіх

поставлених вимог, щоб в майбутньому українці могли на рівних конкурувати на європейському ринку праці.

На жаль, в Україні освіта протягом життя перебуває у зародковому стані. Існують поодинокі стохастичні явища, але будь-яка системність практично відсутня. Закон України „Про позашкільну освіту” жодним чином не вирішує цієї проблеми, оскільки не врегульовує питання інтеграції позашкільної освіти в загальну освітню системи країни, залишаючи осторонь ключові проблеми забезпечення і контролю якості та визнання неформальної освіти. Не існує офіційної статистики з цього питання, відсутні спеціальні концепції та програми. Навчання протягом життя виходить на чільні позиції у світових освітніх процесах – це диктується базовими тенденціями сучасного розвитку людства. Тому для України вкрай важливо найближчим часом вжити дієві заходи для подолання відставання у цій сфері.

Навчання протягом життя на національному рівні повинне бути визначене як повноправне освітнє поле з відповідною увагою до контролю й перевірки якості та забезпеченням визнання різноманітних форм освіти. На часі розробка Концепції та Програми розвитку в Україні системи освіти протягом життя, в яких потрібно визначити наступні ключові моменти.

*Симчич Х.С.
ДВНЗ «Івано-Франківський
національний медичний університет»*

КОМПЕТЕНТІСНІ ІННОВАТИКИ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

На сьогодні ключовою ознакою медицини, з огляду на інтеграцію України в європейську систему, є її розвиток на основі інновацій, що в найбільшій мірі реалізовується в післядипломній освіті. «Головним сьогоднішнім завданням стало

формування компетентних людей—таких, які були б здатні застосовувати свої знання в умовах, що змінюються, і ... чия основна компетенція полягає в умінні включатися в постійне самонавчання впродовж усього життя» (М.Ш. Ноулз).

Вища медична освіта повинна забезпечити високоякісну компетентісну підготовку лікарів, оскільки від них залежить якість надання медичної допомоги населенню країни. Компетентісний підхід вимагає від освітянської спільноти подальшої активізації модернізаційних процесів у системі безперервного професійного навчання і розвитку. Основними елементами, що формують компетенцію лікаря є знання, навички і спроможності, мотиви та особистісні властивості лікарів, які проходять навчання на етапі післядипломної освіти.

Особливого значення в процесі навчання набуває перехід від теоретичних знань до формування професійних компетенцій, спрямованих на засвоєння знань, удосконалення практичних навичок, використання клінічного мислення для подальшого диференційного підходу до моделювання діагностичних та терапевтичних алгоритмів, що є незамінними в формуванні компетентного лікаря.

На базі кафедри терапії і сімейної медицини післядипломної освіти ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» використовуються сучасні інноваційні підходи: командно-орієнтоване навчання, аудіовізуальні методи сприйняття навчальної програми, аналіз та імплементація в практику викладання міжнародних джерел, підручників та стандартів надання медичної допомоги, симулятивне навчання з відпрацюванням практичних навичок в навчально-практичних тренінгових центрах до рівня автоматизму, що сприяє засвоєнню знань, впевненості в своїх силах та можливості самостійного прийняття рішення.

Визначальним є передача досвіду викладачів кафедри курсантам та інтернам, здобутих у ході міжнародних стажувань. Для покращення засвоєння практичних навичок на кафедрі терапії і сімейної медицини післядипломної освіти організовуються майстер-класи, пацієнт-орієнтовані тренінги щодо ситуаційного навчання, що сприяє зростанню компетентності лікаря, відеодемонстрація проблемного пацієнта з коморбідними та поліморбідними станами з наступним їх

обговоренням з дифдіагностичним підходом та лікувальною тактикою в режимі конференції з мультимедійними презентаціями.

Існуюча система підготовки лікарів сімейної медицини Прикарпаття має потужний кадровий потенціал, достатню матеріальну базу та плідні професійні стосунки з вітчизняними та міжнародними закладами охорони здоров'я. Особливостями навчання на основі компетентності є концентрація на вихідних результатах, здатність виконувати практичні навички і всі завдання лікаря, тому воно здійснюється у виробничих умовах. Вже з перших циклів курсанти мають змогу проходити навчання у реальних умовах їхньої майбутньої діяльності та комплексного освоєння теоретичного матеріалу і практичних навичок безпосередньо при роботі з різними контингентами пацієнтів. Компетентність як інтегративна складова фаховості лікаря, що може проявитися в професійній діяльності, зумовила обов'язковість практичної частини підсумкової атестації та іспиту.

Серед професійних компетенцій у ході навчання слід акцентувати увагу на спеціальній компетентності, як володіння, власне, професійною діяльністю на достатньо високому рівні та подальший професійний розвиток; соціальній компетентності, як володіння прийомами професійного спілкування, етико-деонтологічними принципами; особистісній та індивідуальній компетентності, як здатність до самовираження і саморозвитку, протистояння професійним деформаціям.

Компетентісний підхід є одним із пріоритетних у післядипломній освіті лікарів, професійна компетентність є показником професіоналізму, фахової майстерності, належної готовності до роботи. Сучасний розвиток медичної науки і практики зумовлюють необхідність постійно вносити корективи в підготовку медичних працівників і сімейних лікарів, зокрема, із наближенням їх освіти до міжнародних стандартів, але і зберегти ті переваги національної медичної освіти, що стали фундаментом сучасної медицини.

Сухенко Я. В.

*к.псих. н., доцент кафедри психології та
особистого розвитку, докторант
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
Національної академії педагогічних наук України,
м. Київ, Україна*

ПРОЕКЦІЇ VUCA-СВІТУ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ

Відчуття шаленого темпу, непередбачуваності, невизначеності, нестабільності життя притаманне більшості сучасників. Стабільна нестабільність оселилась у новій повсякденності та змінює цінності особистості, впливає на її переконання, формує нові звички...

Але, коли, чому і як змінився світ? Як змінилися люди у ньому та які основні виклики постають перед нами? Якими є місце й роль сучасного освітнього простору в життєвій перспективі дорослої особистості? Спробуємо знайти відповіді на ці запитання.

Американські військові Р. Чилкоат та Р. Магі у 1996 році, вперше використовують акронім «VUCA» у зв'язку з тим, що військові «... повинні практикувати своє ремесло у військово-політичному кліматі більш нестабільному (*volatile*), невизначеному (*uncertain*), складному (*complex*) й непередбаченому (*ambiguous*) ніж у минулому (охрещеному курсантами як VUCA)» [4; с. 76]. Інноваційними для того часу визначаються інтерактивні методи навчання, що реалізуються через програвання у змодельованих, наближених до реальних умовах, реалістичних сценаріїв регіональних кризових ситуацій, а також акцентується увага на їх ресурсності у плані розвитку стратегічного мислення військових [4].

Упродовж майже 20 років концепція діяльності у VUCA-умовах набирала популярності та екстраполювалася в управління проектами та ризиками, стратегії роботи з клієнтами, маркетингову діяльність та ціноутворення, зовнішньо та внутрішньо корпоративні комунікації, логістику, організаційне управління, розбудову ІТ-технологій, управління великими базами даних тощо. При цьому

вища освіта розглядається як сила-VUCA, що здатна впливати на економіку в цілому. Задля цього вищі навчальні заклади мають залишатися в епіцентрі сил, які запускають ланцюгову реакцію «тиску та послаблення» ефектів-VUCA (шляхом їх виявлення та дослідження) і таким чином забезпечувати стійкість економіки, екології, політики та культури [5].

Експерт у царині управління людськими ресурсами Д. Салліван зазначає, що перехід до нової гнучкої моделі управління людськими ресурсами має орієнтуватися на роботу з величезною кількістю неочікуваних, несподіваних, руйнівних ситуацій, включати широкий діапазон сценаріїв, які можуть миттєво втілюватися, а також – на підготовку до руйнівних змін, які можна передбачити. Переконавання, що навички роботи особистості в умовах-VUCA можуть бути розвинутими – є центральним елементом його моделі, а її HR-пріоритети пов'язані з гнучкістю працівників, постійним «омолодженням» організаційних процесів, фокусуванням на інноваціях і швидкому навчанні, зі швидкими внутрішніми ротаціями, гнучкими посадовими інструкціями, аутсорсингом, трансформацією корпоративних цінностей та культури, короточасними рішеннями в управлінні кадрами [6].

Британські дослідники Е. Гідденс та З. Бауман розглядають соціологічний ракурс нової реальності. Е. Гідденс зосереджується на глобалізаційних процесах кінця XX – початку XXI ст. та доводить, що під їх впливом відбуваються суттєві зміни в світі, який вийшов з-під контролю та у буквальному сенсі «вислизає з рук» (англ. runaway world – вислизаючий світ), так дослідник характеризує світ нинішній, а шанс його «спіймати» пов'язує з поглибленням демократизації, створенням нових демократичних інститутів, які й мають забезпечити світу більшу керованість [2, с. 95]. З. Бауман використовує іншу метафору – плинна сучасність (англ. liquid modernity) і вважає її характерними ознаками: самотність людини серед натовпу; конс'юмеризм, життя людей в борг, прихильність гедоністичним цінностям; залежність від новітніх медичних, косметичних засобів, комп'ютерних технологій, соціальних мереж; публічність інтимних стосунків, трансформації інституту шлюбу; зростаючі цивілізаційні загрози (екологічна,

споживацька, демографічна); здатність дітей бути більш компетентними у сучасних умовах аніж батьки, меншу відповідальність батьків за дітей та комерційні стосунки між ними; кризу в освіті. Згідно з поглядами З. Баумана теперішня криза в освіті відрізняється від усіх попередніх, оскільки перед нею постають новітні виклики: вона є чинником і має стати функцією, що забезпечує баланс нової особистості в плинній сучасності. Зокрема, знання як продукт «тривалого зберігання» більше не є актуальними. Потреби сьогодення полягають у постійному перезавантаженні та форматуванні «оперативки» особистості, зумовленої експоненціальним зростанням обсягу знань, швидкістю їх «старіння» й переходу в розряд хибних [1].

Особистість породжує глобальні зміни в оточуючому світі, проте і її життєва стратегія трансформується при цьому та поєднує в собі чотири метафоричних образи: фланера, що прогулюється життям і проживає його як окремі епізоди, а не життєві події; бродяги, який рухається по життю без мети й маршруту; туриста, як шукача безпечних вражень і гарантованих розваг; гравця, готового до гри без жалю та співчуття. Кожному з чотирьох типів притаманні схильність до фрагментарності, неприйняття довготривалих зобов'язань, дистанціювання у людських взаєминах, що призводить до домінування індивідуальної автономії, пригнічення моральних спонукань, відмови від моральних почуттів і їх деформації [1].

Досліджуючи психологію особистості у VUCA-світі П. Лушин вирізняє типи ставлення людини до невизначеності: пасивно інтолерантне – пов'язане з вкрай негативними переживаннями при зіткненні з ситуацією невизначеності і хаосу; активно інтолерантне – передбачає активні зусилля для подолання невизначеності та хаосу у межах існуючих схем та копінгів; толерантно-утилізуюче – розглядається як уміння суб'єкта зазвичай інстинктивно проживати ситуації невизначеності, хаосу, отримуючи при цьому певні переваги; недефіцитарне – проявляється у стимуляції виникнення хаосу як джерела принципово нових суб'єктних рішень, способів поведінки та розвитку.

Представники останнього, хаотичного типу створюють ситуації для страждання представникам першого типу, для боротьби – другого, для утилізації результатів їх діяльності – третього. У динамічному аспекті дані типи розглядаються як відповідні етапам родового процесу посттравматичного росту/розвитку. При цьому, хаотичне ставлення (або інтолерантне до визначених ситуацій) вважається більш «пізнім» типом ставлення до невизначеності та розцінюється дослідником як внутрішня проекція VUCA-світу [3].

Дослідження у різних галузях знань – військовій, управлінській, фінансовій, соціології, психології, педагогіці та інших, свідчать про нелінійні зміни в оточуючому світі, що закарбовуються та віддзеркалюються в його новітніх назвах – VUCA, runaway world, liquid modernity. Особистість є першоджерелом даних трансформацій, але й сама зазнає змін в нових умовах існування. Промовистими її характеристиками є метафоричні образи фланера, бродяги, туриста, гравця по життю, а також різні типи ставлення до невизначеності: пасивно інтолерантне, активно інтолерантне, толерантне, хаотичне або інтолерантне до визначеності. Освіта впродовж життя стала максимою та імперативом для дорослих. Проте, «за-програмована» формальна освіта, у змісті та формах якої елементи спонтанності, непередбачуваності, складності, багатозначності представлені мінімально, дисонує з реаліями «поза-програмованого» життя. Відтак, система освіти приречена змінюватися та функціонувати за новими правилами, що забезпечують її статус ключового регулятивно-адаптивного ресурсу особистості у VUCA-світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бауман З. От паломника к туристу / Бауман З. // Социологический журнал – 1995. – № 4. – с. 133–154.
2. Гидденс Э. Ускользающий мир. Как глобализация меняет нашу жизнь. – М. : Весь мир, 2004. – 120 с.
3. Лушин П. В. Хаос и неопределенность: от страдания – к росту и развитию [Текст] : Монография / Лушин П. В. – Киев, 2017. – 144 с. – (Серия «Живая книга» ; Т. 4).

4. Chilcoat, R. A., Roderick R. M., Strategic Leadership and the «Fourth» Army War College // JFQ – 1996. – № 12 – P. 74–80.

5. Mack, O., Khare, A., Kramer, A., Burgartz, T. (Eds.) (2015). Managing in a VUCA World. Springer.

6. Sullivan J. Talent strategies for a turbulent VUCA world – shifting to an adaptive approach : Електронний ресурс. – Режим доступу : <https://drjohnsullivan.com/uncategorized/talent-strategies-for-a-turbulent-vuca-world-shifting-to-an-adaptive-approach/>. – Мова : англ. – Дата останнього доступу : 01.06.2017. – Загол. з екрану.

Савченко К.

к.п.н., ст. викладач

Криворізький державний педагогічний університет,

Україна.

МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ

Перехід України до ринкової економіки висвітлив низку суперечностей між: необхідністю впровадження ступеневої освіти та відсутністю достатнього досвіду організації навчання іншомовного спілкування навчанні у вищих навчальних закладах; потребою соціально-економічної сфери у високоякісних фахівцях та незадовільним станом кадрового забезпечення; вимоги до професійних якостей бакалаврів та реальним рівнем підготовки їх до іншомовного спілкування; потребою практики у фахівцях із знаннями іноземних мов та відсутністю ефективної методики навчання іншомовному профільному спілкуванню педагогічних умов зазначеного процесу.

Аналіз вузівської практики дозволяє говорити про те, що причиною низької якості знань іноземної мови являється низький рівень готовності студентів до вивчення педагогічних дисциплін. В зв'язку з цим актуалізується необхідність теоретичного обґрунтування проблеми впровадження педагогічних умов моделювання педагогічних ситуацій в вузівську практику як важливого засобу, який забезпечує якість знань студентів з іноземної мови, та здатних до іншомовного спілкування.

Моделювання педагогічних ситуацій це вид діяльності, що є способом пізнання оточуючого світу. Педагогічні ситуації є найбільш ефективним прийомом навчання, оскільки введення ігрового елементу на заняттях англійської мови викликає в учнів інтерес до предмета, сприяє швидкому засвоєнню нового лексичного матеріалу та формуванню навичок усного мовлення в ігровій обстановці. Вимоги до використання педагогічних ситуацій в навчальному процесі в вищій школі: 1. Систематичне використання проблемних педагогічних ситуацій як складової частини загальної системи вправ. 2. Комплексне використання педагогічних ситуацій, які реалізуються шляхом об'єднання програми розвитку однієї навички з програмою формування інших навичок, коли вправи із різних комплексів можуть успішно використовуватись на одному занятті або об'єднуватись в одну ситуацію, як її елементи.

Класифікація педагогічних ситуацій: 1) по меті - педагогічні ситуації для формування мовних навичок (лексичних, вимовних, граматичних, орфографічних) і ігрові ситуації для розвитку ігрових вмінь (аудірування, говоріння у монологічній (діалогічній) формі, читання, написання, перекладу); 2) по рівню комунікативності - комунікативні, умовно-комунікативні і некомунікативні ігрові ситуації; 3) по направленості навчальної дії на отримання або видачу інформації - рецептивні ігрові ситуації, репродуктивні і продуктивні ігрові ситуації; 4) по ступені управління діями учасників - ситуації з повним, частковим або мінімальним управлінням; 5) по наявності рольового компоненту - педагогічні ситуації з рівним компонентом і без нього; 6) по наявності елементу

змагання (на особисту/ командну першість) і ігрові ситуації без елементу змагання; 7) з навчанням рухливості - рухливі і статистичні ігрові ситуації.

Комплексне застосування умов, спрямованих на формування комунікативних умінь, дає позитивні результати і формується позитивна мотивація спілкування, активізується прагнення удосконалювати свої комунікативні уміння, і, як наслідок, підвищується рівень сформованості комунікативного потенціалу: на 14% збільшилась кількість студентів, які мають високий рівень комунікативних умінь, на 12% зменшилась кількість студентів, які мають середній рівень сформованості комунікативних умінь, на 12% збільшилась кількість майбутніх фахівців, які мають достатній рівень сформованості комунікативних умінь, на 14% знизилась кількість студентів, що мають початковий рівень сформованості комунікативних умінь в експериментальних групах. В контрольних групах рівень сформованості комунікативних умінь залишився майже без змін.

Таким чином, використання на заняттях англійської мови моделювання ситуацій з використанням різноманітних педагогічних проблем забезпечує розвиток комунікативних умінь студентів як одного з вирішальних факторів підвищення ефективності навчально-виховного процесу у вищій школі. Сучасне заняття з іноземної мови у вищій школі немислиме без інтенсивності і потребує від студентів концентрації уваги, напруження сил. Застосування вправ дає змогу зберегти ентузіазм і високу працездатність до останніх хвилин гри. Заняття має бути насиченим такими вправами, які дали б змогу чергувати види діяльності студентів.

Як вважають, ігрова вправа є найбільш ефективним прийомом навчання, оскільки введення ігрового елементу на заняттях з англійської мови викликає у студентів інтерес до предмета, сприяє швидкому засвоєнню нового лексичного матеріалу та формуванню навичок усного мовлення в природній для студента ігровій обстановці. Моделювання ситуацій робить нелегку працю студента з вивчення іноземної мови захоплюючою та приносить студентам моральне

задоволення. Подальшу свою роботу вбачаємо в розробці педагогічних умов формування комунікативного потенціалу студентів вищої школи.

Телекало Н. В.

*доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницького національного аграрного університету*

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Нововведення, або інновації, характерні для будь-якої професійної діяльності людини і тому природно стають предметом вивчення, аналізу та впровадження. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих викладачів і цілих колективів. Поняття «інновація» в перекладі з латинської мови означає «оновлення, нововведення або зміна».

Сутність інновацій в освітній системі полягає в тому, щоб розробляти і успішно застосувати нові підходи у освіті молодого покоління. Усі інновації неодмінно повинні враховувати вимоги сучасного соціуму і розвиток інформаційних технологій. Такі нововведення повинні включати визначенні складові: виховання, навчання, управління, перепідготовка кадрів.

Впровадження інновацій пов'язано з низкою труднощів теоретичного та практичного характеру, а також істотною часткою ризику. Однак це не повинно стати перешкодою на шляху до поліпшення освітньої системи, інакше це призведе до неактуальних і застарілих освітніх методів, що загрожує тим, що знизиться не тільки бажання молоді навчатися в навчальних закладах, а й рівень її морального, психологічного, етичного, соціального і культурного розвитку.

Реформи в модернізації освіти та всю тяжкість їх реалізації покладають на освітні установи, надавши їм можливість не тільки самостійного ведення фінансово-господарської діяльності в сфері освіти, а й відповідальності.

Реалізація освітнього процесу, підвищення якості освіти, впровадження профільного та дистанційного навчання, нових інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес і процес управління, забезпечення матеріальної бази, нові принципи фінансування та самостійного управління – ось далеко не повний перелік завдань, які ляжуть на плечі керівників і управлінців освітніх установ.

Сфера освіти є однією з найбільш інноваційних галузей, багато в чому визначає створення інноваційного клімату та конкурентоспроможності економіки в цілому. Інноваційність розвитку освіти – це постійні нововведення в діяльність навчальних закладів, в навчально-виховний процес – є тією нагальною потребою, без задоволення якої вона втратить взаємозв'язок з життям, загубить свій творчий потенціал, перетвориться в рутинну справу, не потрібну ні суспільству, ні особистості. Інформаційні технології внесли в систему освіти такий імпульс нововведень, що справедливо можуть розцінюватись як основний засіб її інноваційного розвитку [1].

Розвиток агропромислового виробництва України в умовах, які склалися на сучасному етапі функціонування, включає необхідність посилення зв'язку науки, освіти та виробництва, як визначних чинників науково-технічного прогресу [2]. Вінницький національний аграрний університет постає певною моделлю інноваційного розвитку у створенні нової структури в освіті – Всеукраїнського науково-навчального консорціуму. Необхідність такого об'єднання обумовлюється потребою підвищення якості підготовки фахівців аграрного сектору, поєднання наукового та навчального потенціалу університетів, інститутів та провідних сільськогосподарських підприємств, створення бази для набуття практичних навичок студентами та аспірантами, а також покращення науково-дослідної діяльності молодих вчених [3].

Вивчення передового досвіду зарубіжних навчальних закладів показало, що консорціум саме і є тим об'єднанням, яке дозволить максимально ефективно консолідувати і продуктивно використати потенціал науки, освіти й виробництва. Засновниками такої структури виступили Вінницький національний аграрний

університет до якого входять 7 коледжей, науково-дослідне господарство та центр комплексного проектування; Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААНУ у складі – 6 дослідно-селекційних станцій та 2 дослідних господарств; Інститут продовольчих ресурсів НААНУ [4].

Отже, забезпечення співпраці провідних вузів з підприємствами у підготовці фахівців у певній галузі забезпечить науці великі можливості для скорішого запровадження своїх наукових розробок у виробництво; виші отримають бази для проходження навчальної та виробничої практики, де фахівці матимуть можливість застосувати знання та уміння на практиці. Стає актуальне завдання з оновлення змісту і методики навчання, включення до навчальних програм управлінських та правових знань, поглиблене вивчення інформаційних технологій, створення баз інтелектуальної власності, оволодіння іноземними мовами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мединець Н. Інноваційні технології в системі освіти України. – Режим доступу. – er.nau.edu.ua.

2. Режим доступу. –

http://www.vsau.org/web/vsau/vsau.nsf/webgr_view/GrPNF2C?OpenDocument&count=5&RestrictToCategory=GrPNF2C

3. Калетнік Г. М. Науково-навчально-виробничий комплекс як концепція механізму переходу агропромислового виробництва на інноваційну модель розвитку / Г. М. Калетнік // Економіка АПК. – 2013. – № 9. – С. 5-11. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2013_9_3.

4. Калетнік Г.М. Практична реалізація державної політики у сфері вищої освіти та положень нового закону "Про вищу освіту" в концептуальних засадах підготовки фахівців на базі ННБК "Всеукраїнський науково-навчальний консорціум" / Г. М. Калетнік, І. В. Гунько, Е. А. Кіреєва // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2016. – № 9. – С. 7-19. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2016_9_3.

Торчук М. В.
*асистент кафедри фізики
і загальнотехнічних дисциплін ПДАТУ*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ

Сучасні процеси в освіті, унаслідок яких відбуваються інтенсивні зміни, пов'язані з переходом країни на шлях ринкового розвитку, зумовлюють гостру потребу у підготовці висококваліфікованих, компетентних фахівців з вищою аграрно-технічною освітою. В цьому зв'язку все значущішим стає місце фізичної науки як безпосередньої виробничої сили суспільства, яка або прямо, або через низку проміжних ланок впливає на всі галузі матеріального виробництва, в тому числі і на розвиток таких, як сільське господарство. Науково-технічний прогрес полягає в підвищенні технічного рівня виробництва за рахунок розвитку і вдосконалення знарядь сільськогосподарської праці, технологічних процесів, систем керування на основі використання досягнень науки, в тому числі і фізики.

Як результат, виникає необхідність формування професійних компетенцій у процесі навчальної діяльності студентів на заняттях з фізики. Це зумовлено такими факторами: По-перше, специфіка навчання повинна орієнтуватися на те, що випускник у своїй професійній діяльності буде мати справу з сучасною технікою і засобами сільськогосподарського виробництва, які розроблені і функціонують на основі фізичних законів; По-друге, так як фізика є базовою дисципліною, то знання які отримує студент в процесі вивчення фізики є необхідними для більш якісного засвоєння дисциплін професійної та практичного циклу підготовки. Тому процес навчання має здійснюватися на основі міжпредметних зв'язків природничо-наукових дисциплін із загальнотехнічними і фаховими дисциплінами, без чого неможливе успішне оволодіння професійними знаннями. Проте, для гарантування ефективного викладання фізики для студентів аграрного-технічного напрямку, необхідна чітка, зрозуміла і якісна модель теорії

фізичної освіти. Навчання фізики має базуватися на розгляді не лише фундаментальних закономірностей, а й конкретних фізичних процесів та явищ, що мають прояв у професійній діяльності майбутнього фахівця аграрно-технічної галузі.

Розв'язанням проблем формування професійних компетенцій студентів займалися Б.А. Сусь, А.М. Кух, О.М. Ніколаєв для студентів педагогічних університетів; Н.В. Стучинська, Ю.Н. Ткаченко для студентів медичних навчальних закладів. Проблемами навчання студентів аграрних навчальних закладів займалися І.М. Бендера, Т.Д. Іщенко, П.Г. Лузан Л.Ю. Збаравська та ін. Ними досліджувалися і втілювалися у практику різні аспекти навчально-виховної роботи у вищих аграрних навчальних закладах. Проте, проведений аналіз наукових праць, показав, що проблема формування професійних компетентностей в сучасних умовах на заняттях з фізики в аграрно-технічних університетах не знайшла свого повного розв'язання. Тому потребує окремого дослідження як в теоретико-методичному, так і в практичному аспектах.

Тому основною метою даного дослідження є пошук інноваційних підходів у формуванні професійних компетенцій студентів аграрно-технічних університетів на заняттях з фізики та виявлення і усунення основних методичних проблем.

Навчання у вищому навчальному закладі повинне бути моделлю, яку випускник може застосовувати у своїй професійній діяльності і відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра, ставиться задача розвинути певні компетенції: соціально-особистісні, загальнонаукові, інструментальні та професійні, якими повинні оволодіти випускники вищого навчального закладу. Щодо професійних компетенцій, які слід розвивати у студентів, можна виділити наступні: загально професійні компетенції; спеціалізовано-професійні компетенції;

До спеціалізовано-професійних компетенції ми відносимо: здатність використовувати професійні знання в галузі фізики для обробки експериментальних даних і математичного моделювання електрообладнання і технологічних процесів; здатність використовувати професійно фахові знання й

практичні навички в галузі механіки, електрики, термодинаміки; здатність використовувати фахові знання й уміння в галузі фізики для дослідження механічних та електрофізичних методів обробки сільськогосподарської продукції;

Для забезпечення сталого і надійного розвитку професійних компетенцій у студентів аграрних університетів потрібна чітка теорія фізичної освіти і навчання [1, 2]. Значну кількість невирішених питань можна частково, а в деяких випадках і повністю, вирішити використавши наступні підходи.

1. Необхідно забезпечити, відповідно до реальних потреб сільськогосподарського виробництва, закономірності навчання, структуру і об'єм курсу фізики, визначити принципи і підходи до засвоєння фізичних знань необхідних для пізнання фізики з точки зору аграрного-технічного виробництва, та визначити способи формування наукового світогляду, це дасть можливість досягнути мети поставленої перед навчальною дисципліною.

2. Для підтримки навчально-виховного процесу з фізики у вищих навчальних закладах необхідна наявність ряду методичних, навчальних посібників, розробок та рекомендацій. Так, можна використати наявні на сьогоднішній день навчальні посібники з фізики зорієнтовані на технічні університети, таких авторів як Г.В. Бушок, І.М. Кучерук, В.В. Бойко, П.П. Чолпан та деяких інших, що дасть змогу на достатньому рівні вирішити проблему викладання фізики в професійно-спрямованому руслі для студентів аграрних університетів. Не слід забувати що для чіткого розуміння фізичних законів потрібна практика з розв'язування задач [3]. Також можна використовувати навчально-методичні посібники та рекомендації з курсу фізики для аграрно-технічних університетів і якомога частіше запроваджувати їх у навчальний процес [4].

3. Забезпечивши надійні міжпредметні зв'язки з курсом фізики дозволить сформувати основу для професійних компетенції [5]. Проблема встановлення міжнредметних зв'язків - одна із центральних проблем в організації навчального процесу, проте впровадження міжпредметних зв'язків при підготовці аграріїв в аграрно-технічних навчальних закладах можна вирішити врахувавши наступні

моменти: 1) забезпечити логічний зв'язок при вивченні всіх дисциплін навчального плану, видів навчання відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, відповідної спеціальності; 2) встановлення конкретних зв'язків між предметами природничо-наукового, загальнотехнічного і циклу дисциплін професійної та практичної підготовки; 3) знаходження найбільш ефективних засобів, шляхів і форм розкриття зв'язків в процесі вивчення кожної дисципліни, а також зв'язок теоретичного та виробничого навчання із життям, що дозволить випускникам аграрно-технічних закладів вміло, творчо вирішувати проблеми виробничого характеру, оволодівати необхідними практичними навичками відповідно до сучасних вимог.

4. Проблеми пов'язані з недостатнім фінансуванням для організації навчального процесу і створення необхідної матеріально-технічної бази можна частково вирішити залучивши студентів у відповідні гуртки. Це не потребуватиме значних фінансових затрат для університету, так як будь які сировинні матеріали набагато дешевші від готового обладнання. З іншої сторони студенти зможуть своїми руками створити нескладні фізичні прилади, цим самим набуваючи практичних навичок і поглиблюючи свої знання з фізики. Не даремно говориться "краще один раз побачити ніж сто разів почути". Такий підхід допоможе створити необхідну базу для проведення демонстрацій на заняттях з фізики.

Зрозуміло, що для якісної підготовки фахівців сільськогосподарської галузі ще потрібно вирішити деяку частину питань, які перешкоджають формуванню професійних компетенцій студентів на заняттях з фізики. Проте головні перешкоди можна подолати скориставшись методами запропонованими в дослідженні. Зрозуміло, що поданий в даному матеріалі перелік шляхів формування професійних компетенцій студентів не є повним і може бути доповнений іншими методами, а в перспективі, стоїть задача розробки навчально-методичного забезпечення по вирішенню цих питань і більш ефективного формування професійних навичок фахівців аграрно-технічного профілю на заняттях з фізики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Збаравська Л.Ю. Фізика в системі підготовки майбутніх агроінженерів / Л.Ю. Збаравська, С.Б. Слободян, Ж.А. Задорожна / Наукові записки. – Випуск 10. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 1. – Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. – с. 135-141.
2. Атаманчук П.С. Професійно спрямована орієнтація навчання з фізики студентів аграрно-технічних університетів /П.С. Атаманчук, М.В. Торчук // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету / [редкол.: П. С. Атаманчук (голова, наук, ред.) та ін.]. — Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет, 2011. — Вип. 17 – с. 79-81.
3. Збаравська Л. Ю. Професійно спрямовані завдання як засіб формування пізнавального інтересу у процесі вивчення фізики в аграрно-технічному навчальному закладі / Л. Ю. Збаравська, С. Б. Слободян, М.В. Торчук / Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. серія №5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Випуск 47 : збірник наукових праць/ за заг. ред. проф. В. Д. Сиротюка. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – 337 с. – С.68–73.
4. Фізика. Навчально-методичний комплекс: навчально-методичний посібник для студентів аграрно-технічних закладів України / Л.Ю. Збаравська, С.Б. Слободян та ін. – Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006»., 2016. –456 с.
5. Торчук М. В. Міжпредметні взаємозв'язки курсу фізики у формуванні компетентних фахівців аграрно-технічних навчальних закладів /Л.Ю. Збаравська, С.Б. Слободян, М.В. Торчук // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету / [редкол.: П. С. Атаманчук (голова, наук, ред.) та ін.]. — Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет, 2010. — Вип. 16 — с. 101-103.

Фурманкевич Н.М.
доцент кафедри журналістики
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ І ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Актуальність вдосконалення і змін у науковому та освітньому процесах полягає у глобалізації суспільства, зростанні і розвитку інформаційних технологій. Зважаючи на обраний нами курс на євроінтеграцію, неможливо залишати «совкову» систему в дії на жодному рівні.

Освіта і наука є суміжними поняттями, проте не тотожними. Освіту повинна отримати кожна людина, в той час, як науковцем бути далеко не обов'язково. Освітні соціальні інститути – дитячий садок, школа, училище, університет – є наступними після сім'ї за важливістю для соціалізації особистості.

На кожній ланці дитина проходить етапи для становлення повноцінним членом соціуму.

На цих «цеглинках» будується або майбутній геній, або ж пересічний індивід. Саме тому роль освіти в країні є визначальною.

Крім цього, не слід забувати про те, що дані галузі є потужним пластом на ринку праці держави. За даними канд. економ. наук, доцента, С. Л. Благодетельової - Вовк, у сфері освіти, науки та інновацій працюють близько 500 тис. учителів, 195 тис. викладачів і 85 тис. науковців. Не дивлячись на це, досі є проблема недооціненості їхніх праць, що призводить до жорстокої конкуренції і боротьби за «години» або до безініціативності через відсутність мотивації. Не мотивують освітян не лише мізерні зарплати, але й низький статус серед суспільства. Вже давно минули часи, коли бути вчителем музики було престижно та інтелегентно. Щороку із педагогічних ВНЗ тисячі студентів виходять молодими вчителями, яким нема куди влаштуватися на роботу.

Ці та інші проблеми лише підтверджують необхідність негайного реформування, яке вже почалося. Відповідно до Указу Президента України № 5/2015 "Про Стратегію сталого розвитку "Україна-2020" передбачається провести 62 реформи держави за чотирма векторами. Проте серед найпріоритетніших є реформа системи національної безпеки та оборони, оновлення влади та антикорупційна реформа, судова реформа.

Група Реанімаційний пакет реформ – Освіта (РПР-Освіта) вітає включення в п'ятнадцять першочергових реформу освіти, науки та інновацій під номером тринадцять. Те, що дані галузі лише частина загального «локомотива» реформ, тільки на краще. Тому що викорінювати треба усю систему загалом, інакше це не матиме ніякого сенсу. За приклад можна взяти реформу поліції. Не зважаючи на її успішність, корумповані органи влади, прокуратури та інших інститутів майже звели нанівець усі результати роботи над змінами у Нацполіції.

Отже, зміни повинні торкнутися усіх сфер і рівнів діяльності, а це означає, що реформування освіти і науки – неминуче. Корінь проблеми, як завжди, у фінансуванні, адже його механізм на сьогодні не задовольняє потреб у повному обсязі. Крім цього, необхідна свобода не лише матеріальна, а й світоглядна. Насамперед, у педагогів. Можливість коригувати навчальні плани, залучати кін естетичні відчуття, проводити заняття в ігровій формі тощо.

Сучасний світ в глобальному, та в локальному плані змінюється. Подібні світлові процеси стали причинною того, що виникла необхідність у створенні нових підходів до підготовки людини до життя, а саме засобами освіти. Сучасні структури і схеми освіти є застарілими, вони зберігають свій конструктивний зміст, не йдучи в ногу з сучасністю, та не заглядаючи у майбутнє. Сучасна система освіти в Україні є в більшій мірі теоретична, вона дає багато всього, але дуже мало конкретики, а говорити про інноваційні освітні реформи для нас рано, бо ми не маємо необхідної бази та людей, котрі вміли б нею користуватися, а тим паче змогли б навчати ще когось.

Визначення стверджує, що інноваційність розвитку освіти – це постійні нововведення в діяльність навчально-виховних закладів, в навчально-виховний

процес. Людство за свою історію показало, що великі уми світу цього, у всі часи прагнули розвиватися і розвивати застарілі норми. Життя вимагає інтенсифікації пошуку, експериментування, введення новітніх технологій, застосування нових засобів навчання. Разом з тим, реалізація цих вимог не може здійснюватись хаотично, безсистемно, непродумано й без урахування того педагогічного досвіду, який в минулому приводив до відомих, а в багатьох випадках і до видатних педагогічних успіхів.

Чугаєвська С. В.

*к.е.н., доцент кафедри аналізу і статистики
ім. І.В. Поповича,
Житомирський національний
агроєкологічний університет, Україна*

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «СТАТИСТИКА»

Сучасні підходи до вивчення статистики в країні базуються на зростаючому інтересі, який викликаний сучасним розвитком економіки, формуванням ринкових відносин, розвитком різноманітних форм господарювання, здійсненню економічних реформ, які зачіпають інтереси кожної людини. У статистичних даних, що відбивають хід цих процесів і які є інформаційною базою для здійснення відповідних управлінських рішень, кожний з нас шукає результати реформ.

До найважливіших завдань, які стоять перед студентами при вивченні курсу “Статистика” є подальше вдосконалення системи статистичних показників, прийомів і методів збирання, обробки та аналізу масових статистичних даних, забезпечення усіх рівнів управління народним господарством вичерпною, вірогідною і точною інформацією. Це ставить підвищені вимоги до статистичної

підготовки економічних кадрів. Стосовно підготовки фахівців економічних спеціальностей у вищих навчальних закладах освіти, це означає підвищення рівня статистичної освіти, зокрема з питань загальної теорії статистики і галузевих статистик. Актуальність даної тематики обумовлена потребою у дослідженні і розробці нових підходів щодо формування професійних компетентностей майбутнього фахівця.

У Житомирському національному агроекологічному університеті при викладанні дисципліни “Статистика” враховані основні положення Закону України “Про державну статистику”, Закону України “Про вищу освіту”; Положення “Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах”; Положення “Про ступеневу освіту”; Положення Міністерства освіти і науки України “Про організацію науково-дослідної роботи студентів у вищих навчальних закладах”, та інші законодавчі документи щодо статистики, а також зміни, що відбулися в обліку та звітності господарюючих суб’єктів [1-5]. Навчальна програма дисципліни “Статистика” складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 – “Економіка і підприємництво” / Кол. авт. під аг. керівн. А.Ф. Павленка. – К.:КНЕУ ім. Вадима Гетьмана. – 2006. – 128 с.

Нині слово “статистика” широко вживається у побуті. Роль статистики в житті суспільства настільки значна, що люди часто не замислюються і не усвідомлюючи, постійно використовують статистичні дані у повсякденній практиці. Про статистику і її дані ми щоденно чуємо по радіо і телебаченню, визнаємо з газет. При цьому в слово “статистика” укладається різний смисл, часто статистику сприймають спрощено – як ряди і стовпці цифр, зведені в таблиці. Нерідко можна чути, що статистика суха і нецікава справа.

Між статистичною практикою і статистичною наукою існує тісний двосторонній зв’язок і залежність. Статистична практика дає можливість здобувачам вищої освіти використовувати розроблені наукою теоретичні положення і методи для розв’язування конкретних управлінських завдань. Своєю чергою, статистична наука використовує дані практики, узагальнює їх і розробляє

методи проведення статистичного дослідження. Статистична наука активно впливає на характер і якість виконуваних в подальшій діяльності статистичних робіт – складанню і роботі з формами звітності, визначення основних характеристичних показників економічної ефективності виробництва продукції (надання послуг), прийняття рішень щодо доцільності економічних проектів тощо. Взаємовідношення статистичної практики і статистичної науки сприяє взаємному збагаченню, виникненню нових ідей, принципів, положень.

Теоретичною основою статистики є економічна теорія (політична економія, макро- і мікроекономіка), яка формує і досліджує закони розвитку соціально-економічних явищ, з'ясовує їх природу і значення у житті суспільства. Ґрунтуючись на знаннях і принципах економічної теорії, статистика формує статистичні сукупності, встановлює суттєві ознаки для виділення соціально-економічних типів, виявляє кількісні зміни масових суспільних явищ, вивчає конкретні явища і процеси суспільного життя. Наприклад, без наукового розуміння суті таких економічних категорій як валовий внутрішній продукт, валовий національний дохід, продуктивність праці, собівартість, прибуток та інших статистика не може правильно визначити їх обсяг і рівень.

Водночас керуючись законами і категоріями економічної теорії, статистика збагачує економічні науки фактами, одержаними в статистичному дослідженні, підтверджує або заперечує їх теоретичні положення. Економічна теорія, спираючись на статистику, формує закони суспільного розвитку. Статистика, характеризуючи кількісну сторону суспільних явищ у конкретних історичних умовах, створює фундамент з точних і беззаперечних фактів. В свою чергу ґрунтовні знання з статистики виступають базисом для подальшого вивчення таких дисциплін, як управлінський облік, економіка підприємств, теорія економічного аналізу, аналіз господарської діяльності підприємств, теорія податків, економіко-математичне моделювання, економетрія, теорія прийняття управлінських рішень.

Здійснення економічних реформ і розвиток різноманітних форм господарювання вимагає подальшого вдосконалення системи обліку і звітності,

широкого застосування статистико-математичних методів в економічних розробках та дослідженнях. Значна роль у вирішенні перелічених завдань належить соціально-економічній та галузевим статистикам.

У результаті вивчення теоретичного і практичного курсу статистики студенти мають оволодіти методами та прийомами проведення статистичного спостереження соціально-економічних явищ, обчислення різних статистичних показників, аналізом масових процесів у народному господарстві. Вони мають вміти виявити закономірності їхнього розвитку, застосовувати статистичні методи на практиці, аналізувати масові дані про діяльність і ефективність функціонування господарюючих суб'єктів. Виходячи з цього можливості розвитку професійних компетенцій майбутнього фахівця полягають у глибокому оволодінні методики розрахунку системи статистичних показників, статистичними методами збирання, зведення, групування, обробки і аналізу масових явищ і процесів.

Таким чином, покращання економічної освіти передбачає обов'язкове підвищення статистичної підготовки спеціалістів у різних галузях знань. У результаті вивчення теоретичного і практичного курсу статистики студенти мають оволодіти методами та прийомами проведення статистичного спостереження суспільного виробництва, обчислення різних статистичних показників, аналізом масових соціально-економічних явищ і процесів. Перспективним напрямом є запровадження виконання поставлених завдань щодо подальшого вдосконалення системи статистичних показників, прийомів і методів збирання, обробки та аналізу масових статистичних даних, забезпечення усіх рівнів управління народним господарством вичерпною, вірогідною і точною інформацією.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Закону України “Про державну статистику ” - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Закону України “Про вищу освіту ” - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

3. Положення “Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах” - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

4. Положення “Про ступеневу освіту ” - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

5. Положення Міністерства освіти і науки України “Про організацію науково-дослідної роботи студентів у вищих навчальних закладах” – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

Шейко І. М.

*Викладач біології природничого факультету
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛЕКЦІЇ, ЯК ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДА НАВЧАННЯ

На сучасному етапі в Україні відбувається реформування вищої школи, що передбачає входження до єдиного освітнього європейського простору. Головною метою якого є забезпечення людей з вищою освітою здатності не просто отримувати теоретичні і практичні знання в певній галузі, а вміння застосовувати їх у професійному напрямку і удосконалювати згідно із новітніми потребами суспільства. Окрім того прогресивні зміни у суспільних відносинах вимагають постійного самоудосконалення, адекватної реакції на зміни, професійної і соціальної мобільності, особливо в періоди стрімкого розвитку науки та техніки.

У прагненні успіху відсутні межі та кордони, є конкретна мета, досягти яку можливо тільки при вдалому обранні методів та прийомів. Національна доктрина розвитку освіти в Україні (від 17 квітня 2002 року) стверджує, що «стратегічним завданням державної освітньої політики є вихід освіти, набутої в Україні, на

ринок світових освітніх послуг, поглиблення міжнародного співробітництва, розширення участі навчальних закладів, учених, педагогів і вчителів, учнів, студентів у проектах міжнародних організацій та співтовариств».

Сьогодні лекція, як одна із форм навчального процесу, практично втратила своє значення і поняття : лекція – «читання». Основна мета сучасної лекції полягає у допомозі студентам оволодіти методами самостійної роботи з посібниками та першоджерелами. Під час лекцій традиційно прийнято використовувати проблемний метод викладання теоретичного матеріалу, використовуючи пояснювально-спонукальний, інформаційно-повідомляючий та пояснювально-ілюстративний прийоми.

Але часто саме намагаючись врахувати вимоги щодо «демократичного» викладання теоретичного матеріалу, призводить до ще більшої дезорієнтації студента у просторі. Наприклад, вибір тематики лекційного матеріалу. Загально прийнято тему повідомляти відразу (під диктовку), що стимулює пасивне сприйняття нового матеріалу. А було б доречним повідомити студентам тему в процесі розв'язання титульної проблеми, при цьому спільно сформулювавши тему, оголосивши проблемне питання, або ряд питань.

Наступним етапом є визначення мети. Повідомивши її відразу, викладач прирікає заняття на практично бездумне переписування теоретичного матеріалу. Хоча бажаним є закладання переходу від простої передачі інформації до активного засвоєння змісту навчання, залучаючи механізми теоретичного мислення і всієї структури психічних функцій. Помилковим є спонукання студентів до дидактичної мети, а не пізнавальної. Але не варто занадто багато часу витратити на формулювання самої мети, достатньо визначити тему, уточнивши конкретні питання для досягнення конкретної мети. Тобто актуалізацією опорних знань є активне долучення студентів зрозумілої, значущої і доступної для огляду діяльності. Не варто також забувати, що форма і зміст заняття взаємопов'язані. З одного боку, форма визначає зміст — тобто обрана форма потребує своєрідної переробки навчального матеріалу. З іншого боку, зміст визначає форму — тобто не кожен зміст може набути форми. Наприклад тема

«Цитологія – наука про будову і функції клітини» має бути активно проілюстрована фото та відео із конкретними поясненнями, а тема «Дигібридне схрещування. Явище зчепленого успадкування» - із поступовим викладенням теоретичного матеріалу, на прикладі розв'язування задач.

Крім того, не варто недооцінювати підбір основного змісту заняття. У прагненні підвищення рівня складності викладач може відійти від основної мети і створити, тим самим, розсіювання уваги та послідовності сприйняття теоретичного матеріалу. Прагнення зробити матеріал доступним може призвести до його зайвої примітивізації. З цієї причини викладачі прагнуть використовувати цікавий додатковий матеріал. Небезпека полягає в тому, що чим цікавіший матеріал, тим більша ймовірність запам'ятовування саме його, а не основного. Ефективність лекції як методу навчання значно зростає, коли педагог використовує опорні сигнали. Тобто конспект буде корисніший, якщо буде занотований у вигляді таблиць, схем, рисунків та тез.

На допомогу у поставленій меті виступають дистанційні методи навчання. Тому що, маючи змогу опрацювати теоретичний матеріал попереднього, більше можливо використати часу на обговорення конкретних питань, що виникли у студентів. Крім того студенти мають можливість сформулювати проблемні питання (в межах конкретної теми) самостійно і свідомо. Використання технічних засобів навчання на занятті дозволить компенсувати нестачу можливостей розкриття тих питань, які не можливо продемонструвати в натурі. Наприклад тему «Молекулярні основи спадковості» - невеликий відеоролик яскраво продемонструє не тільки структурну впорядкованість клітини і нуклеїнових кислот, а і процеси збереження та передачі спадкової інформації.

Але вся творчість підходу до проведення занять обов'язково має стартувати від стандарту (обов'язкового мінімуму змісту освітніх програм). Необхідно корегувати навчальний процес згідно кодифікатора, тому що саме він визначає основні одиниці змісту освіти в конкретній освітній галузі.

Шойко В.А.

*к.і.н., доц., заступник начальника
Українського науково-дослідного
інституту цивільного захисту*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

На сьогодні модернізація охопила всі сфери життєдіяльності соціуму і, насамперед, державно-політичну сферу з її ключовим елементом – системою державного управління. Успішність сучасних модернізаційних процесів зумовлюється передусім вибором найдоцільнішої моделі демократії, здатної забезпечити оптимальне співвідношення між громадянським суспільством та державою і, відповідно, чітко визначити місце і роль громадськості у виробленні та реалізації стратегії сталого розвитку України.

Однією з популярних теорій стала концепція модернізації державно-правової організації, що ґрунтується на ідеї сервісного державного управління, яке здійснюється як державними органами, так і місцевим самоврядуванням.

Інноваційний процес виходить за рамки приватного вектора і є одним з основних елементів, необхідних для активізації та перебудови системи державного управління. Хоча державна служба не стикається з ринковою конкуренцією, що є основним стимулом до інновацій, проте переорієнтація країни на інформаційне суспільство вимагає державної політики спрямованої на розвиток інноваційних процесів [1].

Інновації в системі державного управління, звичайно, не включають в себе виробництво нових матеріальних продуктів, а найчастіше передбачають надання вже існуючих послуг в супроводі організаційних змін та розробки політики.

Сьогодні, в період гострої економічної кризи, важливо не лише надавати якісні державні послуги, але й «давати більше за менші гроші». Водночас розвиток приватних організацій, що спеціалізуються на наданні аналогових послуг для населення вимагає від держави функціонувати на конкурентоспроможних засадах. Тому для більш ефективного вирішення таких

питань, як надання якісних публічних послуг та конкурентоздатне функціонування державної служби, важливим є розвиток та впровадження управлінських інновацій.

При дослідженні концепції організаційної інновації в системі державного управління використовуються покладені Н.А. Картавцевою фундаментальні положення теорії «ідеального типу». Зокрема сформульовані основні ознаки раціональної бюрократії (жорстка ієрархія, неухильне виконання інструкцій, сувора дисципліна і особливий статус групи, її специфічні погляди, ціннісні орієнтації). Ще в свій час М. Вебер вказував на значущість організаційної структури, її вплив на окремих працівників і недооцінював вплив робітників на організацію в цілому. Такий тип мислення притаманний більшості державних службовців. Жорстка ієрархія та бюрократичне адміністрування в системі державного управління поглинають більшість ініціатив державних службовців [2].

Крім того, необхідно виходити з розуміння головної причини реформування державної служби — необхідності підвищення якості життя суспільства. Відповідно до цього жорстка ієрархія, формалізм, сувора дисципліна замінюються гнучкістю в застосуванні офіційних норм і правил, а замкнутість бюрократичної касти, піднесення її над іншими працівниками трансформуються в демократичні принципи і гуманістичні цінності. Саме ці ознаки покладені в основу організаційних інновацій у системі державного управління.

Основними принципами організаційних змін мають бути: співробітництво, розширення прав і можливостей, лідерство. Зовнішнє та внутрішньовідомче співробітництво сприяє обміну інформацією між співробітниками на всіх рівнях державної ієрархії. Такий обмін інформацією є основою згуртованості в рамках державної служби.

Співвідношення формального керівництва та лідерства на державній службі є питанням надзвичайно цікавим та суперечливим, адже дії керівника на державній службі суворо регламентовані законодавством та службовою ієрархічною драбиною, відповідно і лідерство такого керівника мало б бути

обмежене цими ж рамками, окрім того, призначення на певну посаду не дає автоматичного набуття лідерських якостей [3].

З вищесказаного можна виділити три основні перешкоди для впровадження інновацій у системі державного управління (рис. 1).

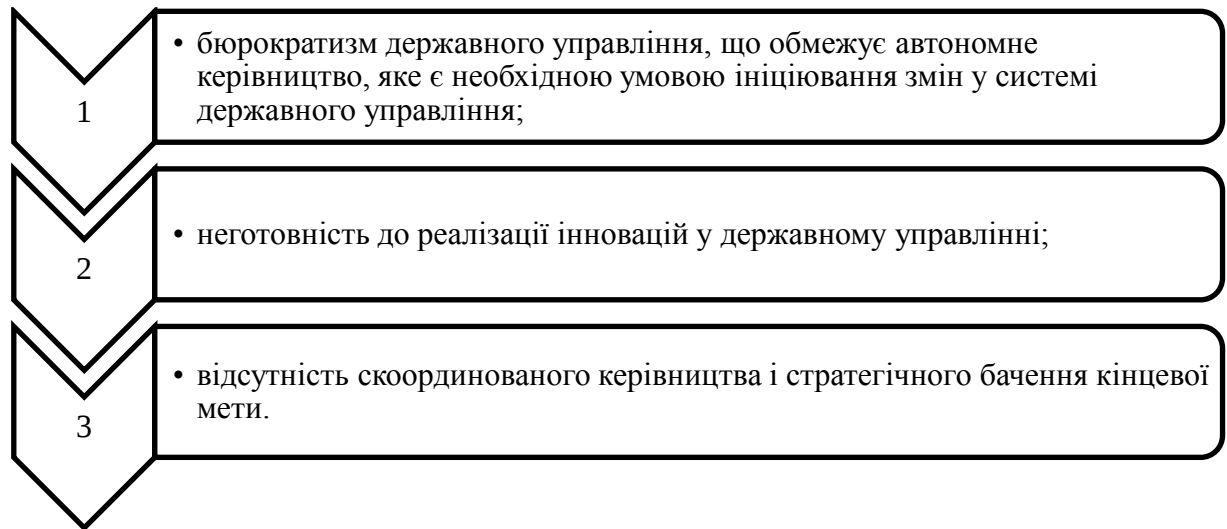

Рис. 1 Перешкоди при впровадженні інновацій у системі державного управління

Джерело: складено автором

Отже, основні бар'єри на шляху інноваційних процесів у державному секторі як суб'єкті господарювання наступні:

- розмір і складність;
- традиції і звичаї;
- «професіональний» опір;
- неприйняття ризику;
- необхідність консультацій і незрозумілість результатів;
- відсутність потенціалу для організаційного навчання (на всіх рівнях);
- суспільний опір змінам (опір кінцевого користувача);
- відсутність ресурсів;
- технічні бар'єри.

Дослідження «інновації в державному секторі» визначає п'ять ключових сфер заходів для підтримки інновацій у державних організаціях: політичний

імпульс, можливість експериментувати, розвинена комунікація, безперервний професійний розвиток державних службовців, партнерство із приватним сектором.

На підставі досліджень інноваційних процесів в системі державного управління можна визначити основні засади організаційних змін: співробітництво, розширення прав і можливостей, лідерство. Втілення даних принципів у функціонування системи державного управління сприятиме подоланню основних перешкод для реалізації інноваційних процесів в державному секторі.

В умовах інноваційної діяльності різко зростає роль державного управлінця як менеджера інноваційних змін, а його особа, здібності, кваліфікація і професійні вміння насправді визначають долю адміністративної реформи. Інноваційний процес спрямований і залежить від державного службовця як особистості, від його можливості змінити тип поведінки, мислення, світогляд, від його прагнень до нових знань та навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Євтушенко О. Н. Роль державної влади і місцевого самоврядування в розбудові сервісної держави з надання якісних публічних послуг / О. Н. Євтушенко // Наукові праці. Науково-методичний журнал. Політичні науки // редкол.: Багмет М. О. [та ін.]. – Миколаїв : ЧДУ ім. П. Могили, 2014. – випуск: 109, том: 122. – С. 32-37.

2. Картавцева Н.А. Професіоналізм державних службовців як умова ефективної діяльності органів державної влади [Електронний ресурс]// Н.А.Картавцева. — Режим доступу: <http://kds.org.ua/blog/kartavtseva-na-profesionalizm-derzhavnih-sluzhbovtziv-yak-umova-efektivnoidiyalnosti-organiv-d>.

3. Новікова І.В. Формування та реалізація державної політики регіонального розвитку / І.В. Новікова: Автореф. на здоб. наук. ст. к.держ.упр.: 25.00.02. – Донецьк: Донецький держ. ун-т управління, 2012. – 20 с.

Яковець Т. А.

*к.е.н., Чортківський навчально-науковий
інститут підприємництва і бізнесу THEU*

КРИТЕРІЙ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ БУХГАЛТЕРІВ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕРЕБУДОВИ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Сучасні тенденції світового розвитку визначають перед Україною нові проблеми та вимагають від неї активної участі в їх рішенні. Однією з таких проблем є рівень кваліфікації бухгалтерів. Добре відомо, що організований ринок капіталів є наріжним каменем для ефективної економіки, а такий ринок не може існувати без високоякісної фінансової інформації. Бухгалтерський облік є основою для фінансової звітності, що, у свою чергу є основою для прийняття інвестиційних рішень. Отже, актуальними стають питання підвищення якості бухгалтерської освіти з метою забезпечення відповідності кваліфікації світовим стандартам, оскільки загальний високий рівень бухгалтерської професії – це основа забезпечення ефективної національної економіки.

Важливим питанням, яке потребує подальшого дослідження, є вдосконалення ведення бухгалтерського обліку та забезпечення високого рівня професіоналізму бухгалтерів, що дасть змогу пришвидшити вихід держави на світові ринки. Бухгалтер у багатьох асоціюється з тим уявленням, яке зображає його давній стереотип – «маленька» людина з великою рахівницею, за широким столом, заваленим папками, бухгалтерськими книгами та паперами, досить сувора і суха особистість, що мислить категоріями математики. Таким був образ бухгалтера досить давно. Яким же він є сьогодні – сучасний бухгалтер?

У наш час бухгалтер – це оптимістично налаштована особистість, людина з чіткими і високими життєвими цілями, інтелектуально й емоційно розвинена, з вищою освітою (а то і з двома), знанням іноземних мов і добрим смаком. Це людина, яка проявляє стійкість перед стресами і витривалість у напруженому робочому графіку, для якої робота з цифрами – не рутинна, а покликання.

Нині сама професія бухгалтера набула неабиякої суспільної значимості. Варто підкреслити, що без бухгалтера не існуватиме жодне підприємство. В наш час, кожна поважна установа потребує висококваліфікованого спеціаліста. Без перебільшення можна стверджувати, що бухгалтер, як і фінансовий директор, - це партнер керівника, його права рука. Від його кваліфікації, освіченості, відповідальності та професіоналізму часто залежить прибуток і доля персоналу, а часто і всієї компанії загалом.

З підвищенням значення бухгалтера в ринковій економіці на перший план висувається питання його підготовки. Якщо розглядати бухгалтерський облік як наукову дисципліну, то підготовка облікових працівників повинна здійснюватись в навчальних закладах середнього і вищого рівня.

Світова практика свідчить, що за останнє десятиріччя бухгалтерська освіта все більше переходить в престижні університети і вищі учбові заклади Англії, Німеччини, США, Франції. Для всіх розвинутих країн світу характерна наступна тенденція в бухгалтерському обліку - обов'язковість знання бухгалтерського обліку для всіх осіб, які хочуть займатися підприємництвом, менеджментом тощо, які вже мають інженерну, медичну, юридичну або іншу освіту.

На наш погляд, щоб підготувати висококваліфікованого бухгалтера, окрім розгляду проблемних питань на лекціях, потрібно дати йому практичні навички роботи. Це досягається як через тестування його знань за темами, проблемах, вирішення ситуаційних практичних завдань, так і, звичайно ж, через практичну роботу в бухгалтерії. Система освіти бухгалтерів в Україні має враховувати наступні складові: вища освіта, практичний досвід, сертифікат професійного бухгалтера, регулярне підвищення кваліфікації.

Необхідним є здійснення певних заходів в напрямку підвищення якості бухгалтерської освіти, а саме:

- налагодження комунікація між ВНЗ, бізнесом та професійними організаціями;
- налагодження зв'язку при формуванні компетенцій у ВНЗ з реальними вимогами роботодавців щодо отримуваних випускниками навичок, знань й умінь;

- розробка і затвердження Стандартів вищої освіти з гарантією формування базового набору компетенцій, що враховують загальновизнані вимоги в професії, усталену практику та національні особливості;
- запровадження розширеної практичної компоненти підготовки фахівців;
- формування критеріїв обмеження входження в професію некваліфікованих осіб.

Бухгалтерський облік легко перетворити в рутину і схоластику як під час навчання, так і на практиці. Тому сучасний навчальний процес підготовки облікових кадрів повинен розкрити логічність і послідовність бухгалтерського обліку, його методик, творчі можливості професії. Вони поширюються не тільки на безперервний розвиток та удосконалення системи бухгалтерського обліку як науки і практики, його прийомів і методів, але й на постійне дослідження тих глибинних економічних і соціальних процесів, які формуються і узагальнюються в обліковій інформації.

Яким чином можна забезпечити високий рівень бухгалтерської професії в Україні? Напевно, не лише урядовими постановами та державним регулюванням, наказами та штрафами. Окрім державних, урядових структур, чи не найважливішим чинником забезпечення ринків якісною інформацією є сильна, незалежна національна спільнота бухгалтерів та аудиторів.

Велику роль у становленні національних професійних спільнот відіграє Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ). Це світова організація бухгалтерського співтовариства, що покликана служити інтересам громадськості шляхом зміцнення професії й сприяння розвитку сильних економічних систем, орієнтованих на міжнародні відносини.

Отже, розвиток професії бухгалтера пов'язаний передусім з відповідністю вимогам, які ставить перед цією професією суспільство в особі користувачів бухгалтерської інформації. Самі по собі бухгалтери, кожен окремо, не в силі забезпечити таку відповідність. Тому й стає очевидним, що розвиток професії неможливий без розвитку професійного руху у формі створення та діяльності громадських професійних організацій.

Професійна організація повинна діяти як провідник, щоб підтримувати контакти зі своїми членами, представляти професію і вносити пропозиції державним, національним регуляторним органам, лобіювати потрібні для розвитку бухгалтерської професії (а відтак і для суспільного блага) законодавчі ініціативи. Водночас, державні органи можуть звертатися до професійних об'єднань за порадами, методологічною допомогою при ухваленні рішень. Адже де отримати потрібну інформацію, як не в середовищі експертів – як практиків, так і науковців, що їх об'єднують професійні організації.

Кваліфікаційний процес вимагає існування певного органу, який би встановлював відповідність кандидата нормам сертифікації професійного бухгалтера. Кваліфікаційні органи мають оцінювати рівень володіння кандидатом необхідними сферами компетентності, що є результатом відповідної освіти і досвіду. Бухгалтерська сертифікація в усьому світі є важливою частиною професії (а у багатьох розвинених країнах – обов'язковою для практикуючих бухгалтерів), у зв'язку з підвищеною суспільною відповідальністю цього фаху.

Саме слово “сертифікація” походить від латинського “certus” (“впевнений”). Бізнесу, роботодавцю потрібна впевненість, гарантія, що фінансовий фахівець має високий рівень сучасних знань і практичних вмінь, що він буде допомагати примножувати кошти компанії. І таку впевненість ринку дають професійні об'єднання, які на підставі незалежних і суворих іспитів сертифікують своїх членів, підтверджують їх здатність якісно виконувати складні завдання, гарантують, що фахівець постійно підвищує свій фаховий рівень.

Нині престиж бухгалтерської професії на порядок вищий в порівнянні із образом бухгалтера минулих років. Професіональний рівень бухгалтера визначається за такими критеріями: отримана освіта, стаж роботи за спеціальністю, професійні знання, здатність до аналітичної роботи, сприйняття нових знань, вміння працювати з комп'ютером, знання іноземних мов. Такий спеціаліст ніколи не залишиться безробітним.

Погорєлова Т. О.
*доцент кафедри організації виробництва
і управління персоналом
НТУ «ХПІ»*

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Інноваційна освітня політика в Україні формується на загальнодержавному рівні. Її реалізація забезпечується нормативною базою й інноваційними процесами, пов'язаними зі створенням нової теорії і практики освіти, підтримкою наукових досліджень в галузі педагогічної інноватики як науки про створення педагогічних інновацій (нововведень, змін, оновлень, нових підходів), їх впровадження, а також освоєння педагогічною спільнотою [1].

На сучасному етапі актуальними є всі питання, пов'язані з впровадженням інноваційних технологій у навчальний процес у вищих навчальних закладах (ВНЗ). Відбувається перехід в навчанні від традиційного, пасивного накопичення суми знань до вмотиваційного засвоєння студентами технології здобуття наукової інформації та вмінь. Йдеться власне, про необхідність впровадження таких технологій навчання, які вимагають глибокого наукового і практичного осмислення, які активізують пізнавальну й творчу діяльність студентів.

Впровадження нових технологій має бути направлене на підвищення якості освіти і, як наслідок, на підвищення конкурентоздатності навчальних закладів.

Метою написання есе є аналіз використання інновацій в системі вищої освіти та визначення особливостей їх впливу на розвиток молоді.

Інноваційний розвиток сучасного вищого навчального закладу – це цілеспрямований і незворотний процес, що забезпечує якісні зміни, перехід ВНЗ до нового якісного стану. Інноваційний розвиток ВНЗ здійснюється переважно за допомогою цілеспрямованого внесення в його діяльність якісно нових елементів, їх взаємозв'язків і характеристик. Передумовою, умовою і змістом цих змін виступають інновації та нововведення, що забезпечують оптимальний і сталий розвиток ВНЗ.

Традиційне навчання зазнає в наш час істотних змін на всіх стадіях навчального процесу: підготовка дисциплін, проведення занять, виконання домашніх завдань, підготовка проектів та магістерських дисертацій. У значній мірі зміни у підходах до навчання ініціюються новітніми інформаційними технологіями, новими джерелами інформації. Нові технології не тільки забезпечують викладачів та студентів новими засобами та ресурсами, але й змінюють самі способи комунікації між викладачами та студентами.

Новий підхід характеризується використанням інтерактивних методів, які забезпечують двонаправлений потік інформації викладач $\Leftrightarrow$ студент і студент $\Leftrightarrow$ студент незалежно від форми заняття (лекція, практичне заняття, ділова гра тощо) [2].

Сучасні технології суттєво вплинули і на підходи до проведення занять. Перш за все, нові технології вплинули на джерела інформації для підготовки дисциплін. До традиційних джерел, таких як спеціалізована література, періодичні видання, семінари, додалися нові on-line джерела інформації, які з'явилися завдяки бурхливому розвитку комунікацій [3].

Інноваційні технології швидко увійшли в усі галузі нашого життя. В зв'язку з цим виникає нагальна потреба використання комп'ютерної техніки під час вивчення багатьох дисциплін. Вивчення окремих дисциплін чи окремих тем з використанням інноваційних технологій, комп'ютерної техніки та найсвіжішої інформації, взятої з мережі Internet, - один із способів урізноманітнення навчального процесу. Чому сьогодні застосування комп'ютера в навчальному процесі вважають інновацією?

Під інноваціями в широкому змісті розуміється використання нововведень у вигляді нових технологій, видів продукції і послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного, адміністративного або іншого характеру. Саме використання персонального комп'ютера в навчальному процесі і є новою технологією в навчанні, нововведенням в навчальному процесі.

Ідея втілення інноваційних технологій в навчання передбачає досягнення мети високоякісної освіти, тобто освіти конкурентоздатної, спроможної забезпечити кожній людині умови для самостійного досягнення тієї чи іншої цілі, творчого самоутвердження у різних соціальних сферах.

Ідея втілення інноваційних технологій в навчання стала останнім часом предметом інтенсивних теоретичних та практичних досліджень. Інноваційні технології дають можливість, з одного боку, показати студентам "світ у цілому", подолавши дисциплінарну розрізненість наукового знання, а з іншого - звільнений за рахунок цього навчальний час використовувати для повноцінного здійснення профільної диференціації у навчанні.

Використання інноваційних технологій в процесі навчання оптимізує процес викладання різних дисциплін. Особливо це видно під час проведення занять з застосуванням комп'ютера. Ця форма роботи викликає зацікавленість і студентів і викладача. Комп'ютерна мультимедійна навчальна програма, яка використовується на заняттях, дозволяє:

- за мінімум часу на заняттях донести до студентів більший обсяг навчального матеріалу, ніж під час роботи з підручником;
- своєчасно поповнити теоретичні відомості новими фактами та подіями.

Використання комп'ютерної техніки сприяє більш вираженому індивідуальному підходу до кожного студента. Завдяки використанню комп'ютерної техніки у студентів відпрацьовується логіка мислення, формується вміння самостійно виражати думки, підвищується емоційний рівень заняття. Використання комп'ютерних мультимедійних програм, як елемента сучасного заняття, підвищує ефективність заняття, враховує індивідуальні особливості студентів.

Висновки. Використання інноваційних технологій у процесі вивчення різних дисциплін дає змогу покращити зміст навчання, вдосконалити методи і форми навчання, активізувати та індивідуалізувати його.

Використання інноваційних технологій в навчальному процесі сприяє урізноманітненню форм заняття і може призвести до виникнення нової форми заняття, у якому головна роль буде відведена студентам. При цьому робота викладача не знецінюється, а тільки полегшується. Під час використання на заняттях інноваційних технологій викладач одержує задоволення від такого виду навчальної діяльності. Слід підкреслити, що ніяка, навіть найдосконаліша комп'ютерна навчальна програма не замінить викладача. Тільки він повною мірою може керувати навчально-пізнавальною діяльністю студентів, залишаючись центральною фігурою навчально-виховного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України "Про вищу освіту" від 01.07.2014. Редакція від 01.01.2018.
2. Погорелова Т.О. Методологічні підходи до проведення лекційних занять / Т.О. Погорелова // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2010. – № 58. – С. 126-130.
3. Погорелова Т.О. Інноваційні методики проведення практичних занять / Т.О. Погорелова // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2010. – № 59. – С. 136-141.
4. Економічні основи інноваційного розвитку вищих навчальних закладів України / за ред. акад. НАПНУ В. І. Лугового. – К. : Педагогічна преса, 2009. – 384 с.

*Гармаш С.В.**ст. викладач**Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

«Про необхідність реформування усіх сфер життя українського суспільства мова йдеться в усіх передвиборчих кампаніях більшості українських можновладців. Але анонсування реформ ще не означає їхнього проведення» [1]. Це стосується і системи вищої освіти країни, в якій деградаційні процеси суспільства віддзеркалюються не в останню чергу.

Необхідність впровадження інноваційних технологій в освіті ні в кого не викликає сумнівів. Цьому аспекту присвячено безліч теоретичних праць, методичних вказівок та ін., але ефективне практичне здійснення цих впроваджень – інша справа. Результатом цієї діяльності є належна конкурентоспроможність майбутніх фахівців на сучасному ринку праці.

Безумовно, сучасні комунікаційні технології поширюють можливість ефективного використання інновацій в освіті в «епоху знань», але без належної матеріальної бази, значних інвестицій це виявляється досить проблематичним.

Слід зазначити, що «... на сьогодні викликає серйозне занепокоєння західних інвесторів гальмування, а іноді і повне згортання, задекларованих новою владою у 2014 році реформ, зубожіння широких верств населення та одночасне цинічне збагачення можновладців. Однією з причин такої ганебної ситуації, що склалася в Україні, є непотизм» [2].

«Непотизм (від лат. *Nepos* – «родинне» або *nepotis* – «онук», «племінник») – надання родичам або знайомим посад незалежно від їхніх професійних здібностей. Різновид фаворитизму. Інша назва – кумівство» [3].

«Це виразно проявляється у всіх державних структурах в нашій країні. Особливо родинно-кланові стосунки проявляються у сферах медицини та освіти.

«Діти викладачів» апріорі становляться пільговою категорією ще в процесі навчання у вишах, їх «захищають», вони поповнюють лави своїх кланів. Відбувається девальвація знань, наукових ступенів, оскільки «обрегаленість» вже не є показником якісного рівня і, більш того, не є показником порядності» [4].

«В такій ситуації можна спостерігати наступну закономірність: людина починає ототожнювати себе з тією посадою, яку вона займає. Відбуваються деструктивні зміни самої особистості. І чим більш низький моральний та інтелектуальний рівень посадової особи, тим більшими є ці трансформації» [5]. Це стосується не тільки особистості, а й суспільства в цілому, в першу чергу – економіки як матеріальну основу розвитку країни. Але «... неможливо побудувати ефективну економіку без морального виміру усіх учасників процесу» [6, с. 193], якщо ми дійсно намагаємося зберегти основу розвитку країни – гідний людський капітал.

Оскільки непотизм є різновидом корупції, то доречно згадати, що у 2017 році «...Україна опинилася на першому місці за рівнем корупції серед 41 країни з Європи, Близького Сходу, Індії та Африки із розвиненими ринками чи ринками, що розвиваються. Про це свідчать результати дослідження, проведеного аудиторською компанією Ernst & Young, присвяченого ризикам шахрайства в цих регіонах. Так, кількість респондентів, які вважають, що хабарництво і корупція широко розповсюджені в країні становить – 88%. За цим показником Україна знаходиться на найнижчих позиціях серед усіх країн-учасниць дослідження ЕУ» [7].

Слід звернути увагу на ще одну особливість останніх років у системі вищої освіти України – «засилля паперів». Складається враження, що «менеджмент» від науки та освіти намагається виправдати некомпетентність своїх дій бурхливою бюрократичною діяльністю.

Бюрократичний підхід все більше і більше примушує викладачів займатися «паперовою» справою, ніж освітньою діяльністю, а ганебний стан матеріально-технічної бази примушує керівництво вищих навчальних закладів «латати дірки» комунальних платежів, ніж впроваджувати новітні технології в

навчальний процес. Як наслідок: напівпорожні та холодні аудиторії в опалювальний сезон, обговорювання можливості застосування переходу на дистанційне навчання, що дасть змогу економити значні кошти як навчальному закладу, так і державі на скороченні кількості викладачів у бюджетній сфері. При цьому мало кого вже хвилює конкурентоспроможність вітчизняних молодих спеціалістів, коли мова йдеться про елементарне виживання системи вищої освіти країни. А з отриманням безвізу Україною намітилася динамічна тенденція «відтоку мозків» у країни з більш високим рівнем життя та більшими можливостями для особистого розвитку та кар'єрного просування. Слід зазначити, що втрата інтелектуального людського капіталу прискорить планомірний процес перетворення нашої країни з ядерної та сильної у різних аспектах держави (минуле) у аграрну територію (майбутнє).

Слід враховувати думку вченого-економіста М. Шмельова: «Погана мораль – погана економіка!» [8, с. 8]. Таким чином, «... можна зробити припущення, що низький рівень культури, безвідповідальність за свою діяльність негативно відбиваються на розвитку як особистості, так і суспільства в цілому, роблячи його безпорадним» [9]. Рівною мірою це стосується і сфери науки та освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ:

1. Гармаш С. В. Реформування економіки чи подальше пограбування країни (значущість людського чинника) / С.В. Гармаш // Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 28 листопада 2017 року. – Львів: Львівський інститут МАУП, 2017. – 714 с. – С. 104-107.

2. Гармаш С. В. Непотизм як руйнівна сила не тільки для особистості, а й для держави в цілому / С.В. Гармаш // Труди VIII-ої науково-практичної Internet-конференції студентів та молодих вчених «Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард-2017» 27 грудня 2017 р. – Харків: НТУ «ХПІ», 2017 р. – 231 с. – С. 14-15.

3. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

4. Гармаш С. В. Роль непотизма в системе разрушающих факторов человеческого капитала / С.В. Гармаш // Collection of scientific articles: Science and education: trends and prospects - Ascona Publishing, NY, USA, 2018 – P. 85-92.

5. Гармаш С. В. Непотизм як руйнівна сила не тільки для особистості, а й для держави в цілому / С.В. Гармаш // Труды VIII-ої науково-практичної Internet-конференції студентів та молодих вчених «Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард-2017» 27 грудня 2017 р. – Харків: НТУ «ХПІ», 2017 р. – С. 14-15.

6. Гармаш С. В. Оцінка соціально-економічної ситуації на основі аналізу статистичних показників (на прикладі України) / С. В. Гармаш // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. - № 66 (1039) - С. 190-195.

7. В Україні за 2 роки значно погіршала ситуація з корупцією – E&Y / 10.04.2017 [Електронний ресурс] // Джерело: <http://www.pravda.com.ua/news/2017/04/10/7140803/>

8. Коротич В.О. / Ведущий российский экономист Николай Шмелев. // Бульвар 50 / 2002, с. 8.

9. Гармаш С.В. Конкурентоспроможний персонал як результат соціально-культурного розвитку суспільства / С.В. Гармаш // Збірник наукових праць VI Оломоуцького симпозіуму українців «Сучасна україністика: проблеми мови, літератури та культури». Оломоуць: університет Палацького в Оломоуці, 2012. С. 301-304.

Кармінська-Бєлоброва М.В.

*Кандидат наук з державного управління,
ст. викладач кафедри організації виробництва
та управління персоналом НТУ «ХПІ»*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Прискорення соціально-економічного та науково-технічного розвитку ставить перед країною завдання інноваційного шляху розвитку. Це передбачає інноваційний підхід в українській освіті, вчасності в вищій освіті, що повинно підняти підготовку спеціалістів на більш вищій рівень.

Сучасний вищий заклад є часткою соціального життя суспільства і в швидко мінливих умовах зазнає глибокі перетворення, що підтверджується величезною кількістю впроваджуваних в освітній процес вузу інновацій та експериментів, які сприяють підвищенню якості навчання студентів. Конкурентоспроможність вузу в даний час, багато в чому, визначається його здатністю надавати сучасні освітні послуги, реалізація яких пов'язана з впровадженням інновацій в освітній процес.

Сутність інновацій в освіті полягає в пошуку і вдалому застосуванні нових підходів до навчання молодого покоління. Будь-які нововведення повинні відповідати вимогам сучасного суспільства та інформаційних технологій. Інноваційні технології повинні відноситись до однієї з чотирьох галузей їх поширення: у вихованні, в навчанні, в управлінні, в перепідготовці кадрів.

Вирішення питань впровадження інновацій в систему вищої освіти можливо лише за допомогою державної підтримки країни, оскільки стратегічною метою державної політики в галузі освіти є підвищення доступності якісної освіти відповідно до вимог інноваційного розвитку економіки та сучасних потреб суспільства, конкурентоспроможності України в світовому просторі.

Політика держави в галузі освіти, як діяльність держави із законодавчого, фінансового, організаційного забезпечення функціонування та

розвитку освіти трансформувалась у нас час для провідних країн світу так і для України на національний пріоритет. Необхідність кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, прискорення інтеграції України у міжнародний освітній простір зумовило розробку Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [1].

Модернізація і розвиток освіти повинні набути випереджального безперервного характеру, гнучко реагувати на всі процеси, що відбуваються в Україні та світі.

Основні напрями розвитку освіти та перспективні завдання у Національній стратегії наступні:

- приведення мережі вищих навчальних закладів і системи управління вищою освітою у відповідність із потребами розвитку національної економіки та запитів ринку праці;
- створення дослідницьких університетів, розширення автономії вищих навчальних закладів;
- перегляд та затвердження нового переліку професій педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- розроблення стандартів вищої освіти, зорієнтованих на компетентнісний підхід, узгоджених із новою структурою освітньо-кваліфікаційних (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти та з Національною рамкою кваліфікацій;
- розширення взаємодії вищих навчальних закладів з установами Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України щодо розвитку наукових досліджень у сфері вищої освіти;
- залучення роботодавців до співпраці з вищими навчальними закладами, зокрема, до участі у розробленні стандартів вищої освіти, організації проходження практики студентами, вирішенні питань надання першого робочого місця випускникам;

- подальше вдосконалення процедур і технологій зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти, які виявили бажання вступити до вищих навчальних закладів, як передумови забезпечення рівного доступу до здобуття вищої освіти;

- переоснащення навчальної, науково-методичної та матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів;

Загальна мета Стратегії полягає в підвищенні якості конкурентоспроможності освіти відповідно до вимог сталого розвитку суспільства та економіки. Вона являє собою базис для внесення змін до чинного законодавства в галузі освіти. Розробка цієї стратегії зумовлювалась недостатністю відповідності освітніх послуг вимогам суспільства: невідпрацьованість ефективної системи працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, їх професійного супроводження; повільне здійснення гуманізації, екологізації та інформатизації системи освіти; впровадження у навчально-виховний процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій; недостатній рівень соціально-правового захисту учасників навчально-виховного процесу; відсутність цілісної системи соціально-економічних стимулів у педагогічних і науково-педагогічних працівників, невисокий рівень заробітної плати таких працівників; відсутність системи мотивацій і стимулювання інноваційної діяльності в системі освіти, нівелювання ризиків у зазначеній діяльності; низький рівень фінансово-економічного, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення навчальних закладів; слабка мотивація суспільства та бізнесу до інвестування освіти [1].

Отже, в основу Національної стратегії покладені вимоги до розвитку освіти на гуманістичних та інноваційних засадах, піднесення її конкурентоспроможності на світовому та європейському просторі. Процес становлення та розвитку вітчизняної системи вищої освіти відзначається надзвичайною складністю і суперечливістю, адже він відбувається як в умовах кардинальної трансформації політичної, соціально-економічної та культурної

сфер життя українського суспільства. Реалізація Національної стратегії дасть змогу державі створити оптимальні умови для професійного вдосконалення з метою забезпечення якісної освіти, дієву систему ресурсного забезпечення освіти та підвищить якість вітчизняної освіти, її інноваційний розвиток відповідно до світових стандартів, що сприятиме істотному зростанню інтелектуального, культурного, духовно-морального потенціалу суспільства та особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України : від 25.06.2013 р., № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013/page>

*Проскурня О.М.
доцент НТУ «ХПІ»*

ІННОВАЦІЇ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Національна система освіти виображає історичні, політичні, соціальні, культурні та економічні процеси розвитку країни. Оскільки це повна система, її різні області не тільки взаємопов'язані і взаємозалежні, але діють разом [1]. Актуальним питанням інноваційного процесу (процесу перетворення наукових знань в інновацію) в освіті є обов'язкове завершення інновацій і отримання результату при нововведенні, придатного для практичної реалізації. Стрімка зміна правил, умов праці для усіх суб'єктів освіти зменшує вірогідність одержання сталого позитивного результату від нововведень. Освітня загальна система, це ланцюжок систем дошкільної, шкільної та вищої освіти. Кожна з яких має свої глибокі напрацювання, свою специфіку й яка повинна гармонійно взаємодіяти, мати зворотні зв'язки, бути причетною до нововведень кожної системи. В реальних умовах ми можемо спостерігати, що школярі вступивши до ВУЗу стикаються з низкою проблем: в засвоєнні матеріалу (тому що він подається

зовсім не так як у школі); в висловлюванні особистої думки й активної позиції; в необхідності відповідального ставлення до процесу навчання й прийняття того, що викладач ВУЗу має іншу роль ніж викладач у школі. Зараз спостерігається змога Міністерства освіти України створити умови для реформи української школи. Головна мета – створити школу, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті [2]. При втіленні цієї реформи чиновники сподіваються створити школу, до якої приємно ходити учням, де будуть прислуховуватися до їхньої думки; будуть вчити критично мислити, не боятись висловлювати власну думку та бути відповідальними громадянами. Водночас батькам теж буде подобатися відвідувати цю школу, адже тут панують співпраця та взаєморозуміння. Якщо це реалізовувати, то потрібно втілювати основні інноваційні елементи й вищу освіту, щоби створити єдиний комфортний простір навчання для вчорашнього учня, сьогоднішнього студента та викладачів.

Одним з критеріїв навчання учня у школі є результати ЗНО, але це не є абсолютним результатом, тому що в ВУЗі учень з високим балом сертифікатів може бути неспроможен логічно будувати наукові гіпотези, самостійно пропонувати вирішення питань (але тести буде писати на високий бал). Таким чином, учень з дитячого садочка до завершення навчання в ВУЗі повинен вміти самостійно сучасними методами та інструментами вирішувати задачі різного рівня, щоби бути конкурентоспроможним на ринку праці. Для цього немаловажним є вміння одержання актуальної інформації, вміння її трансформувати та втілити в практику.

Таким чином інформація стає фундаментом інноваційного процесу в освіті. Учень, студент, викладач повинні мати інформацію в он-лайн режимі (інформацію сьогодення), мати змогу її закріпити здобуттям практичних навичок. Вже давно відомі закордонні приклади використання реальних життєвих ситуацій в якості основи навчальної діяльності і, особливо, для розвитку професійної компетентності. Це можливо коли викладач є працівником фірми, компанії, діяльність якої входить в галузь професійних знань викладача та

дисциплін, які він викладає. При цьому формується інформаційно-комунікаційний зв'язок викладача й студента (учня) на знаннях, які потрібні зараз й тут. І якщо ми говоримо про якість, тобто адекватності знань і освітньому процесі мінливими вимогами суспільного життя і ділової практики, то «живе» знання має носити випереджаючий характер [3]. Це буде приводити до формування мотивації, яка визначатиме практичну реалізацію нових знань й інновації в цілому. Але ми стикаємось з низкою проблем: за збільшенням паперових (електронних) форм, баз, звітів, нових планів, нових програм, вимог викладачу бракує часу займатися підвищенням професійної майстерності, творчості як в рамках основної роботи так й при суміщенні. Також посилення відриву знань з практичними досягненнями сприяє мінімальна кількість годин практики (роботи на робочих місцях) на галузевих підприємствах. Тоді ми можемо бачити позитивні результати нововведень тільки на паперах та звітах, а студент продовжує отримувати знання з запізненням в часі і просторі. При цьому процесі мотивація студента на одержання високих балів навчання змінюється на пасивність, інертність та одержання нової інформації з інших джерел (інформація яких може бути неякісною та хибною).

Звичайно в цьому зв'язку не є нововведенням відкрита, інноваційна та цифрова освіта як важливий елемент навчання. Однак, поки немає статистики результативності впровадження цієї інновації. Ще не так багато викладачів користуються можливостями: співтовариства вчителів і обкатки інновацій за допомогою віртуальних обмінів між школами по всій Європі; EPALe, яка пропонує он-лайн ресурси і інструменти для дорослих професійного он-лайн навчання, а також доступ до громад практики і спільних просторів для обміну ідеями та обговорення передової практики; HEInnovate, який підтримує вищі навчальні заклади з урахуванням їх інноваційного потенціалу. це застаріла матеріально-технічна база навчального процесу.

Все вищезазначене показує на існуючий інноваційний процес в сфері освіти, який має позитивні нововведення, але й супроводжується низкою невирішених питань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Peter Serdyukov, (2017) "Innovation in education: what works, what doesn't, and what to do about it?", Journal of Research in Innovative Teaching & Learning, Vol. 10 Issue: 1, pp.4-33, <https://doi.org/10.1108/JRIT-10-2016-0007>
2. Офіційний сайт МОН України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
3. Созаев К.Г. Проблема оптимизации самостоятельной работы студента в учебном процессе вуза на основе компетентностного подхода в профессиональной подготовке будущих специалистов //Современные научные исследования и инновации. 2016. №2 (58). С. 920-924

***Опубліковані тези та есе,
а також розміщені на веб-сторінках матеріали надаються на існуючих
умовах і в наявній формі.***

Організатори Стажування не гарантують, що веб-сторінки будуть доступні постійно і вільні від помилок. Організатори Стажування не несуть відповідальності за будь-які прямі, непрямі, фактичні чи побічні збитки, упущену вигоду, тимчасове припинення діяльності, що виникло в результаті неправомірного використання опублікованих матеріалів, у тому числі і у випадку, коли Організатори Стажування були поінформовані про можливість таких збитків.

Організатори Стажування не здійснюють і не можуть здійснювати перевірку інформації, даних, викладених авторами в тезах, есе і не несуть відповідальності за зміст такої інформації. В разі порушення авторами прав інших осіб, Організатори Стажування має право у будь-який час на свій розсуд видалити публікацію.